

Handelshøgskolen Innlandet - Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap

Maria Ekman

Masteroppgave

Sammen for å løfte lokalsamfunnet - samskaping som medvirkning i en planprosess

Coming together to lift the local community
- co-creation as participation in planning

Master i moderne forvaltning
Dybdemaster

2019

Samtykker til tilgjengeliggjøring i digitalt arkiv Brage JA NEI

Innholdsfortegnelse

Forord	5
Sammendrag	6
Abstract	7
1.0 Innledning	8
<i>1.1 Introduksjon og bakgrunn for oppgaven.....</i>	<i>8</i>
1.1.1 Introduksjon av temaet samskaping.....	9
1.1.2 Bakgrunn for oppgaven.....	10
<i>1.2 Casestudie om Borgen</i>	<i>10</i>
1.2.1 Borgen.....	10
1.2.2 Borgenprosjektet.....	12
<i>1.3 Problemstilling</i>	<i>14</i>
<i>1.4 Operasjonalisering av problemstillingen.....</i>	<i>14</i>
<i>1.5 Oppgavens oppbygning.....</i>	<i>15</i>
2.0 Teori.....	16
Del 1 Planlegging og medvirkning	17
2.1 Planlegging	17
2.1.1 Planlegging som målstyrt handling	17
2.1.2 Planlegging som kunnskapsbasert handling.....	17
2.1.3 Planlegging som framtidrettet og kreativ handling.....	18
2.2 Fremveksten av deltakelse og medvirkning i planlegging.....	19
2.3 Det kommunale plansystemet.....	19
2.4 Medvirkning i planlegging	20
2.4.1 Medvirkningsstigen.....	22
2.4.2 Fire forhold for å styrke medvirkning i planprosesser	23
2.5 Samarbeidende planlegging	24
2.5.1 Kommunikativ rasjonalitet.....	25
2.5.2 Kommunikativ planlegging.....	26
2.5.3 Samarbeidende planlegging.....	26
DEL 2 Samskaping.....	29
2.6 Fremveksten av samskaping	29
2.6.1 Et samarbeidsskifte.....	30
2.7 Samskaping	30
2.7.1. Samskaping og samproduksjon.....	32
2.8 Borgermedvirkning	33
2.9 Medborgerskap.....	33
2.10 Innbyggerne i ulike roller.....	34
2.10.1 Innbyggeren i rollen som klient	34

2.10.2 Innbyggeren i rollen som kunde	34
2.10.3 Innbyggeren som medprodusent.....	35
2.10.4 Innbyggeren som offentlig innovatør	36
2.11 Typologi om samskaping i kommuner.....	36
2.11.1 Styrt samskaping	38
2.11.2 Ansvarliggjørende samskaping.....	38
2.11.3 Likeverdig samskaping	39
2.11.4 Fasiliterende samskaping.....	40
3.0 Metode.....	41
3.1 Beskrivelse og begrunnelse av metodevalg.....	41
3.1.1 Vitenskapsteoretisk ståsted.....	41
3.1.2 Forskningsdesign og metode.....	42
3.2 Metodiske verktøy og utvalg.....	44
3.2.1 Samtaleintervju	44
3.2.2 Dokumentanalyse.....	44
3.2.3 Utvalg av informanter	45
3.3 Gjennomføring av undersøkelsene.....	46
3.3.1 Gjennomføring av intervjuene	46
3.3.2 Dokumentanalyse.....	48
3.3.3 Dataanalyse - Empiriske og teoretiske perspektiver	48
3.4 Vurderinger av reliabilitet, validitet og overførbarhet	49
3.4.1 Reliabilitet - vurdering av studiens pålitelighet.....	49
3.4.2 Validitet.....	50
3.4.2.1 Intern validitet	50
3.4.2.2 Ekstern validitet - forskningsresultatenes overførbarhet.....	51
3.4.3 Ethiske vurderinger og hensyn	52
4.0 Empiri	53
4.1 Asker kommunes organisering av Borgenprosjektet.....	54
4.2 Asker kommunes forståelse og gjennomføring av samskaping	56
4.2.1 Asker kommunes forståelse av samskaping.....	56
4.2.2 Gjennomføring av samskaping	60
4.3 Hvordan innbyggere og ansatte forstår samskaping og medvirkning?	66
4.4 Hvilke rolleforventninger hadde de involverte aktørene?.....	70
4.4.1 Innbyggertorg	73
4.4.2 Boligstruktur	76
5.0 Analyse.....	79
5.1 Målrettet, fremtidsorientert og kunnskapsbasert planlegging.....	79
5.2 Typologi om samskaping i Borgenprosjektet	79
5.2.1 Likeverdig samskaping.....	80
5.2.2 Styrt samskaping.....	82
5.2.3 Ansvarliggjørende samskaping	84
5.2.4 Fasiliterende samskaping.....	86
5.3 Samskaping og medvirkning.....	87

5.4 Samskaping eller samarbeidende planlegging?.....	89
5.5 Hvordan kan man forstå planprosessen i Borgenprosjektet i Asker kommune?	91
5.6 Hva har jeg lært om samskaping og medvirkning i Borgenprosjektet?.....	92
5.7 Videre forskning.....	93
Litteraturliste:	94
Vedlegg	101

Figurliste

Figur 1: Kartutsnitt av plansonene på Borgen.	11
Figur 2: Medvirkningsstige	22
Figur 3: Typologi om samskaping i kommuner.	37

Vedlegg

Vedlegg 1: Informasjonsskriv til informanter.....	101
Vedlegg 2: Intervjuguide.....	105

Forord

Denne masteroppgaven markerer slutten på fem år med studier og er en avslutning på min master i moderne forvaltning ved Høgskolen i Innlandet, campus Lillehammer. Jeg har med denne oppgaven fått muligheten til å studere temaene samskaping og planlegging. To temaer som jeg synes er både viktige og spennende.

Jeg vil rette en stor takk til min veileder, førsteamanuensis Ulla Higdem, som har vært tilgjengelig, positiv og oppmuntrende underveis i denne prosessen. Dine gode råd og verdifulle innspill har bidratt til å heve den faglige og metodiske kvaliteten i denne masteroppgaven.

Videre vil jeg takke til denne studiens informanter som representerte Asker kommune og innbyggerne på Borgen. Jeg er så takknemlig for at dere engasjert og stolt fortalte om deres deltakelse i Borgenprosjektet. Uten dere hadde jeg ikke kunnet skrive denne oppgaven. Jeg håper oppgaven vil være verdifull lesning for alle som deltok i Borgenprosjektet, og at oppgaven kan bidra til læring i nye samskappingsprosesser i lokalsamfunnsutvikling.

Takk til Benedicte Ekman som nok en gang har lest korrektur for meg. Takk for at du alltid stiller opp for meg. Jeg vil også rette en stor takk til mine foreldre, Kjell og Anne Mari Ekman, som alltid har oppmuntret meg, trodd på meg og lagt til rette for at jeg kan studere akkurat det jeg har ønsket. For det er jeg så takknemlig. Til sist vil jeg takke mannen min, Sindre Sletten Haraldsen, som har vært en fantastisk støtte og motivator gjennom hele studietiden.

Oslo

15. mai 2019

Maria Ekman

Sammendrag

Kommuner har en sentral rolle i utviklingen og opprettholdelsen av alle lokalsamfunn. Kommuner skal legge planer og strategier for stedsutvikling, samt legge til rette for lokal deltakelse og innspill til disse. Forskningslitteraturen har flere teoretiske fremgangsmåter for medvirkning og innspill fra lokalsamfunn i planlegging. Parallelt med utviklingen av medvirkning og deltakelse fra berørte parter innenfor planleggingsfaget, har det også vært et samarbeidsskifte i offentlig sektor. Krav til kvalitet i tjenestene kombinert med knappe ressurser har tvunget frem nye tverrsektorielle løsninger som kan styrke og utvikle offentlige tjenester. Samarbeidsskiftet har eksempelvis ført til mer samskaping. Samskaping handler om at kommunen i samarbeid med innbyggere, sivilsamfunnet og lokalt næringsliv skal styrke offentlig tjenesteutvikling og samfunnsutvikling. Gjennom Borgenprosjektet valgte Asker kommune å kombinere lokalsamfunnsutvikling med samskaping.

Denne masteroppgaven søker å forstå hvordan man kan bruke samskaping som medvirkning i en planprosess. Borgenprosjektet i Asker kommune er valgt som case på bakgrunn av kommunens valg om å benytte seg av samskaping som metode for å involvere innbyggere i lokalsamfunnsutvikling og et områdeløft på Borgen. Masteroppgaven bygger på en kombinasjon av dokumentanalyse og intervju. Intervjuene fokuserte på å få frem de kommunalt ansatte og innbyggers forståelse av samskaping og medvirkning, samt hvilken forståelse involverte aktører hadde av egen og andres rolle i Borgenprosjektet.

Funnene i denne studien av Borgenprosjektet viser at samskaping kan gjennomføres med ulik grad av innflytelse og medvirkning fra lokalsamfunnet. Hvilken rolle kommunen tar, og hvilken rolle innbyggerne gis påvirker hvilken form samskapingen får. Kommunale aktører og sivilsamfunnet har ikke alltid den samme opplevelsen av hva samskaping skal være. Studien viser samtidig at samskaping i en planprosess for lokalsamfunnsutvikling har likheter til etablerte teorier innenfor planleggingsfaget.

Abstract

Municipalities play a central role in the development and maintenance of all local communities. Municipalities make plans and strategies for community development, as well as facilitate local participation and input to these. The research literature presents several theoretical approaches for participation and input from local communities in planning. Parallel to the development of participation from stakeholders within the planning profession, there has also been a collaborative turn in the public sector. Requirements for quality in public services combined with scarce resources have forced new cross-sectoral solutions that can strengthen and lead to development of public services. The collaborative turn has led to more co-creation. Co-creation means that the municipality, in cooperation with citizens, civil society and local business and industry, collaborate and co-create to strengthen public service development and social development. Through the Borgen project, Asker kommune (municipality) chose to combine local community development with co-creation.

This master thesis seeks to understand how co-creation can be applied as participation to a planning process. The Borgen project in Asker kommune is chosen as this thesis' case study on the basis of the municipality's choice to use co-creation as a method for involving citizens in local community development. This master thesis is based on a combination of document analysis and interview. The interviews focused on highlighting the municipal employees' and citizens' understanding of co-creation and participation, as well as the understanding that the participants involved in the project had of their own and others' role in the Borgen project.

The findings of this study of the Borgen project show that co-creation can be carried out with various degrees of influence and participation from the local community. What role the municipality takes and what role the citizens are given, affects what form the co-creation takes. Municipal employees and the civil society do not always have the same idea of what co-creation is. The study also shows that co-creation in a planning process for local community development has similarities to established theories within the planning subject.

1.0 Innledning

1.1 Introduksjon og bakgrunn for oppgaven

De aller fleste har et sted de opplever tilhørighet til og som de anser som sitt lokalsamfunn. Enten det er der de bor eller plassen de sier de kommer fra. Så sant dette stedet er i Norge vil denne plassen også ligge i en kommune. Lokalsamfunn forstås gjerne som et geografisk avgrenset område og et sosialt miljø (Asker kommune, 2016b, s. 6). Det er lokalsamfunnene som er hovedscenen i barn og unges oppvekst, hvor eldre har sin alderdom og hvor syke får pleie. Det er i lokalsamfunnene at kommunalt ansatte jobber og selvstendig næringsdrivende har sine virksomheter. Det er også i lokalsamfunn at innvandrere og flyktinger skal integreres og finne sin plass i samfunnet - på skoler, arbeidsplass og i sosiale nettverk. Det er også dessverre i lokalsamfunnene at enkelte opplever å falle utenfor (Kobro, 2018, s. 10). Kommunene har ansvar for å skape gode oppvekstmiljø og lokalsamfunn, for utdanning og helsetjenester for sine innbyggere fra vugge til grav (Kommunens Sentralforbund [KS], 2017a).

I følge Kommunal- og moderniseringsdepartementet ([KMD], 2018) er det viktig at lokalsamfunn blir oppfattet som attraktive, ettersom det er viktig for verdiskapingen i kommunen. Norges kommuner har ulike forutsetninger og rammevilkår for utvikling av sine lokalmiljø, ettersom det skal skje innenfor rammen av kommunens disponible midler (Distriktssenteret, 2018; Holmen, 2019). Det har vokst frem en forståelse av at når kommuner må løse komplekse sosiale, helsemessige og miljømessige utfordringer, så ligger utarbeidelsen av de beste løsningene i samarbeid mellom flere aktører. Disse aktørene kan være andre offentlige aktører, eller aktører i lokalsamfunnet (Distriktssenteret, 2018).

Det er utviklet styringsformer og forskningslitteratur som kan hjelpe kommuner og offentlige aktører med å løse problemer og utvikle løsninger sammen med andre eksterne aktører. Styringsformene kan knyttes til fellesbetegnelsen samstyring, og begrepene styringsnettverk, partnerskap, governance og samskaping (Røiseland og Vabo, 2016, s. 5). De senere årene har medbestemmelse, brukerinvolvering og samskaping vokst frem som måter for å styrke nærdemokratiet, og kan brukes i lokalsamfunnsutvikling, sentrumsutvikling, samt i forbedring av helse- og omsorgssektoren (Kobro, 2018, s. 8). Det er nettopp samskaping i lokalsamfunnsutvikling som er tema i denne masteroppgaven.

1.1.1 Introduksjon av temaet samskaping

Samskaping er å involvere egne ressurser og eksterne aktører i en felles prosess. Samskaping er en anerkjennelse av at alle aktører kan være kreative og at det er kompetanse å hente fra offentlige virksomheter og institusjoner, private aktører, kommunale tjenesters sluttbrukere, sivilsamfunn og lokale foretak (Bason, 2010, s. 8; Torfing, 2017, s. 3). Begrepet samskaping eller co-creation ble først presentert av management-teoretikerne Prahalad og Ramaswamy (2004) som mente at kunder burde bli en del av produksjonskjeden ved at de kan definere og skape verdi (Prahalad og Ramaswamy, 2004, s. 5; Bason, 2010, s. 8). I offentlig sektor kan samskaping knyttes til innovasjonsarbeid i kommuner, og har blant annet blitt brukt til tjenesteutvikling innenfor utdanning og helse (Voorberg, Bekkers og Tummers, 2015 s. 1350). Samskaping har blitt brukt av offentlige aktører for å etablere nye samarbeidsrelasjoner og rollefordelinger mellom innbyggere, sivilsamfunn og næringsliv for å styrke velferden (Tortzen, 2016, s. 7).

I forskningslitteraturen fremstilles samskaping som en metode som kan bidra til å løse komplekse utfordringer som offentlig sektor nå og i fremtiden vil stå overfor kombinert med press på de offentlige budsjettene (Bason, 2010; Tortzen, 2016; Voorberg, Bekkers og Tummers, 2015). Samskaping som metode har tatt form på ulike måter og finnes under forskjellige betegnelser i flere vestlige land, men begrepet kan stort sett knyttes til å være et ledd i offentlige initiativer for å endre eller effektivisere velferden (Tortzen, 2016, s. 7). I Norge har Kommunenes Sentralforbund (KS), inspirert av den danske akademiker Jacob Torfing, bidratt til en spredning av samskapingsteori gjennom konferanser og tilgjengelige ressurser på sine nettsider (KS, 2018). I tillegg distribuerer KS en håndbok for samskaping og sosial innovasjon (Kobro, 2018).

Flere kommuner i Norge har aktivt tatt i bruk samskaping i ulike kommunale prosesser (KS, 2017b). Blant disse er Asker kommune som har valgt å benytte seg av samskaping i lokalsamfunnsutvikling av et etablert område med strukturelle utfordringer, som barnefattigdom og integreringsutfordringer. Prosjektet for områdeløft og lokalsamfunnsutvikling ble kalt Borgenprosjektet etter navnet på området, og var et pilotprosjekt for Asker kommune knyttet til lokalsamfunnsutvikling og samskaping (Asker kommune, 2016c, s. 4). Asker kommune, ved prosjektgruppen for Borgenprosjektet, valgte å benytte seg av samskaping ettersom de ønsket høy grad av deltakelse fra innbyggerne på

Borgen. Asker kommune mener selv at “fremtidens lokalsamfunn skapes gjennom samarbeid mellom kommune, innbyggere, lokal frivillighet og lokalt næringsliv” (Asker kommune, 2017a).

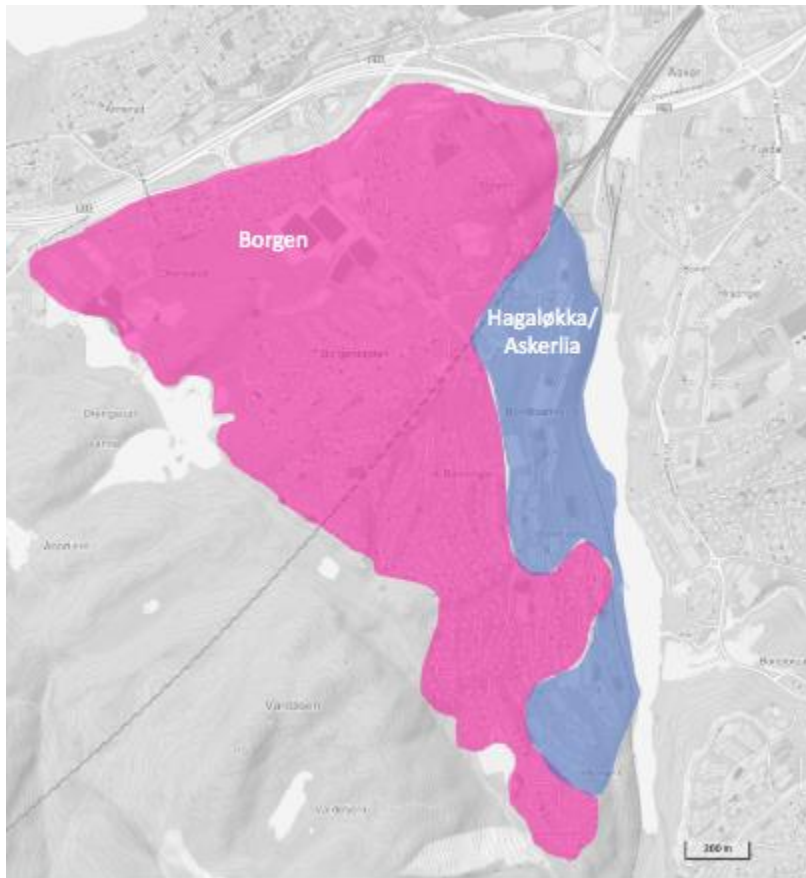
1.1.2 Bakgrunn for oppgaven

Jeg ønsket å skrive en masteroppgave om samskaping ettersom dette var et tema jeg hadde fattet interessen for underveis i studieløpet mitt. I undersøkelser knyttet til temaet samskaping i kommunal sektor høsten 2018 kom jeg over Asker kommunes Borgenprosjekt. Prosjektet fattet min interesse fordi der andre samskapingsprosjekt i kommunal sektor var knyttet til sosial innovasjon og tjenesteinnovasjon, så var Borgenprosjektet knyttet til samfunnsutvikling. Asker kommune hadde slik sett valgt å bruke samskaping som en del av en planprosess, på et område hvor det allerede var etablert teoretisk kunnskap knyttet til innbyggermedvirkning i planprosesser. For å forstå Borgenområdets utfordringer og prosessen frem til igangsettingen av Borgenprosjektet vil jeg gi en kort redegjørelse av Borgen.

1.2 Casestudie om Borgen

1.2.1 Borgen

Borgen ligger på et høydeplatå med utsikt utover Oslofjorden like utenfor Asker sentrum og avgrenses geografisk av Bondivann, E 18 og Vardåsmarka. Borgenområdet er i gangavstand på ca. en kilometer til kollektivtransport fra bussterminalen og jernbanestasjonen i Asker sentrum (Asker kommune, 2015, s. 20). Borgen består av plansonene Hagaløkka/Askerlia og Borgen (Asker kommune, 2016b, s. 6). Asker kommune har delt Borgenområdet inn i to plansoner basert på Statistisk sentralbyrå (SSB) sine grunnkretser (Asker kommune, 2015, s. 23). SSB (2019) definerer en grunnkrets som “et geografisk sammenhengende område som er mest mulig ensartet når det gjelder natur og næringsgrunnlag, kommunikasjonsforhold og bygningsmessig struktur”. Inndeling i grunnkretser og plansoner kan gi et “statistisk grunnlag for kommunal og regional analyse, forvaltning og planlegging” (SSB, 2019). Borgenområdet og plansonene er illustrert i kartutsnittet vist i Figur 1.

Figur 1: Kartutsnitt av plansonene på Borgen. Kartet er hentet fra Norgeskart.no og uthevingen er tegnet etter Asker kommune (2015, s. 23) sitt kart av plansonene på Borgen.

1. januar 2015 bodde det ifølge rapporten *Livet på Borgen* ca. 2933 innbyggere i Hagaløkka/Askerlia plansone og ca. 2348 innbyggere i Borgen plansone, hvilket tilsvarer 5281 innbyggere i hele Borgenområdet. Innbyggerne på Borgen utgjorde da ca. 9 % av Asker kommunes befolkning (Asker kommune, 2015, s. 24). Befolkningen på Borgen er sammensatt og mangfoldig (Asker kommune, 2016b, s. 5). Av Borgens 5281 innbyggere hadde 1869, det vil si 35 % av innbyggerne, internasjonal bakgrunn fra 43 ulike nasjoner (Asker kommune, 2015, s. 37-38). De fleste med internasjonal bakgrunn bodde i plansonen Hagaløkka/Askerlia.

Borgenområdet var i utgangspunktet et landbruksareal før området ble bygget ut i stor skala med 1400 boliger i boligblokker i perioden 1968-1972, hvor formålet var å hjelpe folk inn på boligmarkedet (Asker kommune, 2015, s. 20). Utbyggingen på Borgen kan knyttes til datidenes

boligpolitikk om at "alle skal ha rett til å eie sin egen bolig, alene eller i fellesskap med andre" (Mæland, 2013). Borgenområdet består av eneboliger, blokkbebyggelser og ulike typer småhus. Det er i Hagaløkka/Askerlia plansone at boligblokkandelen er størst og utgjør 77 % av boligene. Videre er 22,3 % rekkehus og eneboligandelen utgjør bare 0,7 % (Asker kommune, 2015, s. 45). Boligtypene ligger for det meste geografisk samlet og i stor grad adskilt fra hverandre av hovedveien "Borgenveien". Rapporten Livet på Borgen (Asker kommune, 2015, s. 20) beskriver Borgenveien som en "barriere" mellom områdene som på hver sin side er preget av eneboliger og blokkbebyggelse.

1.2.2 Borgenprosjektet

I 2013 kom det et bekymringsbrev fra foreldre knyttet til Hagaløkka skole om at befolkningssammensetningen på Borgen gav en sammensetning av barnegrupper ved skolen som hadde overvekt av barn med internasjonal bakgrunn. Bekymringen var knyttet til at befolkningssammensetningen kunne påvirke barn knyttet til Hagaløkka skole sine lærings- og oppvekstvilkår (Asker kommune, 2016a, s. 7). Brevet skapte stort politisk engasjement ettersom skoler og barnehager i Borgenområdet allerede hadde et arbeid mot sosiale ulikheter (Asker kommune, 2016b, s. 5). Arbeiderpartiet kom med en politisk interpellasjon i Asker kommunestyre om en målrettet og forsterket satsing på Borgenområdet høsten 2013 (Myklebust og Abbas, 2015). Dette fikk bred politisk støtte (Jørandli, 2014).

Borgenprosjektet ble navnet på et strategisk utviklingsprosjekt for Borgenområdet i Asker kommune, hvor målet var kunnskapsbasert og målrettet utvikling av nærmiljøet (Asker kommune, 2016a, s. 7). Prosjektet ble gjennomført i årene 2013 - 2016, og ble ledet av en prosjektleder ansatt i 100 % fra 01.05.2014 (Asker kommune, 2016a, s. 7). I tillegg ble det ansatt en kommunikasjonsrådgiver i 40 % i perioden fra 15.06.2015 til 07.04.2016. Det ble nedsatt en prosjektgruppe bestående av virksomhetsledere og rådgivere fra Asker kommune knyttet til ulike fagområder innenfor samfunn, helse og oppvekst. Flere av fagpersonene tilknyttet prosjektgruppen deltok også i kartleggingen av situasjonen på Borgen i forbindelse med rapporten Livet på Borgen og i gjennomføring av Borgenprosjektet (Asker kommune, 2016a, s. 7-8).

For å få et kunnskapsgrunnlag om situasjonen på Borgen bestilte kommunestyret i Asker en kartlegging i forbindelse med igangsettingen av prosjektet. Kartleggingen av situasjonen på

Borgen ble gjort samtidig som arbeidet med en folkehelseplan for Asker kommune, og deler av rapporten bygger på funn fra folkehelseplanen. Kartleggingen ble gjort av ulike fagpersoner ansatt i Asker kommune med bidrag fra NAV, politi, frivillighet, innbyggere og næringsliv (Asker kommune, 2015, s. 2). Resultatet av kartleggingen av situasjonen på Borgen ble rapporten *Livet på Borgen* (2015). Kartleggingen av Borgen viste at mange barn lever i relativ fattigdom og at flere voksne tilknyttet enkelte geografiske deler av Borgen står utenfor arbeidslivet. Dette var flere enn i Asker generelt. Man fant også et aktivt nærmiljø med mye aktivitet, men at disse miljøene hadde lite kontakt på tvers. Borgenområdet ble derfor ansett som et område med store utfordringer, men at det var store muligheter for å styrke lokalmiljøet gjennom samhandling og koordinert innsats (Asker kommune, 2015, s. 3).

Borgenområdet inngår i kommunedelplanen for Asker sentrum som ble utarbeidet i 2017-2018, hvor boligutvikling, nærmiljø, og areal og transport er sentrale punkter (Asker kommune, 2016b, s. 7). Målet med Borgenprosjektet var å jobbe frem en temaplan for lokalsamfunnsutvikling på Borgen, hvor temaplanen tilslutt inngikk i kunnskapsgrunnlaget for kommunedelplanen. Basert på kunnskapsgrunnlaget Asker kommune hadde opparbeidet seg og innspillene fra samskapings- og dialogprosessen i Borgenprosjektet, samt tett samarbeid mellom kommunale aktører i Asker kommune ble Temaplan for lokalsamfunnsutvikling på Borgen utarbeidet og vedtatt av kommunestyret i Asker kommune 8. november 2016 og gjelder fra 2017-2020 (Asker kommune, 2016b, s. 6).

Temaplanen viser til konkrete tiltak som skal gjennomføres av Asker kommune alene, eller sammen med lokalsamfunnet på Borgen, eller av innbyggere og sivilsamfunnet på Borgen alene for å fremme lokalsamfunnsutvikling på Borgen. Temaplanen kan knyttes opp til samfunnsplanlegging, ettersom Borgen har sentral beliggenhet i umiddelbar nærhet til Asker sentrum (Asker kommune, 2016b, s. 6). Samskaping har slik sett blitt brukt av Asker kommune som utgangspunktet for en kommunedelplan. Det er knyttet prosedyre og krav til medvirkning i en plan, jf. plan- og bygningsloven § 5. Jeg lurer derfor på hvordan man kan forstå planprosessen i Borgenprosjektet i Asker kommune. Har planprosessen vært samskaping og har det vært medvirkning? Kan det ha vært en kombinasjon av samskaping og medvirkning?

1.3 Problemstilling

Formålet med denne studien av Borgenprosjektet er å forstå samskaping som en måte å medvirke i en planprosess. Jeg ønsker å vite hvordan Asker kommune forstår samskaping, og hvordan de har anvendt samskaping som en del av en planprosess. Da er det også interessant å vite hvordan lokalsamfunnet på Borgen har opplevd å delta i en samskapingsprosess med Asker kommune. På bakgrunn av dette har jeg kommet til følgende problemstilling:

Samskaping og medvirkning. Hvordan kan man forstå planprosessen i Borgenprosjektet i Asker kommune?

Som en avgrensning av problemstillingen har jeg utviklet de fire følgende forskningsspørsmålene:

1. Hvilken forståelse av samskaping har Asker kommune?
2. Hvordan forstår innbyggere og ansatte samskaping og medvirkning?
3. Hvilke rolleforventninger har de involverte aktørene?
4. Hva kan Borgenprosjektet lære oss om samskaping og medvirkning?

Forskningsspørsmålene en, to og tre er empiriske og disse vil jeg svare på med funnene i empirikapittelet. Spørsmål fire er et analytisk spørsmål og vil bli besvart som en del av analysen sammen med oppgavens problemstilling.

1.4 Operasjonalisering av problemstillingen

I denne studien av Borgenprosjektet vil jeg vurdere samskaping som et utgangspunkt for en planprosess sett opp mot medvirkning og etablerte teorier for samarbeidende planlegging innenfor planleggingsfaget. Oppgavens empiri vil gi svar på Asker kommunes forståelse av samskaping, samt innbyggere og ansattes forståelse av samskaping og medvirkning. Forståelsen av samskaping og hvilke rolleforventninger aktørene hadde er utgangspunktet for analysen av hvordan vi kan forstå planprosessen i Borgenprosjektet. I analysen vil jeg forsøke å forstå samskapingen som ble gjennomført i Borgenprosjektet ved å knytte teoretiske perspektiver til studiens empiriske funn.

1.5 Oppgavens oppbygning

Dette er en kvalitativ studie av Borgenprosjektet og baseres på syv dybdeintervjuer samt dokumentanalyse av sentrale og perifere dokumenter produsert i forbindelse med Borgenprosjektet. Studien er delt inn i fem hovedkapitler. Kapittel en redegjør for valg av case og en presentasjon av Borgenområdet sammen med oppgavens problemstilling, forskningsspørsmål og en redegjørelse for operasjonaliseringen av problemstillingen. Kapittel to gjør rede for historiske og teoretiske perspektiver og definisjoner knyttet til planlegging, medvirkning og samskaping. I kapittel tre presenteres studiens forskningsdesign og metode. Studiens empiri basert på samtaleintervju og dokumentanalyse presenteres i kapittel fire, før det blir analysert i kapittel fem. I analysen vil teori presentert i kapittel to knyttes til empirien i lys av oppgavens problemstilling og forskningsspørsmål. Avslutningsvis i kapittel fem vil jeg oppsummere hovedfunn, samt komme med en konklusjon før jeg gir forslag til videre forskning.

2.0 Teori

For å forstå forskjellen og sammenhengen mellom samskaping og medvirkning brukt i planprosesser tar dette kapitlet for seg historisk utvikling av teorier, relevante teorier og teoretiske begrep samt lovverk knyttet til dette. Presentasjonen av teori skal gi en forståelse av medvirkning i planprosesser, samt bidra til å forstå samskaping som fenomen og metode. Teoriene presentert i dette kapitlet utgjør rammeverket for analysen av innhentet datamateriale. Disse skal forhåpentligvis bidra til å svare på problemstillingen om hvordan man kan forstå planprosessen i Borgenprosjektet. Teorikapitlet er inndelt tematisk i to deler. Del 1 omhandler planleggingsfagets utvikling i korte trekk, planlegging og det kommunale plansystemet, og samt teorier knyttet til medvirkning og deltakelse i planprosesser. Del 2 omhandler tema samskaping og teorier knyttet til samskaping i kommunal sektor.

Del 1 innledes med en redegjørelse av planlegging som begrep. Deretter vil planleggingsfagets utvikling i korte trekk redegjøres for, etterfulgt av det kommunale plansystemet som utgangspunktet for en planprosess i kommunal regi. Medvirkning i planprosesser slik det er forstått i plan- og bygningsloven og som et demokratisk virkemiddel vil bli presentert. Teorier som er knyttet til samarbeid mellom ulike aktører og graden av innflytelse i planprosesser presenteres avslutningsvis. Disse teoriene brukes til å forstå utviklingen av planprosessen i Borgenprosjektet.

I del 2 vil organisasjonsutviklingen i offentlig sektor innledningsvis gjøres rede for ettersom utviklingen har lagt til rette for et større samspill og samarbeid mellom offentlig sektor, privat sektor og sivilsamfunn. Teorier knyttet til samskaping mellom offentlige aktører, innbyggere og sivilsamfunn vil deretter bli gjort rede for. Teoriene vektlegger hvilke roller aktørene tar og hvilke utfall dette potensielt kan gi. Disse vil brukes til å forstå samskapingen som ble gjort i Borgenprosjektet.

Del 1 Planlegging og medvirkning

2.1 Planlegging

Planlegging er et begrep som er vanskelig å definere ettersom det ikke er en spesifikk ting, men sammensetninger av praksiser konstruert og vedtatt av personer i sosiale og materielle kontekster (Thorpe, 2017, s. 577). Aarsæther (2012, s. 26) definerer planlegging som målrettet, fremtidsorientert og kunnskapsbasert handling, og mener at planlegging kan ses på som en handlingstype. Med handlingstype så menes en serie av enkelthandlinger som er knyttet sammen og går over en viss tid. Planleggeren er en aktør som gjerne har et mål som ligger lengre frem i tid, og dersom det skal bli realisert så må aktøren gå systematisk til verks (Aarsæther, 2012, s. 27). Det er denne forståelsen av planlegging oppgaven vil ta utgangspunkt i.

2.1.1 Planlegging som målstyrt handling

Planlegging er et verktøy som brukes til å utforme og iverksette politikk. Offentlig planlegging dekker over mange ulike hensyn og interesser, som ofte kan være motstridende (Kristiansen, 2011, s. 68). Politisk og administrativ planlegging leder frem til konkrete mål og resultater. Mål kan i forbindelse med planlegging forstås som formål, og ikke som et kvantifiserbart tall (Aarsæther, 2012, s. 28). Plan- og bygningslovens (PBL, 2008) formålsparagraf, § 1-1 fremhever at planlegging skal “fremme bærekraftig utvikling til det beste for den enkelte, samfunnet og framtidige generasjoner”. Planleggingens legitimitet blir styrket ved stor tverrpolitisk oppslutning, og svekket ved knapp oppslutning (Aarsæther, 2012, s. 30).

2.1.2 Planlegging som kunnskapsbasert handling

Planlegging har på ulike måter siden 1950-tallet vært preget av kunnskapsbasert handling. Hva planaktører har ansett som verdifull kunnskap har endret seg (Kristiansen, 2011, s. 60). Det er viktig at planaktører kan koble sammen ulike kunnskapselementer og kunnskapstradisjoner fra offentlig og privat sektor. Det er også viktig å invitere inn uformell og erfaringsbasert kunnskap, slik den deltakende planleggingstradisjonen krever. Uformell, verdibasert og erfaringsbasert kunnskap kan planaktøren hente fra innbyggere og lokalsamfunn (Aarsæther, 2012, s. 31-32; Kristiansen, 2011, s. 62).

For at planprosessen og den kommunale planaktøren skal oppfattes som legitim fremhever kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD, 2014, s. 17) at åpenhet og tilgang til den samme informasjonen er viktig. Da kan privat sektor og sivilsamfunn gi innspill på samme kunnskapsgrunnlag som den kommunale planaktøren. Universell utforming kan legge til rette for lav terskel for deltakelse og innspill fra berørte eksterne aktører kan bidra til at planaktøren får et helhetlig bilde knyttet til plansituasjonen sine utfordringer og muligheter (KMD, 2014, s. 17).

Ved planlegging er det viktig at planaktørene har kunnskap om den nåværende situasjonen, slik at man bruker virkemidler som er treffsikre på planprosessens mål (Aarsæther, 2012, s. 32). Slik Innes og Booher, gjengitt i Kristiansen (2011, s. 74) presiserer er det ikke alle planprosesser som har problem- eller konfliktløsning som for formål. Det er også planprosesser som har som formål å skape visjoner og rammer for fremtidig utvikling. Borgenprosjektet har elementer av både problemløsning og av å skape visjoner og rammer for utvikling.

2.1.3 Planlegging som framtidsrettet og kreativ handling

En planprosess påvirkes av kontrollerbare og ukontrollerbare variabler. De kontrollerbare variablene er eksempelvis økonomiske ressurser, teknologi, nettverk, organisasjon, lovverk, naturressurser, kompetanse, samt kreativitet. De kontrollerbare variablene kan styres av planaktøren. Ukontrollerbare variabler slik som klimaendringer, demografiske og næringsøkonomiske prosesser spiller også inn på en planprosess (Aarsæther, 2012, s. 34). Gjennom lokal mobilisering og utoverrettet partnerskap med andre offentlige og private aktører påpeker Aarsæther (2012, s. 34) at planaktørene kan utnytte de kontrollerbare variablene, samt motvirke de ukontrollerbare variablene på best mulig måte. KMD (2014, s. 17) presiserer at involvering av eksterne aktører på et tidlig tidspunkt i planprosessen er viktig for å oppnå styringseffektivitet i en planprosess. Ved å bygge allianser og partnerskap med omverden kan planaktøren øke handlingsrommet sitt (Aarsæther, 2012, s. 34).

Behovet for å utvide handlingsrommet, mobilisere og knytte nettverk utover egen organisasjon for å håndtere møter med ukontrollerbare variabler gjør at planlegging slik sett strekker seg lengre enn arbeidet til profesjonelle planleggere. Historisk har det vært en fremvekst av deltakelse medvirkning innenfor planleggingsfaget. Fremveksten av erfart kunnskap i planlegging vil nå gjøres rede for.

2.2 Fremveksten av deltakelse og medvirkning i planlegging

Planlegging har siden 1960-årene hatt en sentral rolle i offentlig sektor. På 1950- og 60- tallet var planleggingen preget av rasjonalitet og spesialisert praksis. Kapital, fagekspert og forskning var styrende elementer i planleggingen (Lane, 2005, s. 292; Kristiansen, 2011, s. 59). Ved slutten av 1960-tallet var det voksende motstand fra både fagfolk og lokalsamfunn mot den rasjonelle planleggingen, og strategisk planleggingstradisjon vokste frem (Kristiansen, 2011, s. 62). Strategisk planlegging baserte seg på konsensus, og fokuset var på å utvikle en felles forståelse for utfordringer, samtidig som man utviklet visjoner for fremtiden, og utviklet strategier for å nå visjonene (Amdam, 2012, s. 286). På tidlig 70- tallet vokste det frem krefter som jobbet mot hva man anså som kapitalismens grep over innbyggere og lokalmiljøets visjoner og muligheter (Healey, 1992, s. 145). I Norge vokste medvirkning og deltakelse fra innbyggere, næringslivsaktører og frivillige organisasjoner seg frem som et viktig element i norsk planlegging på 1970- tallet. De prosessuelle kravene til medvirkning og deltakelse ble likevel ikke formalisert før plan- og bygningsloven av 1985 (Higdem, 2011, s. 43).

Det var i 1980-årene at den deltakende planleggingstradisjonen virkelig fikk fotfeste. Det var en forståelse innenfor planfaget at det var bruk for mange forskjellige former for viten og kompetanse, og at lokalsamfunn og innbyggere også var viktige aktører i planprosesser. Den økte interessen for innbyggernes deltakelse og medvirkning i planprosesser kom av at man begynte å se konturene av feilslått planlegging fra 1960- og 70-årene (Kristiansen, 2011, s. 62). Samtidig fikk man deregulering av flere offentlige tjenester i forbindelse med styringsparadigme New Public Management på 1980-tallet, og det ble en etterspørsel etter nye planteoretiske rammer hvor innbyggere ble tildelt en klart definert rolle i planprosessen (Kristiansen, 2011, s. 63). Den deltakende planleggingstradisjonen kan betegnes som kommunikativ planlegging, kollaborativ planlegging eller samarbeidende planlegging. Kristiansen (2011, s. 64) sin forståelse av deltakende planleggingstradisjon som samarbeidende planlegging vil benyttes i videre i denne oppgaven. Først skal det kommunale plansystemet redegjøres for.

2.3 Det kommunale plansystemet

Denne oppgaven tar utgangspunkt i en planprosess i kommunal regi. Formålet med kommuneplanlegging er ifølge PBL (2008, § 11-1) at en kommuneplan “skal ivareta både

kommunale, regionale og nasjonale mål, interesser og oppgaver, og bør omfatte alle viktige mål og oppgaver i kommunen. Den skal ta utgangspunkt i den kommunale planstrategien og legge retningslinjer og pålegg fra statlige og regionale myndigheter til grunn”. Ringholm, Aarsæther, Nygaard, og Selle (2009, s. 2) beskriver kommuner som viktige aktører i et nettverk som har tilgang til både økonomiske og kompetansemessige ressurser i lokalt utviklingsarbeid. PBL (2008, § 10-1) sitt kapittel om kommunal planlegging fremlegger at ved utvikling av planstrategier hvor kommunen er planaktør, så bør kommunen “også legge opp til bred medvirkning og allmenn debatt som grunnlag for behandlingen”. Borgenprosjektet, som er fokuset i denne oppgaven, var en planprosess for samfunnsutvikling med stor grad av deltakelse, medvirkning og samskaping med innbyggere og sivile aktører, hvor en temaplan ble sluttresultatet for prosjektet (Asker kommune, 2016a, s. 6).

2.4 Medvirkning i planlegging

Plansystemet og det lovverket som er knyttet til dette legger opp til medvirkning av berørte parter. PBLs (2008, § 1-1) formålsparagraf formulerer det slik; “Planlegging og vedtak skal sikre åpenhet, forutsigbarhet og medvirkning for alle berørte interesser og myndigheter. Det skal legges vekt på langsiktige løsninger, og konsekvenser for miljø og samfunn skal beskrives”. PBL (2008, § 5-1, (1)) vektlegger kommunes rolle for å sikre at det legges opp til medvirkning, er formulert slik; “Enhver som fremmer planforslag, skal legge til rette for medvirkning”. Lovens fremhever videre at det er kommuners oppgave å sikre at alle grupper blir inkludert i en medvirkningsprosess. Dette gjelder spesielt barn og unge, samt grupper som ikke kan delta direkte (PBL, 2008, § 5-1 (2)).

Plan- og bygningsloven er fleksibel når det gjelder type medvirkning, og planaktører kan selv legge opp til situasjonsbestemt medvirkning ut ifra plantype og planprosesser (KMD, 2014, s. 14). Likevel setter loven krav til at medvirkning og deltakelse i planprosesser skal skje i form av åpne prosesser, rett til innspill og høringsuttalelse, samt klager. Medvirkningen kan komme fra enkeltpersoner, fra organisasjoner, fra berørte sivilsamfunn, allmennheten og næringslivet (Falleth, Hanssen & Saglie, 2008, s. 21).

Schmidt, Guttu og Knudtzon (2011, s. 40) definerer medvirkning som “muligheten til å påvirke utformingen av et planforslag”. Medvirkning har skjedd dersom planen har blitt grundig vurdert og bearbeidet som et resultat av en medvirkningsprosess. I planprosesser hvor

planaktøren har mottatt innspill fra berørte parter, men disse innspillene likevel ikke tas hensyn til, kan karakteriseres som ikke- medvirkning og symbolsk deltakelse. Det er i denne sammenheng også verdifullt å definere deltakelse. Deltakelse kan forstås som “involvering eller tilstedeværelse i en planprosess”, men det gir ikke nødvendigvis noen form for innflytelse på sluttresultatet (Schmidt et al., 2011, s. 40).

Falleth et al. (2008, s. 21) beskriver deltakelse og medvirkning fra sivilsamfunnet som en kvalitativ bærebjelke i fysisk planlegging. Medvirkning kan anses som samfunnets gjensidige læringsprosess, hvor eksperter og lekfolk gis muligheten til å si sin mening. Deltakelse fra eksterne aktører i planprosesser er ressurskrevende, men det bidrar til en legitimering av planleggingen og dens gjennomføring, og slik sett kan deltakelse og medvirkning i planprosessen anses som en utvidelse av demokratiet (Falleth et al., 2008, s. 22; Higdem, 2012, s. 110). Innbyggere kan få mer direkte kontroll på styringen av lokalsamfunnet ved at de deltar direkte i konkrete plan- eller beslutningsprosesser uten å måtte gå via sine valgte representanter, og slik sett vil lokalsamfunnets demokratikompetanse styrkes (Falleth og Hanssen, 2012, s. 188; KMD, 2014, s. 20).

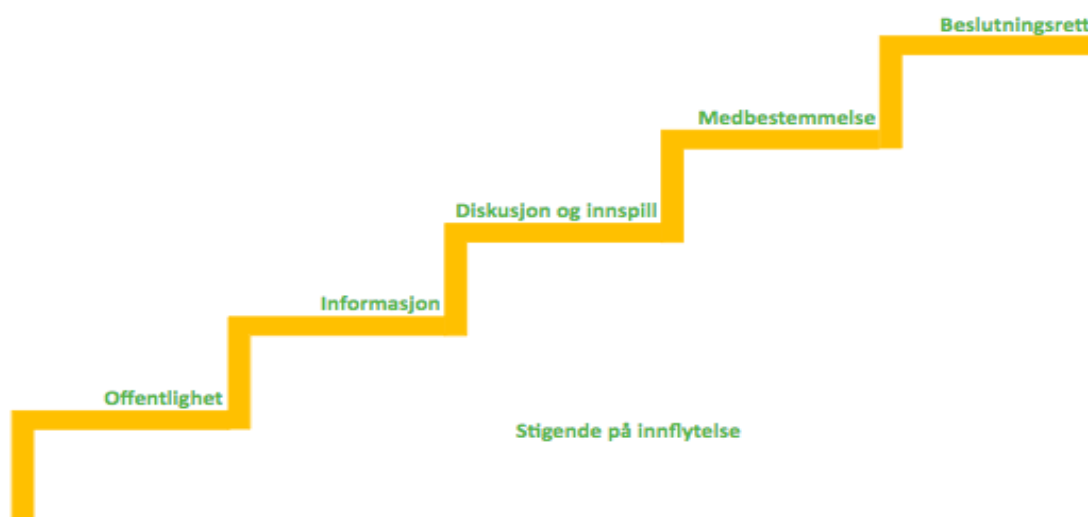
Schmidt et al., (2011, s. 42) presenterer fire hovedgrupper av aktører i en planprosess. Dette er sivilsamfunnsaktører, politikere, administrativ planmyndighet og forslagsstillere. Sivilsamfunnsaktører består av innbyggere og berørte parter slik som velforeninger som representerer lokale interesser som har rett til høringsuttalelse og medvirkning i henhold til PBL. Det er politikerne som vedtar endelig planforslag, og sitter på mye makt knyttet til planens utfall. Det er den administrative planmyndigheten som saksbehandler planforslag, og er en viktig planaktør. I utvikling- og byggesaker er forslagsstillerne ofte utbyggere som fremmer planer og er planeier. Kommunale aktører kan også være forslagsstiller (Schmidt et al., 2011, s. 42). Disse forståelsene av hovedgrupper av aktører vil bli tatt utgangspunkt i videre i denne oppgaven.

I rapporten “Focus on citizens: Public engagement for better policy and services” gjengitt i KMDs veileder for medvirkning i planlegging, fremmer Organisasjonen for økonomisk samarbeid og utvikling (OECD) at deltakelse fra innbyggere er et viktig premiss for at en planaktør kan få et helhetlig beslutningsgrunnlag. OECD mener at den beste måten å legge til rette for en aktiv planprosess er ved å utforme meningsfulle og engasjerende offentlige

prosesser hvor det er mulig å utgjøre en forskjell (KMD, 2014, s. 20). KMD påpeker videre i sin veileder for medvirkning i planprosesser at det er utfordringer knyttet til forskjeller mellom myndigheter og andre aktører når det gjelder kompetanse, kapasitet og ressurser i en planprosess. Da kan design og valg av invitasjon til medvirkning bidra til bredest mulig deltakelse (KMD, 2014, s. 20). For å måle graden av eksterne aktørers innflytelse på en planprosess kan medvirkningsstigen benyttes.

2.4.1 Medvirkningsstigen

Medvirkning omfatter et bredt spekter av deltakelsesformer som gir ulik grad av innflytelse i planprosessen og på beslutninger som blir tatt. Sherry R. Arnstein mente, slik hun er gjengitt i Lane (2005, s. 284), at det var stor forskjell på å delta en i planprosess, og det å ha makt til å påvirke utfallet av planprosessen. I sin medvirkningsstige viser hun at forholdet mellom graden av deltakelse og graden av makt og innflytelse henger sammen. Stigen viser også at de som inviterer innbyggere til å delta, er også de som setter vilkårene for innbyggernes deltakelse (Lane, 2005, s. 284). Medvirkningsstigen slik den er presentert av Eva Falleth og Gro Sandkjær Hanssen i *Medvirkning i planlegging* (2012, s. 189) viser en rangert kategorisering av innflytelse, og illustrert ved Figur 2. Hvert trinn på medvirkningsstigen gir mer innflytelse og en omfordeling av makt. Stigen kan tilpasses til ulike planprosesser og er basert på Arnstein sin 'ladder of participation' fra 1969 (Falleth og Hanssen, 2012, s. 189). Medvirkningsstigen vil brukes til å plassere nivå av deltakelse, medvirkning og innflytelse i Borgenprosjektet, og bli gjort kort gjort rede for her.

Figur 2: Medvirkningsstige (basert på Falleth og Hanssen, 2012, s. 189)

Medvirkningsstogens første trinn *offentlighet* gir ingen innflytelse. I en planleggingsprosess kan eksempelvis dette trinnet være annonsering av igangsettelse av en planprosess. Annonseringen kan skje i aviser eller på internett, samt ved brev til berørte parter (Falleth og Hanssen, 2012, s. 189; Schmidt et al., 2011, s. 54). Neste trinn opp fra offentlighet er *informasjon*. På dette trinnet skal det gis opplysninger om planen. Informasjonen kan komme i form av informasjonsskriv, brosjyrer, avisartikler, radio og åpne møter. (Falleth og Hanssen, 2012, s. 189 - 190; Schmidt et al. 2011, s. 54). Trinn 1 og 2 beskrives av Schmidt et al. (2011, s. 48) som deltakelse fordi eksterne aktører er tilstede, men gis ikke mulighet til reell medvirkning.

Det er på medvirkningsstogens tre øverste trinn at berørte aktører blir gitt grad av makt og innflytelse på planprosessen (Schmidt et al., 2011, s. 48). Lavest grad av medvirkning og innflytelse kommer på trinnet *diskusjon og innspill*. Innflytelsen kan ta form som møter, folkemøter eller høringsordninger hvor innbyggere og berørte aktører får mulighet til å gi innspill og tilbakemeldinger i planprosessen (Falleth og Hanssen, 2012, s. 190). Folkemøter er en arena som kan brukes til å kartlegge eksterne ideer og forslag til prosjekter. Medvirkning kan også skje gjennom idédugnader hvor fagfolk, innbyggere, sivilsamfunn, utbyggere og politikere samles for å skissere utviklingsmuligheter (Nordahl, 2012, s 180). Et steg opp gir *medbestemmelse* og innebærer større grad av innflytelse til de som inviteres inn til medvirkning. Dette kan eksempelvis være i planprosesser hvor alle berørte parter jobber sammen i arbeidsgrupper for å komme frem til en løsning (Falleth og Hanssen, 2012, s. 190). Medvirkningsstogens øverste trinn gir berørte aktører *beslutningsrett* og innebærer at planprosessens aktører har fått beslutningsrett i planutformingen (Falleth og Hanssen, 2012, s. 190). For å oppnå medvirkningsstogens øverste trinn kan planaktør følge KMD sine fire forhold for å styrke medvirkning i en planprosess. Disse vil redegjøres for videre.

2.4.2 Fire forhold for å styrke medvirkning i planprosesser

KMD (2014, s. 12) løfter opp fire forhold som gjennom medvirkning kan styrke en planprosess. Det første forholdet er *kvalitet i plan- og beslutningsgrunnlaget*, og kan knyttes til et godt informasjonsgrunnlag gjennom bred og aktiv involvering, samt samarbeid. Dette kan bidra til økt kunnskap om utviklingsbehov og muligheter (KMD, 2014, s. 12). Eksempelvis kan dette være at man innhenter lokalkunnskap om nærmiljøet og kombinerer dette med statistikk og utredninger.

Det andre forholdet er *mangfold i samfunnet* og kan knyttes til demografi. Å opparbeide seg et nyansert og helhetlig kunnskapsgrunnlag mener KMD er viktig for samfunn som har et større befolkningsmangfold. I Norge er det en rettighet å kunne delta i det offentlige rom uansett alder, etnisk opprinnelse, religion og funksjonsevne (KMD, 2014, s. 12).

Det tredje forholdet er knyttet til *eierskap og identitet*, og kan knyttes til komplekse samfunnsutfordringer. KMD påpeker at det er store forventninger til det offentliges ansvarsområder, og at det råder en erkjennelse av at det er utfordrende å løse de økende forventningene kun innenfor egen organisasjon (KMD, 2014, s. 12). Dette kan blant annet knyttes til fremveksten av samstyring og samarbeidsskiftet man har sett innenfor offentlig sektor. Dette vil bli redegjort for i teorikapittelets del 2 om samskaping. KMD (2014, s. 12) fremhever at åpne planprosesser og deltakelse på likeverdige vilkår er en god måte å involvere lokalsamfunnet på en forpliktende måte. Aktørenes deltakelse kan bidra til nettverksbygging, samt at det styrker felles identitet og tilhørighet til lokalsamfunnet. Et resultat av dette kan være at tid ressurser blir frigjort til de neste fasene i en planprosess (KMD, 2014, s. 12; s.17).

Det fjerde og siste forholdet er knyttet til *gjensidig læring og demokratiutvikling*. KMD (2014, s. 12) påpeker at de aktørene som sammen skal løse en planutfordring, også kan lære av hverandre og videreutvikle premissene i planen sammen. Dette kan også styrke demokratikompetansen til den enkelte aktør og fremme medborgerskap (KMD, 2014, s. 12). Selv om plan- og bygningsloven og anbefalt praksis fra KMD er at planaktører skal legge til rette for medvirkning og deltakelse fra berørte parter i planprosesser, kan dette være utfordrende å gjennomføre i praksis. Faglitteraturen innenfor planleggingsfaget har flere teorier knyttet til den deltakende planleggingstradisjonen som kan hjelpe de berørte aktørene i en planprosess for å få økt samforståelse og bedre samhandling (Kristiansen, 2011, s. 64; Amdam, 2012, s. 273). De nært beslektede teoriene kommunikativ planlegging og samarbeidende planlegging vil redegjøres for videre.

2.5 Samarbeidende planlegging

«Like postmodern approaches to planning theory, collaborative planning starts with the question: how can we “make sense” of what is happening and plan for the future within a

dynamic and increasingly complex society» (Allmendinger gjengitt i Amdam og Veggeland, 2011, s. 171).

2.5.1 Kommunikativ rasjonalitet

I den deltakende planleggingstradisjonen blir fagkunnskap og erfaringsbasert kunnskap ansett som like viktig, og på 1980- og 90- tallet fikk man også fokus på kommunikativ planleggingsteori. Debatt og overbevisende argumentasjon ble derfor vektlagt i planprosesser som nå inkluderte demokratisk deltakelse (Amdam og Veggeland, 2011, s. 63; Kristiansen, 2011, s. 64). Kommunikativ rasjonalitet er kjernen ved kommunikativ planlegging og vil kort bli gjort rede for.

Kommunikativ rasjonalitet er egnet når planleggingen er avhengig av deltakelse og medvirkning fra mange aktører (Amdam, 2012, s. 277). Den tyske filosofen Jürgen Habermas vektla viktigheten av dialog dersom man ønsket økt samforståelse og samhandling i samfunnet. Habermas mente at dersom partene i en diskurs, for eksempel i målavklaringsfasen, forholder seg til hverandre innenfor gitte rammer, så trenger man ikke all kunnskap og makt på forhånd (Amdam, 2012, s. 273). Habermas sine gyldighetskrav for kommunikativ rasjonalitet var som følger:

- “At alle aktørene er interessert i å komme til forståelse og enighet med hverandre”
- “At alle aktørene er frie og likeverdige og potensielt like kompetente”
- “At alle aktører må innrømme feil og skifter oppfatning i de tilfeller de blir møtt med bedre argumenter”
- “At alle aktører opptrer autentisk og sannferdig overfor hverandre” (Amdam og Veggeland, 2011, s. 173)

Sentralt i kommunikativ rasjonalitet er at statusen til aktørene ikke vil være avgjørende, men at tyngden i deres argumenter skal avgjøre utfallet. Selve prosessen og resultatene mener Habermas vil være avgjørende for hvorvidt planen og planaktøren oppfattes som legitim og aksepteres av de øvrige aktørene (Amdam, 2012, s. 275). Habermas sitt arbeid har fått kritikk fordi det ikke legger til rette for håndtering av maktspillet som oppstår i politiske prosesser (Amdam, 2012, s. 280).

2.5.2 Kommunikativ planlegging

Amdam og Veggeland (2011, s. 174) beskriver kommunikativ planlegging som et puslespill med mange brikker og mange deltakere som samarbeider om å danne et felles bilde eller forståelse av fremtiden. Dette samarbeidet skal utvikles gjennom felles læring, gjensidig tillit og forståelse, som vil gi et utgangspunkt for felles handling, utvikling, samt forsterkning av sosiale nettverk.

Det er utfordringer knyttet til kommunikativ planlegging mellom offentlige og eksterne aktører ettersom ulikheter, interesser og verdier, samt makt kan føre til forstyrrelser i kommunikasjonen og at man dermed ikke klarer å skape en nødvendig dialog for å planlegge (Amdam og Veggeland, 2011, s. 174). Det er derfor viktig å styrke de svake aktørene ved å styrke deres sosiale og politiske kapital, og spesielt deres beslutnings- og informasjonsgrunnlag (Kristiansen, 2011, s. 81). Kommunikativ planlegging er slik sett krevende for profesjonelle planleggere, ettersom de skal forstå innbyggerne og andre private interessenters erfaringskunnskap og perspektiv, samtidig som de holder sitt profesjonelle perspektiv (Kristiansen, 2011, s. 81). Innenfor kommunikativ planlegging kan det være utfordrende å få bredest mulig enighet om hvilken retning man bør ta i samfunnsutviklingen i samspillet mellom mektige og mindre mektige aktører. Dersom de involverte aktørene klarer å samarbeide og utvise forståelse og toleranse i møte med hverandre, selv om de har ulike utgangspunkt vil de kunne klare å få til kommunikativ planlegging (Amdam og Veggeland, 2011, s. 173-174).

Kommunikativ planleggingsteori har blitt kritisert for å fokusere på selve prosessen, maktoppfattelse og higen etter konsensus fremfor planprosessens formål og utfall (Innes og Booher, 2015, s. 199; Kristiansen, 2011, s. 63). Kommunikativ planlegging kan brukes til å understøtte, forankre og legitimere samarbeidende planlegging (Amdam, 2012, s. 289).

2.5.3 Samarbeidende planlegging

Teorien om samarbeidsdrevet planlegging er en samling ideer og forestillinger om hvordan planlegging kan brukes til å løse utfordringer i en stadig mer kompleks verden. Samlingen av ideer og forestillinger hviler på forutsetninger og antakelser fra blant annet Habermas sin teori om kommunikativ rasjonalitet (Kristiansen, 2011, s. 68). Forskjellen mellom kommunikativ planlegging og samarbeidende planlegging er at den førstnevnte er mer teoretisk orientert. Samarbeidende planlegging setter teorien ut i praksis (Amdam, 2012, s. 279). I en

samarbeidende planleggingsprosess er aktørene gjensidig avhengig av hverandre, anser andre aktører som likeverdige partnere og aktørenes forhold er preget av tillit (Amdam, 2012, s. 279).

Verdiene i samarbeidende planlegging er inkludering, mobilisering, læring, mekling og forhandling (Amdam, 2012, s. 280). I samarbeidende planlegging er sannhet og kunnskap en sosial konstruksjon. Kunnskap fra både vitenskap og erfaringsbasert kunnskap blir derfor inkludert i en samarbeidende planleggingsprosess (Kristiansen, 2011, s. 71). Healey gjengitt i Kristiansen (2011, s. 69) hevder at aktørene i en samarbeidende planleggingsprosess er sosiale aktører, som påvirkes og utvikler seg gjennom interaksjon med andre. Innes og Booher gjengitt i Kristiansen (2011, s. 71) fremhever at kjernen i samarbeidsdrevet planlegging er en autentisk dialog mellom relevante og berørte aktører, og at konsensus kan oppnås gjennom dialog.

Verden eller samfunnet forstås som et kompleks og flerdimensjonalt system og karakteriseres som fragmentert og usikkert, men som likevel kan organiseres. Verden kan slik sett forandres ved et gjensidig samspill mellom aktører og strukturer (Kristiansen, 2011, s. 69-70). I samarbeidende planlegging tar aktørene utgangspunkt i eksisterende strukturer, men aktørene har likevel mulighet til å endre strukturene. Dette bunner i en antakelse om at aktørene kan vurdere utfordringer og skape nye rammer for diskusjon, beslutningstaking og politisk handling (Kristiansen, 2011, s. 70). Dette kan knyttes tilbake til Habermas sine gyldighetskrav for kommunikativ rasjonalitet, hvor antakelsen er at alle aktørene er “interessert i å komme til felles forståelse og enighet” (Amdam og Veggeland, 2011, s. 173).

Kristiansen (2011, s. 82) fremmer at gjennom dialog kan aktørene lytte og komme til enighet, men at det likevel bør være plass til konflikter, ettersom disse konfliktene skjerper argumenter og skaper dynamikk. Samarbeidende planlegging kan også brukes til å bygge opp nettverk og noder mellom nettverk som ikke har kontakt, og dermed skape nye relasjoner på tvers av mangfoldet av eksisterende relasjoner som sameksisterer (Healey, 2006, s. 61). Ifølge Kristiansen (2011, s. 65) er en utfordring i samarbeidende planprosesser at dersom det oppstår overlappende eller motstridende interesser mellom de ulike aktørene, offentlige, private og lokalsamfunn, vil man sette de ulike argumentene opp mot hverandre og det forsølget som anse å ha fortrinn vil prioriteres.

Hvilket forslag som anses å ha fortrinn kan knyttes til makt. Healey, gjengitt av Kristiansen (2011, s. 70) pålegger planleggerne til å være oppmerksomme på hvilken makt de har i form av ekspertkunnskap og språkbruk. Innes og Booher (2015, s. 200) mener på sin side at makt ligger i bestemte relasjoner gitt i tid og sted, og ikke besatt av institusjoner eller individer. Habermas, gjengitt i Innes og Booher (2015, s. 200) mener kommunikasjon i seg selv er en handling som kan forandre realiteten imellom de sosiale aktørene, og inkluderer maktforhold.

Det er ikke nok at innbyggere gir sitt innspill i offentlige høringer. Innbyggernes erfaringer, kunnskap og ideer utfordrer og beriker en planprosess sammen med ekspertkunnskap fra planleggere og politikere (Kristiansen, 2011, s. 72). Ekspertaktørene i samarbeidende planlegging skal legge til rette for at sivilsamfunn og andre aktører sammen kan erkjenne situasjonen, lære av hverandre og bygge ny praksis (Amdam, 2012, s. 279). Samarbeid mellom offentlige og private aktører kan skape nye og innovative løsninger (Kristiansen, 2011, s. 72-73).

Del 1 av teorikapittelet har gjort rede for at planlegging kan være en målstyrt, kunnskapsbasert og framtidsrettet handling. Det er mange hensyn å ta ved kommunal planlegging og lovverket legger til rette for at berørte parter skal få medvirke i planprosesser. Kunnskap kommer i mange former og kan berike og styrke en plan, samt gi planen legitimitet. Graden av berørte aktørers innflytelse og makt kan måles på medvirkningsstigen, og mangfold i medvirkningen kan styrke både planen, men også lokalsamfunnets identitet. Teorier knyttet til den deltakende planleggingstradisjonen kan bidra til bedre samhandling mellom planprosessens berørte aktører.

DEL 2 Samskaping

2.6 Fremveksten av samskaping

For å forstå norsk planlegging, fokuset på deltakelse og medvirkning, samt fremveksten av borgerinvolvering og samskaping kan det innledningsvis være nyttig å se på utviklingen som har vært i styringsregimene i offentlig sektor. New Public Management (NPM) med sin idè om at offentlig sektor ikke er grunnleggende annerledes enn privat sektor var gjeldende styringsregime på 80- og 90-tallet på samtlige styringsnivå i Norge. Det ville si at man ikke anså at organisering, styring og ledelsesprosesser skulle være annerledes i offentlig sektor enn i private bedrifter (Røiseland og Vabo, 2016, s. 20). NPM hadde utfordringer og forbedringspotensiale knyttet til iverksetting av politikk og produksjon av tjenester som ble oppfattet som komplisert og fragmentert. Ut av denne oppfatningen vokste det frem et nytt styringsregime - New Public Governance, eller samstyring som det kalles på norsk (Røiseland og Vabo, 2016, s. 20).

Samstyring har ikke erstattet de foregående styringsregimene, men har kommet til som et supplement (Røiseland og Vabo, 2016, s. 20). For å løse NPM sine utfordringer knyttet til iverksetting av politikk og produksjon av tjenester økte bruken av interorganisatoriske samarbeid mellom offentlige virksomheter, private bedrifter eller frivillige organisasjoner (Røiseland og Vabo, 2016, s. 20). Samstyring er en “ikke-hierarkisk prosess hvor offentlige og/eller private aktører kommer sammen og koordinerer ressurser og setter felles retning og mening” (Røiseland og Vabo, 2016, s. 21). Samstyring brukes som en måte å tette gapet mellom knappe offentlige ressurser og økte forventninger til hva offentlig sektor skal løse, kombinert med stadig mer komplekse problemer (Røiseland og Vabo, 2016, s. 20-21). Denne retningen innenfor samstyring ser i retning av samskaping og samproduksjon, hvor man på ulike måte trekker innbyggere og brukere av offentlige tjenester aktivt inn som en ressurs i tjenesteproduksjonen og problemløsningen (Røiseland og Vabo, 2016, s. 21). Det er nettopp dette feltet innenfor samstyring denne masteroppgaven vil ta for seg.

2.6.1 Et samarbeidsskifte

Et avgjørende premiss for velferdsstaten har vært at det er offentlige aktører som har vært og skal være den sentrale aktøren i samfunnsutviklingen. Dette er nå i endring. De senere årene har offentlige aktører latt seg inspirere av hvordan private aktører utvikler og videreutvikler sine produkter og tjenester sammen med de ulike kundesegmentene (Kobro, 2018, s. 9). I Europa har det vokst frem samarbeid mellom innbyggere, sivilsamfunn, politikere, næringsliv og forvaltningen, og dette skiftet kan kalles et “collaborative turn” (Kobro, 2018, s. 8). Collaborative turn, som kan forstås som et samarbeidsskifte på norsk, kjennetegnes ved at man har fått en forsterket vektlegging og utprøving av nye samarbeidsformer på ulike arenaer. Ved et samarbeidsskifte er det også fokus på utviklingen av nærdemokrati og i de senere årene har begrepene medbestemmelse, brukerinvolvering og samskaping i større grad blitt fokus i policydokumenter, strategiplaner og politiske taler (Kobro, 2018, s. 8).

Det er et samarbeidsskifte som er utgangspunktet for tema i denne oppgaven. Oppgavens problemstilling “samskaping og medvirkning. Hvordan kan man forstå planprosessen i Borgenprosjektet i Asker kommune?” berører et sentralt tema i planleggingsfaget, i det kommunale plansystemet og i lokal samfunnsutvikling. Det sentrale temaet forstås som medvirkning av grupper som har lovpålagt medvirkningsrett og hvordan man kan gjøre dette i en utstrakt grad. I forbindelse med samarbeidsskiftet har medvirkning blitt knyttet til medbestemmelse, brukerinvolvering og samskaping. Denne studien vil undersøke Asker kommunes samarbeidsskifte, hvor de har invitert innbyggere og lokale aktører inn til samskaping som utgangspunkt for lokalsamfunnsutvikling.

2.7 Samskaping

«*Rather than define problems for the citizens, we must examine problems with them*» (Bason, 2010, s. 171).

Offentlig sektor har gjennom styringsregimet New Public Management de siste 30 årene hadde fokus på ressursutnyttelse, men med innbyggers økte forventninger til hva offentlig sektor kan bistå med kombinert med knappe ressurser har offentlige sektor havnet i et krysspress (Torfing, 2017, s. 3). Fremveksten av samskaping i offentlig sektor kan knyttes til teorier innenfor innovasjon, forretningsutvikling og strategi for private virksomheter, hvor virksomheter har designet nye løsninger *sammen* med innbyggerne i stedet *for* innbyggerne (Bason, 2010, s. 8).

Det er knyttet flere begrep til samskaping i offentlig sektor som nettverksledelse, samarbeidsdrevet innovasjon, sosial innovasjon, medborgerinvolvering, tykk og tynn samskaping (Ulrich, 2016, s. 1).

Ulrich (2016, s. 1) mener det er utfordrende å definere samskaping med en enkel definisjon ettersom samskaping omfavner mange ulike prosesser. Bason (2010, s. 173) definerer samskaping som «den eksplisitte involveringen av folk over tid for å identifisere, definere og beskrive en ny løsning.» Torfing (2017, s. 5) definerer samskaping som «når to eller flere offentlige og private aktører inngår i et likeverdige samarbeid med intensjon om å definere problemer og designe og nye og bedre løsninger». Samskaping er at offentlige aktører orkestrerer en designprosess med innbyggere, næringsliv og andre interne og eksterne interessenter (Bason, 2010, s. 173). Tortzen (2016, s. 22) fremhever at det er innbyggernes aktive medvirkning og samarbeid som er avgjørende for en prosess kan kalles samskaping. Torfing (2017, s. 5) presiserer at samskaping ikke er at offentlige aktører sender nesten ferdige planer til høring eller gir oppgaver til private aktører for å spare ressurser. Samskaping handler om å rekonseptualisere innbyggere fra å være subjekter, til å bli likeverdige partnere i design og i levering, og anerkjenne folk som en verdi (Bason, 2010, s. 173).

I samskapingens litteratur forstås 'involvering' som mer enn å spørre eksterne aktører hva de synes. Det handler like mye om å forstå hvordan innbyggerne lever, i hvilken kontekst, hva som er viktig og meningsfullt for dem, og deretter utforske hvilke endringer som kan gi verdi (Bason, 2010, s. 165). Tortzen (2016, s. 24) påpeker at samskaping påvirker relasjonen mellom innbyggere og offentlige aktører, slik at de blir likeverdige. Bason (2010, s. 8-9) presenterer to fordeler med å involvere innbyggere i samskaping; *mangfold av ideer og utførelse*. Involvering av eksterne aktører kan gi offentlige aktører et større mangfold og variasjon av ideer og forslag til endringer. Samskaping er en måte for offentlige aktører å få et innblikk innbyggere, sivile aktører og næringsliv sin hverdag. Ny kunnskap fra eksterne aktører kan gi felles forståelse av problemer, utfordringer og muligheter (Bason, 2010, s. 9). Like viktig som å innhente gode ideer er også utførelsen av disse. Samskaping kan bidra til å forankre prosessen blant de aktørene samskapingen gjelder. Dersom en prosess blir godt forankret i samfunnet, mener Bason (2010, s. 9) at dette vil øke muligheten for at man kan lykkes med samskaping.

2.7.1. Samskaping og samproduksjon

I engelskspråklig forskningslitteratur om samskaping blir begrepet samskaping ofte delt i to forståelser; samskaping (engelsk: co-creation) og samproduksjon (engelsk: co-production). I Norge hvor samskaping er et forholdsvis nytt begrep har man hittil sett de to variantene av samskaping under ett, og brukt definisjonene tynn og tykk samskaping (Kobro, 2018, s. 12-13). Samskaping er å skape noe nytt, mens samproduksjon i større grad handler om å være et produksjonsfelleskap for å skape noe nytt over lengre tid (Kobro, 2018, s. 12). I en sentral artikkel på samskapingsfeltet presenterer Voorberg, Bekkers og Tummers (2015, s. 1340) at i deres undersøkelser så blir tykk og tynn samskaping ofte definert likt, og det kan være vanskelig å skille mellom de to typene. Felles for tykk og tynn samskaping er at innbyggerne blir ansett å være verdifulle partnere i levering av offentlige tjenester (Voorberg et al., 2015, s. 1340).

Ved tynn samskaping inviteres innbyggere inn som samarbeidspartnere sammen med offentlige myndigheter og/ eller private aktører. Gjennom dialog skal man på likeverdig grunnlag og tvers av forskjeller få større innsikt, forståelse og læring i gitte situasjoner. Det er ikke uvanlig at tynn samskaping har elementer av å være ad hoc og at samarbeidspartnerne trekkes inn i ulike faser av et utviklingsarbeid. Her er det mindre fokus på fordeling av makt og styring. Sentralt er det likevel at innbyggere, næringsliv og frivillige aktører skal aktiviseres og være medskapere av produkter og tjenester (Kobro, 2018, s. 13). Ved samproduksjon samarbeider offentlige aktører, innbyggere, næringsliv og frivillige organisasjoner på likeverdig basis om å utvikle, gjennomføre og evaluere eksempelvis velferdsytelser. Samproduksjon har et varig tidsperspektiv og tar ikke form som et prosjekt. I et slikt samarbeid blir makt og styring viktig, og aktørenes roller og relasjoner bør omdefineres. Samproduksjon er en produksjonsform mellom aktører over tid (Kobro, 2018, s. 13).

Slik det fremkommer av redegjørelsen av samskapingsteorien over kan samskaping knyttes til utvikling og forbedring av offentlige tjenester. Etersom samskaping har blitt brukt ved lokalsamfunnsutvikling i en planprosess i Borgenprosjektet, må samskapingsteorien i denne oppgaven utvides til å ikke bare gjelde innovasjon innenfor tjenesteutvikling. Samskaping i denne studien forstås derfor slik Torfing definerer samskaping, som «et likeverdig samarbeid med intensjon om å definere problemer og designe og nye og bedre løsninger». Denne definisjonen av samskaping har likhetstrekk til samarbeidende planlegging hvor erfart

kunnskap og ekspertkunnskap er begge viktige faktorer for å skape nye ideer og retninger. Samskaping kan også ses opp mot medvirkningsstigens øverste trinn, hvor høy grad av innspill til planprosessen og medbestemmelse kan påvirke planprosessens utfall. Felles for de tre teoriene er medvirkning fra innbyggere.

2.8 Borgermedvirkning

Sentralt i samskaping i offentlig sektor er borgermedvirkning. I sine studier av tidligere samskappingsprosesser fant Voorberg et al. (2015, s. 1339-1340) at man kan skille mellom tre typer av borgermedvirkning som varierer i grad av medvirkning fra innbyggere. Den første er innbyggeren som samgjennomfører (engelsk: co-implementer) av offentlige tjenester. Eksempel på dette kan være at innbyggerne selv sorterer avfallet sitt før det hentes av det lokale renovasjonsselskapet. Den andre typen borgermedvirkning definerer innbyggerne som co-designere. Det vil si at innbyggerne får være med å bestemme hvordan en tjeneste eller et produkt skal utformes. Eksempelvis utformingen av og vedlikeholdet av offentlige rekreasjonsområder etter invitasjon fra lokale myndigheter. Den tredje typen borgermedvirkning har innbyggerne rollen som initiativtaker og lokale myndigheter har rollen som en aktør som bidrar. Eksempelvis kan dette være ildsjeler som tar til orde for restaurering av lokale bygninger. Voorberg et al. (2015, s. 1340) fant i sin systematiske undersøkelse av samskaping at forskjellen mellom tykk og tynn samskaping ikke er avhengig av hvilken type borgermedvirkning man benytter seg av.

2.9 Medborgerskap

I Borgenprosjektet ble begrepet medborgerskap knyttet opp mot samskaping, og medborgerskap vil derfor bli gjort rede for i dette kapitlet. Medborgerskap bygger på prinsippet om at alle mennesker er fullverdige samfunnsmedlemmer (Ødegård, 2011, s. 6). Det vil si at hver enkelt innbygger besitter sivile, politiske og sosiale rettigheter som sikrer dem like muligheter og status til å delta ved alle sider av samfunnet og dets utforming. Medborgerskap kan komme i ulike nivå fra lokalt engasjement i lokalsamfunnet til politisk deltakelse, som er å anse som en høy grad av medborgerskap. For innbyggere vil det å være en medborger bety å ha like muligheter til å utforme samfunnet de bor i (Ødegård, 2011, s. 6). Fremveksten samarbeidsskiftet kan bidra til tilrettelegging for ulik grad av medborgerskap ved endringen i hva det offentlige forventer av sine innbyggere.

2.10 Innbyggerne i ulike roller

Sammen med samarbeidsskiftet i offentlig sektor har også innbyggerne blitt tildelt nye roller. Der det før var en tydelig oppfattelse av hva det offentlige forventet av sine innbyggere, er det nå flere rolleforståelser som brukes for hvor aktiv rolle innbyggerne forventes å ha i offentlige styrings- og innovasjonsprosesser (Agger og Lund, 2011, s. 181). Agger og Lund (2011, s. 181) presenterer disse fire rolleforståelse for innbyggeren; (1) innbyggeren som klient, (2) innbyggeren som kunde, (3) innbyggeren i rollen som medprodusent og (4) innbyggeren som offentlig innovatør. Hvilke forventninger det offentlige har til sine innbyggere kobles til gjeldende styringsparadigmer, samt hvilken demokratioppfatning som er gjeldende (Agger og Lund, 2011, s. 182). De tre første innbyggerrollene er etablerte roller i offentlig sektor, mens den fjerde - innbyggeren i rollen som offentlig innovatør er fortsatt under utvikling (Agger og Lund, 2011, s. 182).

2.10.1 Innbyggeren i rollen som klient

I rollen som klient får innbyggeren mulighet til å påvirke gjennom valg hvert fjerde år, og har en forholdsvis passiv rolle. Det er ikke forventinger knyttet til at innbyggerne skal delta aktivt i utformingen av samfunnet eller ha en interesse av storsamfunnets beste, men at de selv fokuserer på personlige preferanser ved valg. I dette perspektivet blir innbyggerne subjekter og gjenstand for styring gjort av fagprofesjonelle og politikere, som er gitt oppgaven av å utvikle offentlig sektor (Agger og Lund, 2011, s. 183).

2.10.2 Innbyggeren i rollen som kunde

Da NPM-paradigme vokste frem på 1980-tallet, kom det også en forventning om at innbyggerne skulle ta en mer aktiv rolle som kunde og forbruker av offentlige tjenester (Agger og Lund, 2011, s. 183). Fremveksten av et offentlig marked hvor innbyggerne kunne velge mellom tjenester, og gi kvalitetsvurderinger, ga innbyggerne mulighet mellom valgperioder til å uttrykke hvilke preferanser de måtte ha (Agger og Lund, 2011, s.184). Ved gi innbyggerne rollen som kunde ligger det en antakelse om at innbyggerne også har visse ressurser som gjør at de kan ta informerende og kvalifiserende valg. Etersom innbyggeren har rettigheter knyttet til offentlige tjenester, gjør også at det er et press om flere og bedre offentlige tjenester (Agger og Lund, 2011, s. 184). Innbyggeren i en mer fremtredende rolle kan også knyttes opp til fremveksten av deltakelse og medvirkning fra innbyggere i planprosesser som ble formalisert i plan- og bygningsloven av 1985 (Higdem, 2011, s. 43)

2.10.3 Innbyggeren som medprodusent

Med tiden har forventningene til at offentlig sektor skal løse flere og mer kompliserte oppgaver. En del av disse problemene er såkalte ondartede problemer (engelsk: wicked problems). Ondartede problemer knyttet til strukturelle utfordringer slik som fattigdom, en større andel eldre eller overvekt blant barn og unge (Agger og Lund, 2011, s. 185). Ettersom det er uklart hvordan man kan løse disse utfordringene, i tillegg til at det er ressurskrevende, kreves det innovasjon og nye løsninger. I slike prosesser blir innbyggerne gitt en aktiv rolle som medskapere av løsninger basert på deres erfaringer (Agger og Lund, 2011, s. 185). Gjennom ulike typer folkemøter, barnetråkk, og fokusgrupper kan innbyggerne utfolde seg som medprodusent. Ved å invitere innbyggerne inn som medprodusenter kan innbyggerne gi erfaringsbasert kunnskap til en styringsoppgave, og bidra til å styrke lokale nettverk, samt sikre forankring for prosjektet i lokalsamfunnet (Agger og Lund, 2011, s. 185).

Når offentlige aktører inviterer til deltakelse og involverer innbyggere i eksempelvis planprosesser, skiller Agger og Lund (2011, s. 191) mellom to ulike innbyggeridentiteter - eksperter og hverdagslige beslutningstakere. Ifølge Bason (2010, s. 167) er ekspertene de innbyggerne som har god oversikt over offentlig sektors tjenestetilbud og kan gi mer substansielle og overveide innspill i borgermedvirkningen. Dette er innbyggere som fremviser medborgerskap gjennom å være FAU- ledere, frivillige i Røde Kors, sosiale entreprenører og lignende (Bason, 2010, s. 167). Disse innbyggerne er gjerne oppmerksomme på sine rettigheter som medborgere. Fordelen med slike eksperter er at de kan ha et større nettverk og god erfaring fra tidligere prosjekt (Agger og Lund, 2011, s. 191). De kan utjevne utfordringene knyttet til makt som Habermas vektlegger i sine kriterier. Ulempen kan bli at de kan ta en dominerende rolle og overkjøre de hverdagslige beslutningstakerne som hverken har det samme kunnskapsgrunnlaget eller engasjementet (Agger og Lund, 2011, s. 191). Hverdagslige beslutningstakere er de innbyggerne som ikke er aktive medlemmer av en forening, men deltar ad hoc i konkrete saker. Ettersom de hverdagslige beslutningstakerne deltar når de selv ønsker, gjør at offentlige aktører kan komme i kontakt med nye aktører, og deres nettverk (Agger og Lund, 2011, s. 191).

2.10.4 Innbyggeren som offentlig innovatør

Denne borgerrollen er forholdsvis ny og fortsatt under utvikling. I privat sektor betegnes denne rollen som brukerdrevet innovasjon, hvor kunder gir innspill på små forbedringer, men også større radikale forandringer. Denne deltakende kundegruppen kalles ekspertbrukere (Agger og Lund, 2011, s. 186-187). Når innbyggerne blir gitt rollen som offentlig innovatør er det viktig at de offentlige aktørene gir innbyggerne en stemme og at innbyggeren kan involvere seg selv og sitt nettverk i kreative prosesser (Agger og Lund, 2011, s. 188). En ulempe ved å gi innbyggeren rollen som offentlig innovatør er at man risikerer at det bare er ekspertinnbyggerne som stiller opp, og at innovasjonsprosessen dermed blir preget av et snevert brukerperspektiv (Agger og Lund, 2011, s. 189). Bason (2010, s. 165) anbefaler offentlige aktører å bruke samskappingsworkshops. Workshops kan legge til rette for å involvere innbyggere på meningsfulle og konkrete måter ved at offentlige aktører aktivt utforsker mulige fremtidsperspektiv sammen med innbyggere (Bason, 2010, s. 165).

Utformingen av samskappingsprosesser med innbyggere og annet sivilt samfunn, og styringen av disse kan løses på flere ulike måter. Den danske akademikerens Jens Ulrich har utviklet en typologi om samskaping i kommuner. Denne omhandler hvilke roller kommunale aktører kan ta og hvordan de kan legge til rette for samskaping med eksterne aktører.

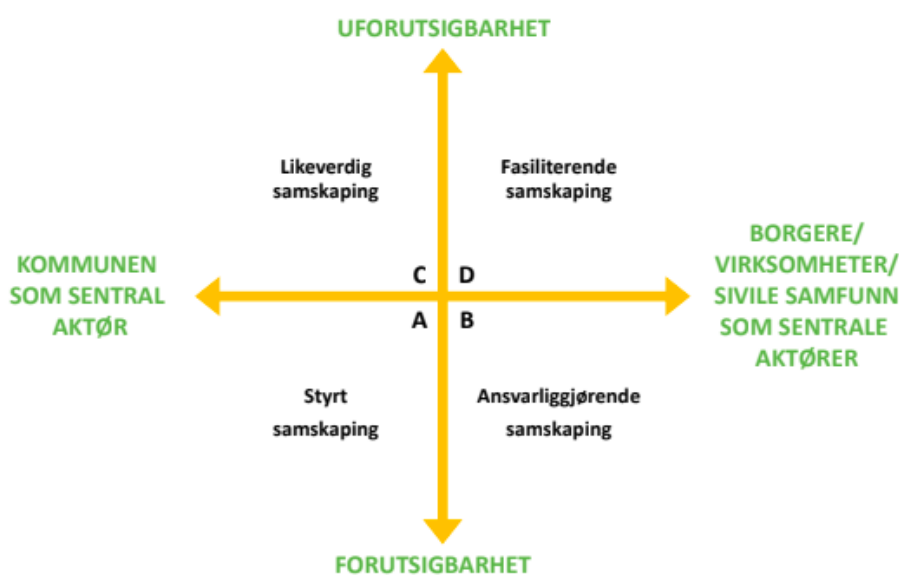
2.11 Typologi om samskaping i kommuner

I situasjoner knyttet til involvering og medborgerskap er det utfordringer knyttet til hvordan offentlig aktører effektivt kan fasilitere en samskappingsprosess, og Bason fremhever viktigheten av å anerkjenne at hele reisen fra ide til resultat har en viss risiko knyttet til seg (Bason, 2010, s. 174). Derfor har offentlige aktører et ansvar for å lede samskapingen slik at deltakelsen og engasjementet kan skape gode løsninger for samfunnet og egen organisasjon. Det er dermed viktig for de offentlige aktørene å kartlegge hvilken kompetanse de selv har og hvilken de mangler, slik at de best mulig kan dra nytte av innbyggernes medborgerskap og samskaping. Det er også viktig at de offentlige aktørene har folk som kan representere dem på en god måte i møte med innbyggere og andre eksterne aktører (Bason, 2010, s. 171-172).

Ulrich utviklet en typologi som forsøker å omfavne de ulike områdene samskappingsbegrepet dekker over. En typologi er en fremstillingsform som kombinerer et abstrakt og et konkret nivå, og utformes på grunnlag av sammenhenger mellom ulike kategorier som materialet er inndelt i (Thagaard, 2015, s. 222). Ulrich sin typologi er ikke normativ, men mer deskriptiv.

Typologien beskriver et landskap av forskjellige samskappingsformer som alle kan være aktuelle alt ettersom hva som er situasjonen, hvilke strategiske overveielser man tar og den verdien ulike tilnærminger gir (Ulrich, 2016, s. 2). Felles for de fire samskappingsforståelsene som typologiene rommer er at de er innenfor rammene av en overordnet definisjon av samskaping slik både Bason og Torfing presenterer. Typologiene vil brukes til å kartlegge og kategorisere samskapingen slik den ble gjennomført i Borgenprosjektet.

Ulrich sin typologi ser på samskaping ut ifra et kommunalt perspektiv og kommunenes rolle i samskappingsprosessen. Typologien er spredd over to akser. Den vertikale aksens ytterpunkter er kommunes behov for å definere innholdet i samskapingen. Den horisontale aksens ytterpunkter er hvem som er sentrale aktører i samskappingsprosessen. Den vertikale aksens ytterpunkter er forutsigbarhet og uforutsigbarhet. I den ene enden av aksens styres samskapingen av kommunale aktører hvor målet er å få et forholdsvis forutsigbart resultat av samskappingsprosessen. I den andre enden av aksens gis det rom for et åpent resultat, og det skal være fokus på å utvikle løsninger som ikke er designet på forhånd (Ulrich, 2016, s. 3). Den horisontale aksens ytterpunkter er aktørene i samskappingsprosessen. I den ene enden av aksens er det kommunale aktører som har en sentral rolle i samskapingen. I den andre enden av aksens er det andre aktører som gis en sentral rolle. Andre aktører er her innbyggere, næringsliv og frivillig sektor (Ulrich, 2016, s. 3). Dersom man krysser den vertikale og horisontale aksens får man Ulrich typologi vist i Figur 3.

Figur 3: Typologi om samskaping i kommuner. Basert på Ulrich (2016, s. 3).

Kombinasjonen ‘kommunen som sentral aktør’ og ‘forutsigbarhet’ gir det Ulrich (2016) kaller styrt samskaping. En kombinasjon av ‘innbyggere/virksomheter/sivilsamfunnet som sentrale aktører’ og ‘forutsigbarhet’ kalles ansvarliggjørende samskaping. En kombinasjon av ‘kommunen som sentral aktør’ og ‘uforutsigbarhet’ mener Ulrich (2016) vil gi likeverdig samskaping. Den siste kombinasjonen er fasiliterende samskaping og kommer ved ‘innbyggere/virksomheter/sivilsamfunnet som sentrale aktører’ og ‘uforutsigbarhet’.

2.11.1 Styrt samskaping

Ved styrt samskaping har de kommunale aktørene en ambisjon om å kontrollere og styre prosessene knyttet til samskapingen, slik at resultatet av prosessene er forholdsvis forutsigbart. Da må de kommunale aktørene ta en sentral rolle i samskappingsprosessen, gjerne som ekspert innenfor deres fagfelt eller profesjon. Dette gir dem en profesjonell legitimitet som gjør at de kommunale aktørene posisjonerer seg i en styrende posisjon overfor andre medvirkende aktører. Innbyggere og sivilsamfunn kan ende opp som borgermedvirkere i rollen som hva Voorberg et al. (2015, s. 1339-1340) kaller en samgjennomfører, altså en som utfører resultatet av samskapingen. I styrt samskaping er det kommunen som har makt til å definere, avgrense og bestemme hva som skal være sentrum for samskapingen (Ulrich, 2016, s. 4).

Styrt samskaping har likhetstrekk til medvirkningsstogens tredje trinn hvor innbyggere blir invitert til å komme med innspill og tilbakemeldinger på en pågående planprosess. Innbyggerne i en styrt samskappingsprosess har liten eller ingen medbestemmelsesrett på det endelige resultatet. Bason (2010) sin forståelse av involvering hvor innbyggernes erfaringer og ønsker som et utgangspunkt for samskapingen, fremkommer ikke i styrt samskaping. Styrt samskaping ligner slik sett Schmidt et. al. (2011) sin forståelse av involvering hvor innbyggerne blir gitt muligheten til å si hva de mener uten at involveringen nødvendigvis gir utslag på prosessen.

2.11.2 Ansvarliggjørende samskaping

Ved ansvarliggjørende samskaping holder de kommunale aktørene en kontrollert tilnærming til samskappingsprosessen i et ønske om at resultatet av samskappingsprosessen blir forutsigbart. Til forskjell fra styrt samskaping skal de kommunale aktørene i en ansvarliggjørende samskappingsprosess holde en tilbaketrasket rolle og gi hovedansvaret for selve innholdet i samskapingen til eksterne aktører. Det vil si innbyggere, næringsliv og frivillige aktører (Ulrich, 2016, s. 5). Ulrich kaller ansvarliggjørende samskaping for en målrettet prosess,

ettersom de kommunale aktørene ledet av politiske mål og egen kompetanse setter retning og mål. Innbyggerne og andre aktuelle aktører involveres slik sett i en ambisjon om at innbyggerne skal finne veien til målet alene eller sammen med kommunen (Ulrich, 2016, s. 6).

2.11.3 Likeverdig samskaping

Likeverdig samskaping befinner seg over på den horisontale akse i Ulrichs typologi. Ved likeverdig samskaping settes det ikke et ønsket resultat for samskapingen og man er åpen for et åpent resultat som konsekvens av denne type samskaping. Kommunen kan likevel identifisere et område samskapingen skal omhandle. Eksempelvis ved at kommunen ønsker hjelp fra innbyggerne til å løse fremsatte utfordringer og problemer. Det vil si at problematikken er kjent, men løsningen er ukjent (Ulrich, 2016, s. 7).

Når en sak eller område har blitt identifisert for samskaping, inviteres relevante aktører inn i prosessen. Til forskjell fra styrt samskaping og ansvarliggjørende samskaping, vet ikke aktørene hva som vil komme ut samskappingsprosessen. En slik samskappingsprosess vil i første omgang jobbe mot en løsning for den identifiserte saken. I neste omgang skal denne løsningen settes ut i livet. Utgangspunktet for likeverdig samskaping er at løsningen ikke er satt på forhånd og er dermed åpen. Det vil si at gjennomføringen av løsningen i likeverdig samskaping ikke vil være forutsigbart. Det vil også si at på forhånd av samskappingsprosessen så er det ikke avklart hvem som skal lede og gjennomføre løsningen som blir valgt (Ulrich, 2016, s. 7).

I en likeverdig samskappingsprosess skal kommunalt ansatte ta rollen som fagperson eller representanter for kommunen, men deres stemme vekter likevel ikke tyngre enn de andre aktørene involvert i prosessen. Slik sett har denne typen samskaping likhetstrekk med kommunikativ planlegging og samarbeidende planlegging, hvor ekspertkunnskap og erfart kunnskap anses som like verdifullt i planleggingen. Det er kun i identifiseringen av gitt sak eller område at kommunen kan ta ha en fremtredende og definerende rolle (Ulrich, 2016, s. 8). En utfordring ved likeverdig samskaping er at innbyggere og sivilsamfunn kan få en dobbeltrolle. De kan spille rollen som både utviklere av løsninger, og som utfører av løsningen som kommer som et resultat av samskapingen. Det vil si at innbyggere og sivilsamfunn får rollene som co-designere, men også en aktiv rolle i samproduksjon av løsningen (Ulrich, 2016, s. 8; Voorberg et al., 2015, s. 1339-1340). Slik sett kan likeverdig samskaping anses som en form for tykk samskaping.

2.11.4 Fasiliterende samskaping

På samme måte som ved likeverdig samskaping skal ikke resultatet ved fasiliterende samskaping bli gitt på forhånd. De kommunale aktørene skal holde en tilbaketrukket rolle og hovedansvaret for innholdet i samskapingsprosessen ligger hos de eksterne aktørene. Dette kan være innbyggere, næringsliv og frivillige organisasjoner. Til forskjell fra likeverdig samskaping er det ikke kommunen i fasiliterende samskaping som setter rammene for samskapingen. Her er det rom for at innbyggere, næringsliv eller frivillige organisasjoner som tar initiativet til endring, gjerne sammen med kommunen. Enkelt sagt er det eksterne aktører som inviterer kommunen til samskaping (Ulrich, 2016, s. 10).

I fasiliterende samskaping er det relasjonen mellom en kommune og eksterne aktører som er utgangspunktet for samskapingen. Kommunen tar en fasiliterende rolle i samskapingen. Det vil si at de kommunale aktørene legger til rette for og tilbyr rammer for samskapingen gjennom lokaler og materiell, samt setter sin egen ekspertise til rådighet. Men til forskjell fra de andre samskapingstypologiene, skal ikke kommunen spille en definerende rolle i utviklingen av løsninger eller utførelsen av selve resultatet av samskapingen. I fasiliterende samskaping er det dermed innbyggerne selv eller lokalt næringsliv og frivillige organisasjoner som tar rollen i det Voorberg et al. (2015, s. 1339-1340) kaller en co-initiativtaker. For kommuner som deltar i fasiliterende samskaping skal målet være å legge til rette for at andre kan produsere tjenester som kommer samfunnet til gode (Ulrich, 2016, s. 10).

Del 2 Samskaping har gjort rede for hvordan samskaping har kommet som et resultat av et samarbeidsskifte i offentlig sektor, som kan knyttes til samstyring. Samskaping handler om at offentlige aktører løser problemer og utfordringer sammen med sine innbyggere, og tynn og tykk samskaping sier noe om graden av eksterne aktørers deltakelse i samskapingen. Offentlige aktører kan legge til rette for at innbyggere og sivile aktører kan ta ulike roller ved samskaping. Typologiene av samskaping gjør rede for hvordan kommunen kan gjennom organiseringen av samskapingen med andre eksterne aktører legge opp til hvorvidt de ønsker et forutsigbart eller et åpent resultat, og om de ønsker å ta en aktiv rolle eller å la andre aktører lede an.

Dette teorkapittelet har presentert teorier fra to forskjellige fagfelt. Studiens problemstilling stiller spørsmålstegn ved hvordan man kan forstå planprosessen i Asker kommune. Slik det

fremkommer av teorikapittelet så er teorier knyttet til innbyggers deltakelse og medvirkning i planprosesser, samt offentlige aktørers bruk av samskaping to ulike retninger som på mange måter kan løse de samme oppgavene. På hver sin måte bidrar teoriene til høy grad av medvirkning og deltakelse fra flere aktører, og fremgangsmåten og fokuset underveis i prosessen slik det er påpekt deler noen likheter. Samskaping som begrep er koblet til tjenesteutvikling og innovasjon, som er områder som de siste årene har fått mye oppmerksomhet i kommunal sammenheng. Teoriene presentert i dette kapittelet legger grunnlaget for studien videre.

3.0 Metode

”Metode er en fremgangsmåte, et middel til å løse problemer og komme fram til ny kunnskap, et hvilket som helst middel som tjener dette formålet, hører med i arsenalet av metoder” (Vilhelm Aubert gjengitt i Hellevik 1999, s. 12).

Formålet med dette kapittelet er å belyse og synliggjøre de midler som har blitt benyttet fra arsenalet av metoder, og fremgangen i forskningsprosessen. Kapittelet vil gi en beskrivelse av de dilemmaer og veivalg som har blitt tatt i denne studien. Innledningsvis vil oppgavens vitenskapsteoretiske ståsted og utgangspunkt redegjøres for, etterfulgt av forskningsdesign og metodevalg. Deretter vil jeg redegjøre for utvalget i studien, samt gjennomføringen av intervjuer og dokumentanalyse. Her vil jeg redegjøre for metodebruk gjennom produksjon og analyse av innhentet datamateriale. Kapittelet avsluttes med en diskusjon av studiens reliabilitet og validitet og hvordan etiske hensyn har blitt ivaretatt.

3.1 Beskrivelse og begrunnelse av metodevalg

3.1.1 Vitenskapsteoretisk ståsted

Denne masteroppgavens vitenskapsteoretiske ståsted er fenomenologisk. Jeg vil forske på samskaping som et sosialt konstruert fenomen, sett opp mot medvirkning som også er et sosialt konstruert fenomen, men som har sitt fundament i lovgivningen. Det vil si at jeg bygger studien min på en underliggende antakelse av at realiteten er slik folk oppfatter at den er, det vil si den subjektive opplevelsen. Informantenes oppfatning og felles erfaringer som aktører i

Borgenprosjektet vil dermed brukes til å forstå samskappingsprosessen som ble gjennomført i Borgenprosjektet (Thagaard, 2015, s. 40).

Jeg ønsker å se på samskaping og medvirkning i planprosessen slik det ble gjennomført. Jeg tar utgangspunkt i at kunnskapen deltakerne hadde før og under Borgenprosjektet var sosialt konstruert (Bukve, 2016, s. 36). Det vil si at de hadde en forståelse av eget nærmiljøet på Borgen og behovet for endring i daværende situasjon i nærmiljøet. Denne forståelsen, sammen med oppfattelsen av hva samskaping er og hva det vil si å medvirke, var utgangspunktet for informantenes oppfattelse og utøvelse av samskaping og medvirkning i Borgenprosjektet (Thagaard, 2015, s. 124-125). Studien har slik sett også et konstruktivistisk ståsted, ettersom intervjudataene også er et resultat av sosial interaksjon mellom meg som forsker og informantene. I intervjusituasjonen beskriver informantene sine erfaringer fra Borgenprosjektet, og intervjuet blir preget av konteksten som spørsmålene fra intervjuguiden gir (Thagaard, 2015, s. 95).

Jeg har tatt utgangspunkt i en hermeneutisk forskningslogikk, og ettersom jeg legger vekt på meningsinnholdet i tekstene som fortolkes i studien av Borgenprosjektet. Hermeneutikken bygger på prinsippet om at mening kan forstås i lys av det vi studerer og er en del av. Det vil si at vi forstår delene i lys av helheten (Thagaard, 2015, s. 41). Ved å tolke intervjutekster, samt dokumenttekster så studerer jeg den mening som tekstene formidler. Gjennomføringen av Borgenprosjektet kan betegnes som handlinger som kan gi kunnskap om en underliggende struktur (Thagaard, 2015, s. 41).

Som forsker har min oppgave vært å tolke informantenes fortellinger om sin opplevelse av Borgenprosjektet. Slik sett er analysen av empirien preget av dobbelt hermeneutikk (Thagaard, 2015, s. 42). Datagrunnlaget baseres på mine tolkninger av de hendelser og situasjoner informantene har delt med meg, samt funn i Asker kommunes dokumenter. Datagrunnlaget representerer ikke nødvendigvis den fulle virkeligheten knyttet til Borgenprosjektet.

3.1.2 Forskningsdesign og metode

Bruk av vitenskapelige metoder krever at man gjør rede for hva man tar for gitt, hva man stiller på prøve og hvordan man har gjort det (Bukve, 2016, s. 36). I denne studien har jeg brukt kvalitativ metode og blandet design ved å benytte meg av både samtaleintervju og

dokumentanalyse. Ved å benytte to ulike strategier for datainnsamling håper jeg å få et godt datagrunnlag som utgangspunkt for analysen (Bukve, 2016, s. 96-97).

Jeg valgte å benytte meg av eksplorerende design, fordi dette gav meg rom til å utvikle den metodiske tilnærmingen i løpet av studien (Thagaard, 2015, s. 16). Jeg anså det som fordelaktig å benytte et eksplorerende design ettersom samskaping er forholdsvis nytt for kommuner i Norge. Den eksplorerende studiens utgangspunkt har vært en case-studie av Borgenprosjektet. Problemstillingen som ble satt ved studiens oppstart, ble senere endret underveis i prosjektperioden. Studiens opprinnelige problemstilling var “samskaping eller medvirkning? Hvordan kan man forstå planprosessen i Borgenprosjektet i Asker kommune?”. Denne ble endret til “samskaping og medvirkning. Hvordan kan man forstå planprosessen i Borgenprosjektet i Asker kommune?”. Denne endringen av problemstillingen kom som et resultat av at jeg underveis i innsamlingen av empirien så at funnene ikke ville kunne svare på om Borgenprosjektet hadde benyttet samskaping eller medvirkning, ettersom gjennomføringen av samskapingen i planprosessen var sammenfallende med medvirkning. Problemstillingen ble derfor endret til å se på anvendelsen av samskaping og medvirkning sammen i Borgenprosjektet. Dette ble vurdert som en liten endring av studiens målsetting og har i liten grad påvirket tilnærming til informanter. Det har imidlertid ført til mulighet for å se på bruk av samskaping og medvirkning i dette prosjektet.

Borgenprosjektet var det første store prosjektet i Norge som benyttet seg av samskaping i lokalsamfunnsutvikling, og ved å studere Borgenprosjektet som en case får jeg studert samskaping som fenomen i en planprosess (Johansen, 2016, s. 46). Case-studier omhandler en eller flere empirisk avgrensede enheter, og kan brukes til å få kunnskap som går utenfor enheten som studeres (Thagaard, 2015, s. 214). En utfordring ved casestudier generelt og i Borgenprosjektet spesielt er at grensene mellom fenomenene samskaping og konteksten som fenomenet befinner seg i, som her er Borgen, ikke er avklart. Samskaping og medvirkning som fenomener kan være påvirket av lokale påvirkninger innenfor Asker kommune og på Borgen. Det vil si at å studere fenomenene samskaping og medvirkning innenfor caset Borgenprosjektet blir et kontekstualisert fenomen (Bukve, 2016, s. 122).

3.2 Metodiske verktøy og utvalg

3.2.1 Samtaleintervju

I denne studien har jeg valgt å bruke samtaleintervju. Formålet mitt med å bruke samtaleintervju eller dybdeintervju var å hente inn informasjon og synspunkter som utvalgte informanter sitter inne med etter erfaring fra samskaping og medvirkning i Borgenprosjektet og i Asker kommune (Silverman, 2014, s. 184). For å få bred innsikt i ulike oppfatninger og opplevelser knyttet til Borgenprosjektet intervjuet jeg informanter som hadde ulike roller i planprosessen knyttet til Borgenprosjektet (Ringdal, 2014, s. 242). Dataene fra intervjuene er dermed preget av informantenes mening og opplevelse av Borgenprosjektet.

3.2.2 Dokumentanalyse

Ved å benytte meg av en dokumentanalyse ønsker jeg å kartlegge hvordan Asker kommune gjennomførte det de kalte samskaping med lokale aktører. Dokumenter er tekster som er produsert uten at forskeren som studerer dem har medvirket i produksjonen (Thagaard, 2015, s. 59). Et dypdykk i dokumentene som ble produsert i forbindelse med Borgenprosjektet kan fungere som en tidslinje av hele prosjektet. Jeg har valgt å se på dokumenter som markerer prosjektets start og avslutning. Det vil si fra 2013 ut året 2016.

Før jeg tok fatt på dokumentanalysen vurderte jeg hvilke dokumenter som var sentrale og hvilke som var mer perifere (Thagaard, 2015, s. 60). Jeg anså de dokumentene kommunen selv har produsert i forbindelse med Borgenprosjektet som mest sentrale. Disse var rapporten 'Livet på Borgen' (Asker kommune, 2015), som var et grunnlagsdokument for områdeutvikling, 'Sluttrapport for Borgenprosjektet' (Asker kommune, 2016a) som ble skrevet ved avslutningen av prosjektet, samt 'Veikartet' (Asker kommune, 2016c) som er en samling av resultatene av samskapingsprosessene i Borgenprosjektet. Av disse har hovedfokuset i dokumentanalysen vært på sluttrapporten ettersom dette var det dokumentet som gav størst innsikt i selve samskapingsprosessen. Avisartikler fra lokalavisen Budstikka (Armann, 2016; Kjernlie, 2017) har jeg ansett som perifere dokumenter, sammen med andre publikasjoner fra Asker kommune (Asker kommune, 2017b; 2018) som omhandler Borgenprosjektet, men som er publisert etter prosjektets slutt. I tillegg suppleres empirikapittelet av stortingsmeldingen Nasjonal transportplan (Samferdselsdepartementet, 2017), ettersom det var et dokument flere av informantene refererte til. Samtlige rapporter kan hentes frem fra litteraturlisten.

3.2.3 Utvalg av informanter

Da jeg skulle innhente informanter til denne studien gjorde jeg søk i den lokale avisen Budstikka, og fant informasjon om at velforeningen på Borgen hadde vært aktiv i Borgenprosjektet, og jeg tok kontakt med dem. Jeg tok samtidig kontakt med Borgenprosjektets prosjektleder. Hun gav meg deretter navn til andre hun mente kunne være interessante for meg å snakke med ut ifra oppgavens problemstilling. Både prosjektleder og Borgen vel oppga flere av de samme navnene til mulige informanter. De navnene som forekom i Borgenprosjektets sluttrapport og som ble nevnt av både prosjektleder og Borgen vel tok jeg kontakt med videre, ettersom jeg vurderte det dit at disse personene ville ha mye informasjon om prosjektet.

Ettersom jeg å få ønsket svar på innbyggers aktørenes forståelse av samskaping, anså jeg representanter fra sivilsamfunn og frivillig sektor som gode representanter for den øvrige befolkningen på Borgen. Jeg ser at det kunne ha vært en fordel å snakke med innbyggere som var involvert i samskappingsprosessen, og som ikke representerte verken et lag eller forening. Foruten studiens informanter forsøkte jeg også å komme i kontakt med flere informanter som både representerte kommunen og sivilsamfunn i Borgenprosjektet. Flere takket nei til å bidra, og oppga flere begrunnelser til hvorfor. Blant annet at de mente det var lenge siden og husket ikke detaljer knyttet til gjennomføring av samskappingsprosessene, samt at de anså seg som ferdig med prosjektet. Jeg lyktes heller ikke i å komme i kontakt med informanter som kun hadde deltatt i løsningsjakten uten at de hadde tilknytning til sivilsamfunnet eller en frivillig aktør.

Utvalgets utforming og størrelse ble vurdert i lys av de analytiske målene jeg hadde satt for studien (Thagaard, 2015, s. 65). Kvalitative undersøkelser slik som samtaleintervju er både tid- og ressurskrevende, og derfor består utvalget av få, men nøye utvalgte informanter som representerer Asker kommune, frivillig sektor og sivilsamfunn som på hver sin måte kunne gi innsikt i Borgenprosjektet. Informantene kan beskrives som et tilgjengelighetsutvalg, ettersom disse er valgt ut på bakgrunn av at de er både relevante for problemstillingen, og at de har vært tilgjengelige for meg som forsker. Utvalget er likevel strategisk ettersom informantene representerer egenskaper som er relevante for oppgavens problemstilling (Thagaard, 2015, s. 61).

Informantene har på ulike måter deltatt i prosessene før prosjektet ble igangsatt, underveis i prosessen og i etterkant av prosjektet. Av de syv informantene var det fem som hadde deltatt i selve samskappingsprosessen - to fra sivilsamfunnet og tre som representerte Asker kommune. De to siste aktørene jobbet med tiltak som var et resultat av Borgenprosjektet, og var slik sett informanter som hadde god innsikt i prosessen.

3.3 Gjennomføring av undersøkelsene

3.3.1 Gjennomføring av intervjuene

Første intervju ble gjennomført i første halvdel av februar og siste intervju ble gjennomført en måneds tid senere. Samtaleintervjuene varte omkring en time. Jeg valgte å starte intervjuet med å gi en innføring i formålet mitt med å snakke med dem, og den sammenheng delte jeg ut et informasjonsskriv om studien og informantenes rettigheter i et forskningsstudie på oppfordring fra Norsk senter for forskningsdata (NSD) (Vedlegg 1). Videre fortalte jeg informantene om at informasjonen de oppga ville bli behandlet konfidensielt og presentert på en måte som gjør at deres svar ikke kan spores tilbake til dem. Hensikten med dette var å ta vare på de forskningsetiske sidene ved studien, samtidig som jeg håpet at dette kunne berolige informantene som eventuelt skulle være engstelig for hvordan jeg ville bruke informasjonen de oppga (Ringdal, 2014, s. 243). Deres samtykke til å bidra i studien fikk jeg skriftlig og hele intervjuet ble tatt opp på taleopptak. Bruk av lydopptak var kun for eget bruk og har ikke vært tilgjengelig for andre. Samtlige av informantene skrev under og ingen hadde innvendinger til bruk av lydopptak. Lydopptakene har blitt oppbevart på en passordbeskyttet harddisk frem til transkriberingen ble gjennomført, for å deretter bli slettet. Datafilene som har inneholdt transkriberingene av intervjuene har også blitt oppbevart på en passordbeskyttet harddisk, og ble slettet ved studiens avslutning.

En utfordring ved aktive intervjuer er at kunnskapen blir et resultat av hvordan relasjonen mellom forsker og informant utvikler seg (Thagaard, 2015, s. 46). Jeg opplevde at samtlige informanter fortalte åpent om deres opplevelser og oppfatninger knyttet til Borgenprosjektet og samskaping som verktøy, og at det var rom for å stille oppfølgingsspørsmål til deres uttalelser underveis. Intervjuene ble foretatt i offentlige rom og i informantenes hjem og arbeidsplasser. Ettersom jeg kun intervjuet syv informanter med ulike roller i Borgenprosjektet må det derfor nevnes at resultatene ikke er representative for samtlige deltakere i prosjektet.

Jeg hadde fire overordnede tematikker knyttet til samskaping og medvirkning jeg ønsket å berøre i løpet av samtalen. Tematikkene var (1) likheter og forskjeller mellom medvirkning og samskaping, (2) samskaping og medborgerskap som utgangspunkt for samfunnsutvikling, (3) forventninger knyttet til samskaping, og (4) Borgenprosjektet i retrospektiv. For at informantene skulle få mulighet til å forberede seg til intervjuene sendte jeg disse tematikkene til dem på forhånd. Jeg valgte å klassifisere informantene som “kommunal aktør” og “sivil aktør”, og informantene ble spurt de samme spørsmålene, men ut ifra hvilken aktørrolle de hadde.

Tema og spørsmål i intervjuguiden (vedlegg 2) var basert på nevnte teorier om samskaping og medvirkning i planprosesser, samt utdrag fra Asker kommunes sluttrapport for Borgenprosjektet, og var utgangspunkt for samtaleintervjuene. I utgangspunktet ønsket jeg å få svar på samtlige spørsmål jeg hadde forberedt, men ettersom informantene hadde ulike roller inn mot Borgenprosjektet var jeg forberedt på at enkelte av informantene ikke kunne svare på alle spørsmålene. Jeg var også forberedt på at informantene ville oppfatte og besvare spørsmålene forskjellig, ettersom informantene hadde forskjellig motivasjon til å delta i Borgenprosjektet. Jeg valgte derfor å ha et løst forhold til intervjuguiden og fokuserte på samtalen.

Thagaard (2015, s. 109) fremhever viktigheten av å skape en tillitsfull og fortrolig atmosfære som kan bidra til at informanten åpner seg og deler om det tema forskeren ønsker kunnskap om. Ved utarbeidelsen av intervjuguiden forsøkte jeg å forme nøytrale spørsmål slik at informanten selv kunne forme svar slik vedkommende forstod spørsmålet. Ettersom jeg var interessert i informantenes oppfattelse av definisjonen på begrepene samskaping og medvirkning oppgav jeg ikke min oppfattelse av dette underveis i intervjuet. Jeg valgte heller å si at Asker kommune anså deler av Borgenprosjektet, det de kalte “løsningsjakten” som samskaping. Slik kunne jeg få svar på hvordan samtlige av informantene forstod samskaping, uten at jeg direkte gav dem en definisjon.

Jeg fikk veiledning og tilbakemelding på intervjuguiden jeg hadde utarbeidet av to veiledere ved Høgskolen i Innlandet. Jeg gjorde justeringer ut ifra de tilbakemeldingene jeg fikk av dem,

og etter gjennomføring av hvert intervju reflekterte jeg rundt svarene informantene gav og gjorde små justeringer der jeg så behov for det.

3.3.2 Dokumentanalyse

Ved gjennomføring en dokumentanalyse er det viktig at forskeren på forhånd reflekterer rundt hva undersøkelsen skal omfatte (Thagaard, 2015, s. 60). Mitt mål for dokumentanalysen var å få svar på hvordan samskaping og medvirkning ble gjennomført i Borgenprosjektet. Jeg håpet at dokumentene ville gi svar på hvilke metoder som ble brukt for gjennomføringen av samskaping, samt hvilken forståelse Asker kommune hadde av samskaping. Videre ønsket jeg å få oversikt over resultatene fra samskapingen. Med dette som utgangspunkt gikk jeg systematisk frem i rapportene *Livet på Borgen*, *Sluttrapporten* og *Veikartet* for å få svar på dette. Den systematiske fremgangsmåten jeg valgte baserte seg på nøkkelordene 'samskaping, medvirkning, medborgerskap, gjennomføring og faser'. Tekst knyttet til disse nøkkelordene ble utgangspunktet for datainnsamling.

3.3.3 Dataanalyse - Empiriske og teoretiske perspektiver

Jeg kombinerer både en induktiv og en deduktiv tilnærming til analysen av datamaterialene jeg har hentet inn fra samtaleintervjuene og dokumentene. Thagaard (2015, s. 198) kaller dette for abduksjon, hvor forskerens teoretiske bakgrunn gir perspektiver for fortolkninger av dataenes meningsinnhold. En abduktiv tilnærming mener jeg vil styrke antakelsene jeg gjør i analysen, fordi funn knyttet til samskaping i planprosesser kan knyttes til etablert teori og til den oppfatningen jeg som forsker danner av dataenes meningsinnhold.

Ved å benytte meg av en induktiv tilnærming har jeg en ambisjon om å få en større forståelse av samskaping og medvirkning i planprosessen utenfor selve Borgenprosjektet (Thagaard, 2015, s. 214). Med utgangspunkt i empirien, det vil si de utsagn, begreper og definisjoner som informantene selv bruker, utvikles en forståelse av samskaping og medvirkning i planprosesser (Thagaard, 2015, s. 187). På samme måte vil begrepene som benyttes i dokumentene som analyseres være nyttige for å få en forståelse av dataenes meningsinnhold. Ettersom analysen av funn i denne studien baseres på tolkninger av utsagn gitt av et knippe informanter, samt mine tolkninger av tekst i dokumentene, representerer ikke studien nødvendigvis alle aspekt knyttet til samskaping og medvirkning i Borgenprosjektet.

Den deduktive tilnærmingen preges av at jeg knytter begrep fra andre teoretiske bidrag til den teksten som analyseres. Slik kan jeg se om det er forbindelser mellom de fenomener teoriene uttrykker og de fenomen Borgenprosjektet gir uttrykk for (Thagaard, 2015, s. 187). De teoretiske bidragene til Bason (2010), Tortzen (2016), Torfing (2017), Ulrich (2016), og Voorberg, Bekkers & Tummers (2015) når det gjelder samskaping og begrep knyttet til samskaping er relevante for å fremheve trekk knyttet til samskaping i de empiriske funnene. Aarsæther (2012), Falleth & Hanssen (2012), Kristiansen (2011), Lane (2005), Schmidt, Guttu & Knudtzon (2011) samt Amdam og Veggeland (2011), og Innes og Booher (2015) med tanke på planlegging og medvirkning inneholder alle begrep som er relevante for å fremheve trekk i de empiriske funnene (Thagaard, 2015, s. 187). Utfordringen ved å bruke disse teoriene fremfor andre teorier er at jeg kan stå i fare for å overse trekk i informantenes utsagn, fordi teoriene ikke belyser trekkene og jeg vil dermed ikke være på utkikk etter disse trekkene.

Ettersom samtaleintervjuene varte en times tid måtte jeg foretatt utvalg av informantenes sitater. Det vil si at deler av informantenes utsagn ikke kom med i analysen. Jeg har valgt å ta med de sitatene som har gitt svar på nøkkelspørsmålene og som representerer klare funn. De sitatene som viser klare forskjeller i informantenes oppfattelse av situasjoner er også like viktig funn.

3.4 Vurderinger av reliabilitet, validitet og overførbarhet

Et kvalitativt forskningsprosjekts troverdighet er avhengig av datamaterialets reliabilitet og av validitet i funnene (Silverman, 2014, s. 89-90). Først vil jeg reflektere rundt studiens troverdighet ved å redegjøres for hvordan datainnsamlingen har foregått. Deretter vil jeg drøfte studiens validitet hvor jeg vurderer om jeg har fått svar på det jeg spurte om (Ringdal, 2014, s. 248). Før jeg avslutningsvis reflekterer over min rolle som forsker og hvilke etiske hensyn jeg har tatt.

3.4.1 Reliabilitet - vurdering av studiens pålitelighet

Forskningens reliabilitet gir uttrykk for at forskningen er utført på en pålitelig og tillitsvekkende måte (Thagaard, 2015, s. 201). Begrepet reliabilitet referer til repliserbarhet, hvilket vil si at dersom en annen forsker anvender de samme metodene, så vil vedkommende komme frem til samme resultat (Thagaard, 2015, s. 202). Ved bruk av kvalitativ metode

fremhever Silverman (2014, s. 83-84) at dette kan løses ved å gjøre forskningsprosessen transparent ved å gi en detaljert beskrivelse av forskningsdesign og analysemetoder. Videre vil jeg gi en beskrivelse av hvordan jeg har løst dette.

Jeg har benyttet meg av eksplorerende forskningsdesign og har gjennomført samtaleintervju. Jeg tok utgangspunkt i en intervjuguide jeg hadde utviklet med utgangspunkt i teoriene som ble redegjort for i teorikapittelet, samt et par utsagn fra sluttrapporten til Borgenprosjektet. Felles for samtlige av teoriene er egen og andres rolleforståelse, og dette ble et sentralt tema i intervjuene. Forståelsen av egen og andres roller kan knyttes til studiens utvalg. Dersom utvalget av sivile aktører hadde bestått av andre informanter som hadde andre tilnærminger til Borgenprosjektet, kunne dette også gitt andre svar. Med utgangspunkt i dette styrker dokumentanalysen empiriens reliabilitet knyttet til Borgenprosjektets metodevalg knyttet til samskaping.

I dokumentanalysen tok jeg utgangspunkt i nøkkelord, som ledet meg frem til empiriske funn i dokumentene. Dokumentanalysen av rapportene skrevet i forbindelse med Borgenprosjektet styrker slik sett studiens reliabilitet, ettersom teksten ikke er forfattet av meg som forsker.

3.4.2 Validitet

Validitet omhandler gyldigheten til de tolkninger som forskeren kommer frem til, og er dermed knyttet til tolkning av data (Thagaard, 2015, s. 204). Silverman (2014, s. 90) mener man kan vurdere validiteten av forskningen som er gjennomført ved å spørre om resultatene av undersøkelsen representerer det sosiale fenomenet man har studert. For å styrke validiteten er gjennomsiktighet viktig. Gjennomsiktighet vil si at forskeren tydeliggjør grunnlaget for sine tolkninger ved å redegjøre for hvordan analysen kan gi grunnlag for de konklusjonene som man har kommet frem til. Styrken på forskningen er dermed avhengig av hvor grundig forskeren har redegjort for sine tolkninger (Thagaard, 2015, a. 205).

3.4.2.1 Intern validitet

Man kan skille mellom intern og ekstern validitet. Intern validitet omhandler de vurderinger av fortolkninger som omfatter en enkelt studie (Thagaard, 2015, s. 205). Utgangspunktet for denne studien var min nysgjerrighet på samskaping som fenomen, og hvordan man kan benytte det praksis. Valget av Borgenprosjektet som case var at Asker kommune hadde benyttet seg av samskaping i lokalsamfunnsutvikling, fremfor andre kommuner som har benyttet seg av

samskaping i tjenesteutvikling. Egen forståelse av fenomenet samskaping hadde også betydning for utformingen av oppgaven, ettersom jeg anså samskaping som å spille på de samme virkemidlene som samarbeidende planlegging og medvirkning i planprosesser.

Forskningen baseres i sin helhet på informasjonen informantene har kommet med i intervjusituasjon, samt utvalgte dokumenter i en dokumentanalyse. Intervjuene ble rammet inn ved en intervjuguide som var utformet på forhånd, og etter samtykke fra informantene ble det gjort lydopptak av intervjuene. Disse ble senere transkribert og omformet til tekst.

Ved å benytte meg av to ulike metoder for datainnsamling har jeg forsøkt å underbygge funn og dermed forsøkt å styrke studiens troverdighet. I intervjuene ble informantene blant annet spurt om hva de tenkte om utdrag fra Borgensprosjektets sluttrapport. Silverman (2014, s. 92) påpeker likevel at å benytte seg av forskjellige metoder ikke nødvendigvis gir en objektiv sannhet om et sosialt fenomen. Silverman presiserer derfor viktigheten av å ha et teoretisk utgangspunkt. Jeg valgte et konstruktivistisk utgangspunkt og har deretter forsøkt å forklare planprosessen i Borgenprosjektet ved å se på hvordan Asker kommune har benyttet samskaping og medvirkning fra innbyggere og sivilsamfunn til å løse utfordringer i lokalsamfunnet.

En utfordring for studiens troverdighet er at jeg har vært alene om å innhente, bearbeide og analysere funn. Jeg har likevel fått gode råd og tilbakemeldinger fra veileder underveis i prosessen, som har bidratt til kvalitetssikring av studien og av oppgaven. Ettersom oppgaven er klar på hvilket prosjekt i Asker kommune som studeres, er det mulig for andre å gjennomføre en lignende studie. Selv om jeg har foretatt denne studien alene mener jeg at kravene til etterprøvbarehet oppfylles på bakgrunn av redegjørelsen av forskningsprosessen, åpenhet knyttet til valg av case, samt strategiske valg som har blitt tatt underveis.

3.4.2.2 Ekstern validitet - forskningsresultatenes overførbarhet

Ekstern validitet er knyttet til hvordan forståelsen som utvikles innenfor den enkelte studien også kan være gyldig i andre sammenhenger (Thagaard, 2015, a. 205). Den forståelsen jeg som forsker utvikler innenfor rammen av min studie av Borgenprosjektet kan også være relevant til lignende prosjekter som ønsker å benytte seg av samskaping i forbindelse med lokalsamfunnsutvikling (Thagaard, 2015, s. 194). Problemstillingen i denne oppgaven er knyttet til at hva kommunale aktører mener er samskaping, også tilsvarer medvirkning, er trekk

som også andre kommuner kan være observante på dersom de ønsker å benytte samskaping i lokalsamfunnsutvikling og i planprosesser. Det er likevel viktig å påpeke at funn i denne oppgaven er basert på informanternes oppfatning og opplevelse av prosessen knyttet til Borgenprosjektet, slik at andre kommuner og aktører som leser denne oppgaven må se disse funnene i lys av egne strukturer og utgangspunkt.

3.4.3 Ethiske vurderinger og hensyn

I forskningsprosjekt, slik som min studie av Borgenprosjektet, er det viktig at jeg som forsker redegjør for mitt faglige perspektiv, og hva som er min fortolkning av informantenes gjengivelse av sin forståelse. Derfor har jeg som forsker forsøkt å fremme bredde og nyansert innsamlet data fra informantene, ettersom det er viktig for meg at informantene også synes oppgaven gir et relevant bilde av Borgenprosjektet (Thagaard, 2015, s. 230). I bearbeidningen av datamateriale har jeg fokusert på å få frem viktige trekk og funn så nøytralt som mulig. Det vil si at jeg har forsøkt å ikke utlevere informantene ved måten resultatene presenteres på (Thagaard, 2015, s. 231).

Silverman (2014, s. 149) presiserer at informantene kan ivaretas ved å følge gitte etiske retningslinjer. Min studie av Borgenprosjektet ble meldt inn til NSD og godkjent for gjennomføring. Etter anbefaling fra NSD valgte jeg å utforme et skriv som jeg delte ut til informantene som gav en presentasjon av studiens innhold og formål, hvordan jeg ville ivareta deres anonymitet, samt deres rettigheter som informanter. Studien har ikke samlet inn sensitive personopplysninger fra informantene, ettersom dette ville ha vært irrelevant for svare på oppgavens problemstilling. Jeg etterspurte også skriftlig samtykke fra informantene vedrørende deres deltakelse, samt samtykke om bruk av lydopptak.

Med utgangspunkt i de anbefalinger og retningslinjer som metodelitteraturen, NSD og Den nasjonale forskningsetiske komité for samfunnsvitenskap og humaniora gir, mener jeg at forskningen som er utført i denne studien har opprettholdt forventet standard og integritet.

4.0 Empiri

Dette kapittelet vil redegjøre for empiri hentet ut fra intervju med informantene i studien og fra dokumentanalysen. Funnene reflekterer gjennomføring av samskaping og medvirkning fra lokalsamfunnet i planprosessen i Borgenprosjektet. Informantenes opplevelse av gjennomføringen av samskaping, hvorvidt det var samskaping og hvilken rolleforståelse informantene hadde vil også belyses. Empirikapittelet vil gi svar på forskningsspørsmålene 1-3. Sitatene er merket med kommunal aktør (KA) og sivil aktør (SA). I rapporten *Livet på Borgen* (Asker kommune, 2015, s. 22) definerer Asker kommune sivilsamfunnet som velforeninger, styrer for boligsameier, frivillige organisasjoner, trossamfunn, og idrettsklubber. For å skille mellom de ulike informantene vil sitatene i tillegg nummereres.

De empiriske funnene fra intervjuene er hentet frem ved fortellingsanalyse hvor informantenes egne forståelser av samskaping og medvirkning i Borgenprosjektet kommer til uttrykk gjennom deres beskrivelser av erfaringer og hendelser knyttet til Borgenprosjektet (Thagaard, 2015, s. 132). Dette suppleres med funn i dokumentanalysen gjort av rapporten *Livet på Borgen*, Borgenprosjektets sluttrapport og av *Veikartet*. De tre dokumentene vil refereres til underveis i empiriteksten, og kan hentes frem i sin helhet fra litteraturlisten. I tillegg vil jeg bruke relevante avisartikler fra lokalavisen *Budstikka*, samt nasjonal transportplan til å supplere informantenes utsagn.

Jeg har valgt å se på hele Borgenprosjektet fra begynnelse til slutt, men med hovedfokus på selve samskappingsprosessen som ble gjennomført i 2016. Med dette ønsker jeg å fremheve (1) hvilken forståelse av samskaping Asker kommune har, (2) hvordan innbyggere og ansatte forstår samskaping, og (3) hvilke rolleforventninger de involverte aktørene hadde. Informantenes fortellinger og funn fra dokumentanalysen vil være et forsøk på å danne et helhetlig bilde av samskaping og medvirkning i planprosessen i Borgenprosjektet og dermed svare på problemstillingen “Samskaping eller medvirkning? Hvordan kan man forstå planprosessen i Borgenprosjektet i Asker kommune?”

4.1 Asker kommunes organisering av Borgenprosjektet

Ifølge sluttrapporten (Asker kommune, 2016a, s. 11) som ble skrevet ved avslutningen av Borgenprosjektet, har prosjektet vært organisert etter en prosjektmodell som brukes i Asker kommune. Prosjektet var etter prosjektmodellen delt inn i fire faser; (1) konsept, (2) samskaping, (3) planlegging og gjennomføring, og (4) avslutning og gevinstrealisering. Disse fire fasene har vært utgangspunktet for dokumentanalysen, og fokuset var spesielt på fase to om samskaping.

FASE 1 KONSEPT

Fase 1 *konsept* bestod av å sette i gang umiddelbare tiltak i kommunale tjenester for å sinke den pågående negative utviklingen som lokalsamfunnet og kommunale ansatte hadde varslet om. Det var i denne fasen kommunen innhentet et kunnskapsgrunnlag for videre arbeid på Borgen, og utviklet blant annet rapporten *Livet på Borgen*. Konseptfasen varte i underkant av to år (Asker kommune, 2016a, s. 11).

FASE 2 SAMSKAPING

Fase 2 i Borgenprosjektet var *samskaping*. I denne fasen utviklet de kommunale aktørene metodikk og modeller som skulle motivere til økt medborgerskap og samskaping på Borgen. Asker kommune testet ut samskappingsmetoder og ulike samarbeidsformer i møte med lokalsamfunnet på Borgen. Disse ble revidert og gjort tilgjengelige for kommunen for videre samskaping og samarbeid. Sluttrapporten gjør ikke rede for en spesifikk metode for samskaping som kommunen benyttet i Borgenprosjektet. Kommunen oppgir i sluttrapporten at resultatet av samskappingsfasen ble et veikart for videre utvikling av Borgen, som var en samling av innspillene fra samskappingsprosessene på Borgen. I sluttrapporten oppgir kommunen at de ønsket at resultatet av fase to var at innbyggernes medborgerskap og deltakelse i lokalsamfunnet skulle styrkes. Denne fasen varte i cirka seks måneder, fra januar 2016 til juni 2016 (Asker kommune, 2016a, s. 11).

FASE 3 PLANLEGGING OG GJENNOMFØRING

Fase 3 omhandlet *planlegging og gjennomføring* av tiltak og aktiviteter i de kommunale tjenestene i samarbeid med sivil- og lokalsamfunnet på Borgen. Denne fasen la opp til videre samskaping mellom lokalsamfunnet på Borgen og Asker kommune, og baserte seg på kunnskapsgrunnlaget og veikartet (Asker kommune, 2016a, s. 15). Det kommer frem av sluttrapporten at det i denne fasen var viktig for Asker kommune å etablere en arena eller en form for lokal struktur som kunne bidra til videre lokalsamfunnsutvikling. Resultatet ble

dermed at Asker kommune opprettet et innbyggertorg, men på grunn av forsinkelser ble ikke innbyggertorget opprettet før på vårparten av 2018 (Asker kommune, 2016a, s. 15; Kjernlie, 2017).

Det fremkommer av sluttrapporten at Asker kommune mener lokalsamfunnsutvikling i denne fasen skal skje gjennom samspill mellom mange aktører, men også gjennom kommunes egne tjenester. For kommunen var det gjennom tjenesteområder, som barnehage, skoler, fritidsarenaer og omsorgsboliger, at de først og fremst ville bidra til utviklingen av et godt lokalsamfunn på Borgen. Asker kommune påpeker også at samfunnsplanleggingen videre vil basere seg på samarbeid med innbyggere og lokale foreninger, og spør i sluttrapporten spørsmålet “hvordan skal vi få det til sammen?”, og inviterer slik sett lokalsamfunnet til videre samarbeid på Borgen (Asker kommune, 2016a, s. 15) Denne fasen avløste fase to, og varte frem til desember 2016 (Asker kommune, 2016a, s. 11).

FASE 4 AVSLUTNING OG GEVINSTREALISERING

Fase 4 *avslutning og gevinstrealisering* markerte avslutningen av Borgenprosjektet. Borgenprosjektet ble avsluttet ved at Temaplan for lokalsamfunnsutvikling 2017-2020 ble vedtatt av politisk ledelse i Asker kommune, og videre overlevert til realisering i virksomheter og tjenester knyttet til Borgen. Det var kunnskapsgrunnet som ble opparbeidet i rapporten *Livet på Borgen*, samskapingprosesser og dialogprosesser mellom Asker kommune og lokalsamfunnet, samt arbeid på tvers internt i kommunen som ble utgangspunktet for Temaplan for lokalsamfunnsutvikling på Borgen 2017-2020 (Asker kommune, 2016b, s. 6). Temaplanen skulle legge føringer for kommunedelplan for Asker sentrum, samt andre “relevante strategiske planer, handlingsprogram og virksomhetsplaner”.

Gevinstrealiseringen mener Asker kommune ifølge sluttrapporten vil skje i videre samspill og samskaping med innbyggerne, sivilsamfunnet på Borgen og lokalt næringsliv (Asker kommune, 2016a, s. 16). Hvorvidt det har skjedd en gevinstrealisering med bakgrunn i samspill og samskaping med lokalsamfunnet på Borgen vil ikke denne oppgaven analysere ettersom dette er et pågående arbeid. Denne fasen ble avsluttet desember 2016 (Asker kommune, 2016a, s. 11).

Organiseringen og gjennomføringen av Borgenprosjektet var basert på et opparbeidet kunnskapsgrunnlag om Borgenområdets styrker og utfordringer. Borgenprosjektets

prosjektgruppe utviklet et metodegrunnlag for samskaping hvor målet, foruten å kartlegge lokalmiljøets ønsker og ressurser knyttet til et områdeløft, også var å øke medborgerskapet blant innbyggerne på Borgen. Organiseringen, kunnskapsgrunnlaget og samskappingsprosessene førte frem til en temaplan for Borgenområdet, som ble utgangspunkt for kommunedelplanen for området. Asker kommune legger opp til videre samskaping og har en forventning om medborgerskap fra lokalsamfunnet på Borgen.

4.2 Asker kommunes forståelse og gjennomføring av samskaping

4.2.1 Asker kommunes forståelse av samskaping

For å svare på oppgavens problemstilling knyttet til samskaping og medvirkning er det viktig at jeg får svar på hvordan Asker kommune selv forstår samskaping. På kommunens hjemmesider beskriver Asker kommune samskaping som “en metode hvor ansatte, politikere og næringsliv sammen med innbyggere finner ut hvordan et behov eller en utfordring skal dekkes eller løses” (Asker kommune, 2017b). Denne definisjonen av samskaping fremstår som generell. Asker kommunes forståelse av samskaping kommer bedre til syne i hvordan kommunen har gjennomført samskaping i praksis. Svarene fra de kommunale aktørene jeg har intervjuet, samt slik Asker kommune har fremstilt samskaping i sine dokumenter tilknyttet Borgenprosjektet, gir samlet et bilde av hvordan Asker kommune forstår samskaping. Hvordan Asker kommune også valgte å gjennomføre samskapingen gir et inntrykk av hvilken metodisk forståelse Asker kommune har av samskaping som metode.

For Asker kommune er medborgerskap og samskaping begrep som skal prege måten de ønsker å utvikle sin kommune i fremtiden, og Borgenprosjektet er i veikartet beskrevet som et pilotprosjekt for Asker kommune i samskaping (Asker kommune, 2016c, s. 4). Asker kommune beskriver medborgerskap som aktiv deltakelse fra innbyggere som deltar på ulike arenaer, fra lokale styrer til politiske maktposisjoner, som indirekte eller direkte kan påvirke samfunnsutviklingen (Asker kommune, 2015, s. 14). Rapporten *Livet på Borgen* kommer det frem at Asker kommune mener å se et paradigmeskifte i synet på hva de mener skal være kommunens rolle. Fra å være en servicekommune som leverer tjenester til sine kunder, det vil si innbyggerne, har Asker ifølge rapporten *Livet på Borgen* nå endret sitt syn på innbyggerne fra kunder til medborgere (Asker kommune, 2015, s 16). Asker kommune kaller seg en

samskapings-kommune som med dette “vektlegger at alle mennesker er en ressurs- og har ressurser som kan brukes i utvikling av lokalsamfunnene” (Asker kommune, 2015, s 16).

Ifølge sluttrapporten var målet for Asker kommune at samskapingsprosessene i Borgenprosjektet kunne “mobilisere lokalkunnskap, ressurser og engasjement”, samt “bidra til å bemyndige og styrke innbyggerne på Borgen sin deltakelse i samfunnsutviklingen” (Asker kommune, 2016a, s. 13). Slik ønsket de å jobbe mot formålet om “å styrke leve- og oppvekstvilkårene gjennom å arbeide med bomiljøet, kultur- og fritidstilbud og kvaliteten i barnehager og skoler” (Asker kommune, 2015, s. 7). Sitatet under fremhever hvilke tre områder som var fokus for Asker kommune under Borgenprosjektet.

“Det var i prinsippet tre temaer vi jobbet med. Det første var “hva kan kommunen gjøre innenfor tjenesteområdene sine for å samordne disse slik at de i større grad fanger utfordringene på Borgen? (...). Det andre temaet var “hvordan kan Borgenmiljøet selv motvirke de negative sidene ved utviklingen”. (...). Det tredje tema var “hva kan vi gjøre for å utvikle Borgensamfunnet på en god måte fremover?”” (- Informant KA 2)

Slik sitatet trekker frem var det ut ifra tre temaer eller områder Asker kommune tok utgangspunkt i da de satt i gang med hva de kalte Borgenprosjektet. Informanten redegjorde for at Asker kommune valgte å se på prosedyrer internt og til hvilke endringer man kunne gjøre i egen organisasjon for å samordne tjenestetilbudet knyttet til barnehage, skole og helse. Videre så Asker kommune etter hvilke strukturer som allerede var på Borgen i form av foreningsliv og frivillig engasjement, som kunne bidra til å hindre en uønsket utvikling og fremme Borgenområdets gode sider. Rapporten Livet på Borgen kartla muligheter for å “styrke og bruke ressursene blant innbyggerne, og i området, til det beste for området og alle som bor der” (Asker kommune, 2015, s. 81). Prosessen mellom lokalsamfunnet på Borgen og kommunen skulle ta utgangspunkt i kunnskapsgrunlaget kommunen på forhånd hadde opparbeidet seg. Lokalsamfunnet ble invitert inn til en prosess der man sammen skulle “beskrive utfordringene, sette tydelige mål, finne felles løsninger og definere roller og ansvar” (Asker kommune, 2015, s. 81). Kommunens tredje tema var knyttet til utvikling av arealer for boligbygging og næringsutvikling.

“Jeg opplevde at dette er et område som det er veldig mange meninger om, så vi var veldig interessert i å se er det sann? Eller er det sann at dette har blitt en snakkis? Hva er det som er myter og hva er det som er fakta?” (-Informant KA 1).

Asker kommune startet Borgenprosjektet med et omfattende arbeid for å få oversikt og et kunnskapsgrunnlag om hvordan situasjonen virkelig var på Borgen. Rapporten *Livet på Borgen* beskriver et arbeid internt i kommuneorganisasjonen på tvers av ulike kompetanseområder innenfor helse, sosial og utdanning. Det ble satt sammen en prosjektgruppe, samt en styringsgruppe bestående av direktør for oppvekst, direktør for kultur, teknikk og fritid, og direktør for strategi og samfunn (Asker kommune, 2016a, s. 8). For aktørene innad i prosjektgruppen ble kunnskapsgrunnlaget de fant i rapporten *Livet på Borgen* basis for samarbeidet ettersom dette gav et bilde av den reelle situasjonen på Borgen. I sluttrapporten fremkommer det at Asker kommune ventet med å sette sammen prosjektgruppen til de hadde innhentet et bredt kunnskapsgrunnlag over situasjonen på Borgen. Først da dette var på plass hadde Asker kommune oversikt over hvilken kompetanse prosjektgruppen virkelig ville ha behov for. I sluttrapporten fremhever Asker kommune at tilstrekkelig med kompetanse var et suksessgrunnlag for fasen knyttet til samskaping (Asker kommune, 2016a, s. 11).

“Det første vi gjorde var å kartlegge situasjonen, en ganske bred og synliggjorde blant annet at det er en del barnefattigdom. Det er en del familier som ikke har så mye å rutte med at det karakteriseres statistisk sett som barnefattigdom.” (-Informant KA 2)

Levekårsprofilen Asker kommune fikk laget i fase 1 viste at Borgen hadde et stort spenn innad i befolkningssammensetningen når man så på aldersfordeling, internasjonal bakgrunn, inntekt, utdanning og sosiale forhold (Asker kommune, 2015, s. 8). Asker kommune ønsket å styrke oppvekstvilkårene til barn og unge gjennom blant annet å jobbe med bomiljøet, samt kultur- og fritidstilbud (Asker kommune, 2015, s. 7). For Asker kommune ble det viktig å engasjere befolkningen. En kommunal aktør forklarer fokuset i lokalsamfunnsutviklingen slik:

“Når vi skal utvikle alle disse tettstedene våre rundt omkring. Det skal skje på stedets premisser. Og stedet er ikke bare de fysiske premissene. Stedet er også de menneskelige ressursene på stedet.” (-Informant KA 2).

Sitatet over trekker frem at Asker kommune har en forståelse av at dersom man skal gi Borgenområdet et løft, så krever det at Asker kommune involverer de menneskelige ressursene på Borgen. Informanten uttrykker en forståelse av at en endring i de fysiske premissene, eller omgivelsene på Borgen ikke vil gi en endring ettersom utfordringene på Borgen også er knyttet til de menneskene som bor der. I rapporten *Livet på Borgen* fremhever Asker kommune at utviklingen av lokalsamfunnet på Borgen er avhengig av en felles innsats fra lokalsamfunnet, og at dette ikke står på Asker kommune alene (Asker kommune, 2015, s. 81).

Samskaping ble en måte for Asker kommune å involvere de menneskelige ressursene på Borgen. I *Veikartet* definerer Asker kommune samskaping som en måte å bringe viten, ressurser og kompetanser sammen fra innbyggere, det offentlige, foreninger og bedrifter og utvikler felles løsninger sammen med de involverte innbyggerne. En kommunal aktør fortalte hvorfor Asker kommune valgte å bruke samskaping med lokalsamfunnet i Borgenprosjektet, og uttrykte seg slik:

“Samskaping sånn som vi forstod det da det var jo rett og slett det å jobbe sammen om å forstå utfordringsbildet, fordi vi hadde en antakelse om at dette også er et område med veldig mange ressurser. Så samskaping da, var å jobbe på tvers av aktørbildet og om å finne løsninger på utfordringer og bruke lokale ressurser på for å gå i den riktige retningen.”

(-Informant KA 1).

På bakgrunn av at man anså Borgen som et område som allerede hadde mange gode ressurser, ble samskaping valgt fordi det var en måte å engasjere lokalsamfunnet og å sammen finne løsninger på de utfordringene som man hadde på Borgen. Asker kommune ønsket å bruke samskaping for at lokale krefter kunne trekke Borgen i en ønsket og positiv retning.

“Det er mye armer og bein og alt sånt, men masse verdi å hente i å jobbe på den måten. Ikke bare på hva kan vi få ut av det, men at det er verdiskapende også inn mot nye mennesker, andre aktører, mot lokalsamfunn” (-Informant KA 1).

Asker kommune anså samskaping som en måte å jobbe på som var verdifull ikke bare for kommunen, men også for lokalsamfunnet på Borgen som gjennom rapporten *Livet på Borgen* var kartlagt som et ressurssterkt lokalsamfunn. Samtidig peker sitatet over på at for de

kommunale aktørene var det knyttet et stort arbeidsomfang til samskaping med lokalsamfunnet.

Asker kommunes forståelse av samskaping kan knyttes til paradigmeskiftet de har hatt i hvordan de forstår innbyggerne. De anser ikke innbyggere bare som kunder, men også som medborgere som kan bidra til samfunnsutvikling. Asker kommune og de kommunale aktørene forstår samskaping som en måte de som kommunale aktører sammen med innbyggerne kan beskrive utfordringer, sette mål og skape felles løsninger. Borgenprosjektet ble Asker kommunes pilotprosjekt for å teste ut samskaping.

4.2.2 Gjennomføring av samskaping

Det er relevant for fortellingen om hvordan Asker kommune forstår samskaping og å belyse hvordan Asker kommune gjennomførte samskapingen i praksis. Ifølge sluttrapporten designet prosjektgruppen i Borgenprosjektet prosessene som skulle utgjøre samskaping. Asker kommune valgte å kalle samskapingen med lokalbefolkningen på Borgen for “løsningsjakten”. I sluttrapporten defineres løsningsjakten som en prosess som består av mange metoder og arenaer for samskaping rundt fremtidens Borgen (Asker kommune, 2016a, s. 31). Her hentet Asker kommune inn ulike synspunkt og forslag til aktiviteter, tiltak og mål for utviklingen av lokalsamfunnet. Det var prosjektgruppens medlemmer som også gjennomførte løsningsjakten med lokalsamfunnet på Borgen. Samskapingsmetodene som prosjektgruppen benyttet seg av i løsningsjakten var en erfaringskonferanse, to nærmiljøkonferanser, syv fokusgrupper og tjue gjestebud. Det var disse samskapingsprosessene som førte frem til veikartet (Asker kommune, 2016a, s. 14).

Erfaringskonferansen ble gjennomført i 2014 for rådmannens ledergruppe og ansatte i Asker kommune tilknyttet ulike kommunale tjenester på Borgen. Konferansen samlet inn 54 innspill som blant annet omhandlet mangelen på møteplasser for innbyggerne knyttet til innbygger-service og kulturaktiviteter (Asker kommune, 2015, s 75). Det ble også gjennomført workshop med rådgivere og ansatte i Asker kommunes virksomheter og tjenester i løpet av samskapingsfasen i 2016 (Asker kommune, 2016a, 14). I 2015 og 2016 ble det gjennomført to nærmiljøkonferanser for lokalsamfunnet på Borgen hvor alle innbyggere var invitert. En kommunal aktør beskriver den slik:

“På første nærmiljøkonferansen var tema å jobbe med å beskrive utfordringsbildet og ressursbildet” (-Informant KA 1)

“I den fasen der så tror jeg det var mye fokus på dette fra kommunen sin side å forstå. Få en klarhet i hva er utfordringene? Hva er problemstillingen? Hva er utfordringen? Hvor er utfordringen?” (-Informant KA 4).

Den første samlingen Asker kommune inviterte lokalsamfunnet på Borgen til deltakelse på var en nærmiljøkonferanse. Kommunen brukte ifølge en kommunal informant strategiverktøyet SWOT - en metodikk for å kartlegge en ide sine styrker, svakheter, muligheter og trusler. For kommunen var det viktig å få oversikt over hvordan lokalsamfunnet selv opplevde situasjonen på Borgen. Før Asker inviterte til en ny nærmiljøkonferanse arrangerte prosjektgruppen workshops og møter med sivile aktører på Borgen som FAU, barnehagens SU, politikernes ad hoc utvalg, Borgen Vel, Fellesrådet for Askerlia borettslag og interesserte innbyggere. I tillegg til de store møtene fikk Borgenprosjektets prosjektgruppe gjennom disse møtene direkte kontakt med lokalsamfunnet (Asker kommune, 2016a, s. 14).

“I den andre nærmiljøkonferansen så var det jo dette med løsningsjakten, «sånn tenker vi å jobbe» og så sette i gang prosesser rundt å aktivisere folk inn mot «ja, hvordan kan vi egentlig jobbe sammen» (-Informant KA 1).

Den andre nærmiljøkonferansen ble arrangert i 2016. Da informerte prosjektgruppen lokalsamfunnet på Borgen om hvordan de ønsket at samskapingen og samarbeidet mellom aktørene skulle være. Slik den kommunale aktøren presenterer i sitatet over, åpnet kommunen opp for at lokalsamfunnet kunne komme med innspill til hvordan man som ulike aktører kunne jobbe sammen. Frem til den andre nærmiljøkonferansen hadde prosjektgruppen kartlagt syv temaer lokalbefolkningen mente var sentrale for et områdeløft på Borgen. Det var temaene idrett, friluftsliv, kultur, aktiv hele livet, sosiale aktiviteter, foreldrerollen og boligstruktur (Asker kommune, 2016a, s. 14). Det ble opprettet egne fokusgrupper for hver av disse temaene. Hvordan sivile aktører fra lokalsamfunnet opplevde å delta på samlingene uttrykkes i sitatene under:

“I praksis så opplever jeg at det prosjektet ønsket i den sammenheng var å arrangere

møtesteder for alle kategorier av innbyggere på Borgen for å så bringe frem spørsmålsstillinger og stimulere til felles momentliste om hva som var viktig for Borgen” (-Informant SA 1).

“Jeg opplevde at det var tydelig at prosjektet var styrt av kommunen og at det var kommunen som initierte møtene. De kommunale aktørene var nok veldig tydelig på hva de ville ha ut av dette.” (-Informant SA 2).

Det kommer frem av intervjuene med de sivile aktørene at kommunen ønsket å komme i kontakt med befolkningen på Borgen og at kommunen derfor inviterte til nærmiljøkonferanser og fokusgrupper. Informantene opplevde at kommunen ønsket å få oversikt over hva Borgen som lokalsamfunn mente var viktig, og hvordan aktørene sammen kunne komme frem til en plan for veien videre. Det kommer også frem at de sivile aktørene opplevde at i møtene med kommunen så holdt de kommunale aktørene kontrollen og føringen av prosessen. En kommunal aktør uttrykte at kommunen i forbindelse med fokusgruppen for boligstruktur i stor grad tok føringen:

“På enkelte områder fungerte det (samskaping) overhodet ikke i det hele tatt. Jeg fikk mange mailer og hadde mange frustrerte innbyggere på tråden etter et møte vi hadde som gikk på boligpolitikk, hvor beboerne opplevde at dette var verken medvirkning eller samskaping.” (-Informant KA 4)

Den kommunale aktøren hadde en opplevelse av at i fokusgruppen som skulle jobbe med boligstruktur, så var det ikke samskaping mellom Asker kommune og lokalsamfunnet på Borgen. Den kommunale aktøren mente at denne fokusgruppen var fra kommunes side styrt inn mot den kommunale oppfatningen av situasjonen på Borgen, og at de kommunale aktørene ikke viste interesse for å forstå utfordringsbildet fra lokalsamfunnets perspektiv eller var imøtekommende overfor lokalsamfunnets innspill. Fokusgruppen ble i stedet brukt som et informasjonsmøte for å presentere kommunes agenda for områdeutvikling av Borgen. En annen kommunal aktør gjengir sin opplevelse av fokusgruppen boligstruktur slik:

“Vi skulle egentlig bare ha et møte på tema boligstruktur, men det ble to fordi vi så at her må vi jobbe. Ut av dette så kom det et ønske om å få en rapport på sammenhengen mellom boligsammensetning og demografi. Og da gjorde vi det fra kommunens side”.

(-Informant KA 1)

Asker kommune måtte opprette en fokusgruppe knyttet til boligstruktur fordi det var et tema som i stor grad opptok innbyggerne på Borgen. Opprettelsen av fokusgruppen ble viktig for at Asker kommune skulle forstå utfordringsbildet sammen med lokalsamfunnet. Fokusgruppen viste seg, ifølge sitatet over, å være ressurskrevende ettersom lokalsamfunnet var svært aktive. Det kommer frem av intervjuene at det også var utfordringer knyttet til deltakelse fra utbyggere som brukte fokusgruppen til å fremme egen agenda, men i rollen som engasjert innbygger. En kommunal aktør beskriver det slik:

“Man skal være veldig observant på at det er folk i slike settinger som helt klart har forskjellige målsetninger og bruker en sånn prosess til å fremme sine egne mål”. (-Informant KA 4)

Informanten påpeker at det er vanskelig å skille ut hvilken agenda deltakerne i en samskappingsprosess kan ha, om det er til fellesskapets beste eller personlig vinning, og mener det er viktig å avklare hvilke interesser de ulike aktørene kan ha. Resultatet av fokusgruppen boligstruktur ble at Asker kommune bestilte en kartlegging fra en fagaktør for å få kartlagt det reelle utfordringsbildet knyttet til boligstruktur og befolknings sammensetning på Borgen. Det var ikke bare rundt temaet boligstruktur at innbyggerne fremviste stort engasjement, for samtlige av informantene som deltok i løsningsjakten påpekte at det var stort oppmøte på møtene som ble holdt på skolen og på Rådhuset.

“Jeg opplevde å se ressurssterke personer jeg ikke hadde sett før med forskjellig kulturell bakgrunn som tok sin plass ved de anledningene. Jeg følte at det var en trygg atmosfære hvor folk kunne si det de mente. Det var en positiv atmosfære. Noen var mer tilbakeholden og ikke så taletrengte som de sier, og lyttet kanskje, mens noen var ganske klart aktivt positivt til stede i disse gruppene”. (-Informant SA 2).

En annen informant opplevde også at de fremmøtte på nærmiljøkonferansen var ressurssterke innbyggere og påpekte i den sammenheng at de fremmøtte ikke nødvendigvis representerte bredden i lokalbefolkningen på Borgen:

“Det var jo veldig mange etnisk norske og veldig få fra andre grupper. Det kommer nok av

forståelsen av kommunikasjon og å være med i en setting hvor du ikke forstår det som blir sagt, så er det ikke så veldig engasjerende.” (-Informant SA 1).

“(…) det er relativt forutsigbart hvem som møter opp på et folkemøte. Vi jobbet ganske mye med å mobilisere til nærmiljøkonferanse. Særlig til nr. 2 fikk vi nok en bredere deltakelse.” (-Informant KA 1).

Denne kommunale aktøren bekrefter slik sett opplevelsen til den sivile aktøren om at det var bred deltakelse fra den etnisk norske befolkningen på Borgen, og mindre deltakelse fra de andre 45 nasjonene representert på Borgen. I sluttrapporten reflekterer også prosjektgruppen i Borgenprosjektet over at deltakelsen på nærmiljøkonferansen ikke var representativt for befolkningssammensetningen på Borgen. Likevel fremheves det somaliske miljøet på Borgen som en gruppe som viste stort engasjement i de ulike prosessene som ble gjennomført i samskapingsfasen (Armann, 2016). Det fremheves også at de som møtte opp på de store samlingene var engasjerte i lokalsamfunnet (Asker kommune, 2016a, s. 15). Den kommunale aktøren var fornøyd med oppmøtet fra lokalsamfunnet på den andre nærmiljøkonferansen. Det var viktig for kommunen å få bred deltakelse fra alle grupper som bor på Borgen. En annen kommunal aktør uttrykker det slik:

“Det finnes jo uendelige ressurssterke folk i lag av befolkningen.” (-Informant KA 2).

Borgen er et samfunn hvor en større del av befolkningen har internasjonal bakgrunn. Kommunen uttrykker slik sett at man anser alle grupper som ressurser for lokalsamfunnet på Borgen, og at man ønsket deltakelse fra alle. I veikartet uttrykker Asker kommune at de visste at Borgen var et område hvor innbyggerne hadde ulike forutsetninger for å delta i samskapingsprosesser (Asker kommune, 2016c, s. 27). Det var dermed viktig for Asker kommune å velge metoder og arenaer som gav innbyggerne likeverdige muligheter for å delta. Asker kommune inviterte derfor til det kommunen kalte gjestebud på skolene, og på Barnas Hus, som beskrives som et grendehus. Alternativt kunne innbyggerne invitere bekjente hjem til seg selv. Gjestebudene viste seg å være en arena med stor bredde i deltakelsen, og som innbyggerne opplevde som positivt. Samtlige innbyggere hadde muligheten til å invitere til et gjestebud i eget hjem (Asker kommune, 2016a, s. 17). De kommunale aktørene redegjorde for gjestebudene slik:

“Vi la til rette for at folk kunne jobbe hjemme hos seg selv også gjennom gjestebud og invitere naboene eller venner eller hvem de egentlig ville”. (-Informant KA 1)

“Man får ikke alle innbyggere i tale ved å invitere til en workshop eller til et folkemøte. Men inviterer man til et gjestebud (...) og peker på hvem som skal komme på forhånd, da får du mange flere og du kan skreddersy kommunikasjonen mer til de du snakker med.”
(-Informant KA 2).

“Der hvor innbyggere inviterte andre hjem til seg for å diskutere problemstillinger. Det viste seg som en av de beste måtene å innhente data på. Så da gav kommunen fra seg ballen og sa «Vi trenger input på dette. Tenk litt på det og kom tilbake til oss». (-Informant KA 3).

De kommunale aktørene fremhever at gjestebudene var verdifulle fordi det åpnet opp for medvirkning fra grupper som ellers ikke ville ha deltatt på de store folkemøtene. Her var Asker kommune avhengig av at innbyggere og sivile aktører selv tok initiativ og inviterte naboer som ikke deltok på andre samskapingsarenaer. I sluttrapporten fremheves gjestebudene som den metoden som nådde flest innbyggere som ikke var tilknyttet et lag eller en forening (Asker kommune, 2016a, s. 15). Selv om ikke det var kommunale aktører tilstede på gjestebudene, var møtene likevel ikke fritatt fra føringer fra Asker kommune fordi de hadde gitt instruksjoner på hva de ønsket input på.

Ifølge sluttrapporten deltok 736 innbyggere fra lokalmiljøet på Borgen i samskapingen. Prosjektgruppen bearbeidet innspillene fra erfaringskonferansen, nærmiljøkonferansene, fokusgruppene og gjestebudene og dette gav til slutt 458 innspill (Asker kommune, 2016a, s. 13). I tillegg hadde Asker kommune kontakt med lokalbefolkningen på det sosiale mediet Facebook på siden kalt “Med hjerte for Borgen”. Prosjektgruppen deltok også på FAU-møter, og det ble gjennomført en konferanse for somaliske frivillige foreninger, åpen nærmiljøsentral, og barnetråkk, samt workshoper med kommunale og sivile aktører. Alle innspillene ble samlet i et veikart for videreutvikling av Borgen. Asker kommune beskriver veikartet ikke som en plan, men en idébank i sluttrapporten (Asker kommune, 2016a, s. 13).

Før gjennomføringen av samskappingsprosessene på Borgen, utviklet prosjektgruppen i Borgenprosjektet ulike metoder for å engasjere bredest mulig av lokalmiljøet på Borgen. De kommunale informantene trekker frem gjestebudene som den metoden de var mest fornøyde med, ettersom de kom i kontakt med innbyggere som ikke deltok på de større samlingene. De sivile aktørene som deltok på nærmiljøkonferanser og fokusgrupper beskrev deltakerne i disse prosessene som ressurssterke, og ikke nødvendigvis representative for hele befolkningen på Borgen. Det kom også frem at prosessen knyttet til boligstruktur ble opprettet som følge av stort engasjement for temaet blant lokalsamfunnet. I forsøket på samskaping i fokusgruppen for boligstruktur stod ikke idealene om samskaping opp mot praksis, og kommunen klarte ikke å beskrive utfordringsbildet, sette felles mål eller finne løsninger sammen med lokalmiljøet. Resultatet ble at en ekstern aktør måtte kartlegge og beskrive utfordringsbildet.

4.3 Hvordan innbyggere og ansatte forstår samskaping og medvirkning?

For å forstå planprosessen i Borgenprosjektet er det også viktig å få oversikt over og å fortolke hvordan informantene i denne studien forstod samskaping og medvirkning. Informantenes egen forståelse av samskaping kan ha hatt betydning for hvordan de opplevde prosessen da kommunen inviterte til samskaping og deltakelse i et områdeløft for Borgen. Informantene i denne studien hadde ikke en spesifikk definisjon på samskaping, men hadde likevel en forståelse av hva samskaping var i praksis. Flere av informantene hadde refleksjoner knyttet til både samskaping og medvirkning som måter å delta i kommunale prosesser og hvordan samskaping og medvirkning ble utført i praksis i Borgenprosjektet.

Innledningsvis vil jeg sette de kommunale aktørene sine forståelser av samskaping opp mot hverandre før disse forståelsene ses opp mot hvordan sivilsamfunnsaktørene som deltok i Borgenprosjektet forstår samskaping. Deretter vil aktørenes forståelse og refleksjoner knyttet til medvirkning presenteres.

“Sånn jeg forstår begrepet samskaping så er det jo å gå sammen flere aktører for å skape for en kompleks samfunnsutfordring. Tanken er jo at kommunen skal være en likeverdig partner, til og med litt på siden, og at de andre aktørene skal ta en mye større rolle, men så kan kommunen være fasilitator, tilrettelegger, men skal liksom ikke ta styringen når det er snakk om samskaping. Det er jo en veldig ny måte å tenke på for man må tørre å gi litt slipp”.

(-Informant KA 3)

Denne kommunale aktøren forstår samskaping som en måte for flere aktører å komme sammen for å løse utfordringer. Informanten beskriver kommunen som en likeverdig partner med de øvrige aktørene, og mener at kommunen til og med kan ta et steg til siden i en samskappingsprosess. Videre beskriver informanten kommunen som en fasilitator og at kommunen ikke trenger å ta styringen. I Veikartet presenterer Asker kommune at de ønsker å ta en fasilitatorrolle etter Borgenprosjektets slutt. En annen kommunal aktør har denne oppfattelsen av samskaping:

” (...) vi bruker begrep som samskaping og medborgerskap som nyord som på mange måter bare er en gjenklang av det man drev på med i en del miljøer i 70-årene, hvor det var mye sterke og spennende grasrotbevegelser og aktivitet, særlig i studentmiljøer og sånne ting. Men i en større setting er dette med medborgerskap og samskaping, disse honnørordene, de settes nå i system fra kommunes side, og det er det nye”. (-Informant KA 2)

Slik det kommer frem av dette sitatet har informanten reflektert over hvorvidt samskaping er et nytt fenomen. Informanten mener å kjenne igjen samskaping i hvordan man tenkte på om samarbeid med lokalsamfunn i 1970-årene. Informanten anser heller ikke medborgerskap som noe nytt. Det nye er ifølge informanten at kommunen har satt samskaping og medborgerskap i system. En annen kommunal aktør forstod samskaping ut ifra hvordan Asker kommune hadde benyttet seg av det i løsningsjakten slik:

“I det så lå det jo at kommune og innbyggere sammen skulle sette seg ned og langt på vei både definere problemet og løsningene. At man skulle sette seg ned og se på alt og få en enighet rundt hva man skulle gjøre. Både hva som er utfordringen og hva løsningene burde være.” (-Informant KA 4)

Ut ifra hvordan Asker kommune presenterte samskaping for lokalsamfunnet på Borgen forstod denne kommunale aktøren samskaping som at kommunen og lokalsamfunnet sammen skulle avklare hva som var utfordringen og hvordan de sammen kunne løse utfordringene. Denne forståelsen ligner den overordnede definisjonen av samskaping som Asker kommune presenterer på sine hjemmesider. De sivile aktørene som deltok i løsningsjakten i

Borgenprosjektet hadde også en lignende oppfatning av hva samskaping var. En informant forklarte samskaping slik:

“Samskaping kan være et mer likeverdig partnerskap i det å bringe frem veien mot ulike mål. Man lager mål i fellesskap. Man har felles strategi og arbeider med felles tiltak for å nå innenfor den strategien man har lagt for å nå disse målene”. (-Informant SA 2).

I likhet med KA 3 forstår denne sivile aktøren samskaping som et likeverdig partnerskap mellom de involverte aktørene. Informanten mener at ved samskaping så skal aktørene sammen sette mål og utvikle strategi for å nå disse målene. Dette er ikke ulikt slik KA 4 også forstod samskaping. Andre sivile aktører som deltok i løsningsjakten og som er informanter i denne studien hadde ikke en klar definisjon på hva samskaping var, men hadde likevel tanker om samskaping slik Asker kommune gjennomførte samskaping i Borgenprosjektet. En sivil aktør uttrykker det slik:

“En ting som jeg synes er problematisk i den samskapingsmodellen er kommunens makt og den ujevne balansen mellom kommunen som aktører og frivilligheten. Den er enorm. De er mange mennesker. Det er utrolig mye som skjer internt i kommunen. I hvilken grad de samskaper med oss andre aktører? I hvilken grad er de klar på sin maktposisjon? Vi er jo ikke – hvordan kan vi være på samme nivå da? Det er vi jo ikke i det hele tatt. De sitter på pengene. De sitter på informasjonen. Prinsippet synes jeg er kjempebra, men da må man definere hvordan man går inn i det”. (-Informant SA 1).

Informanten påpeker at kommunen er en stor organisasjon med mange ansatte, og informanten hadde en opplevelse av at mye skjedde mellom kommunale aktører med ulike ansvarsområder. Informanten setter spørsmålstegn om kommunen i det hele tatt samskaper med andre aktører. Informanten stiller også spørsmålstegn til hvordan kommunen og de sivile aktørene er på samme nivå. Denne uttalelsen reflekterer at SA 1 har en forståelse av samskaping hvor deltakende aktører skal stille på likeverdig basis. Selv om informanten var positiv til samskaping, savnet informanten en avklaring fra kommunes side knyttet til hvilke forventninger kommunen hadde til frivilligheten på Borgen. En annen sivil aktør hadde reflektert over om det var samskaping de var med på i løsningsjakten i Borgenprosjektet.

“Medvirkning er at man inviteres inn til å mene noe og til bidra med noe som andre har på gang. I så måte tror jeg neppe at Borgenprosjektet kan betraktes som et samskapingsprosjekt. Jeg tror ikke det var det første kjennetegnet ved prosjektet, uten dermed å underkjenne prosjektet. Det var mer et medvirkningsløp som har skjedd i Borgenprosjektet, slik jeg ser det”. (-Informant SA 2).

Den sivile aktøren opplevde at ut ifra den forståelsen han hadde av samskaping og av medvirkning, så mente han at den interaksjonen som var mellom Asker kommune og innbyggerne på Borgen bar preg av å være en medvirkningsprosess. Den sivile aktøren som forsto medvirkning som å gi innspill på prosjekter eid av andre, kan knyttes til sitatene over om at Asker kommune var initiativtaker til samskapingsprosessene. En kommunal aktør hadde også en refleksjon over samskaping og medvirkning i Borgenprosjektet:

“Det denne prosessen skal ha skryt for er at den i forhold til mange medvirkningsprosesser så har den nok vært mer åpen både på utfordringer og mål. Prosessen har vært litt mer åpen på «hvor skal vi?», «Blir du med oss dit?». Prosessen har ikke vært så tydelig på at det er dit vi skal. Det tror jeg også har vært litt tankegangen bak det.” (-Informant KA 4)

Den kommunale aktøren hadde en opplevelse at det ikke ble lagt klare føringer på samskapingsprosessene med innbyggerne fra Asker kommunes side til hvilken retning samarbeidet skulle ta. Aktøren sammenlignet sin opplevelse av deltakelse i samskapingsprosessene i Borgenprosjektet med andre erfaringer fra jobbsammenheng hvor informanten hadde opplevd at det ble lagt føringer på deltakelsen. Informanten mente at samskapingsprosessene i Borgenprosjektet gav innbyggerne en større mulighet til å komme med innspill enn det som i informantens erfaring var vanlig. En annen kommunal aktør forstår medvirkning slik:

“Medvirkning. Sivilsamfunnet kommer litt senere inn til bords enn ved samskaping. Der (i samskaping) begynner man tidligere i prosessen og man inviterer tidligere inn. Det er større utfordringer som da kastes ut. Nå skal vi løse det her sammen, mens medvirkning er mer sånn, kanskje litt mer snevert predefinert, kom til bords, men kommunen har en større rolle da”. (-Informant KA 3)

Og det er kanskje det som skiller medvirkning i mer tradisjonell forstand og samskaping, det er hvor i prosessen man begynner å jobbe sammen". (-Informant KA 1).

Flere av de kommunale aktørene mente skillet mellom medvirkning og samskaping kunne knyttes til når i prosessen de eksterne aktørene slipper til. Ved samskaping så mener informantene at eksterne aktører blir invitert inn tidligere og at utfordringene ved samskaping er større, samtidig som de kommunale aktørene har en mindre fremtredende rolle.

De ansatte i Asker kommune og innbyggerne hadde forholdsvis like forståelser av hva samskaping var og hva det ville si å medvirke. Felles for informantene var en forståelse om at ved samskaping så skulle innbyggerne involveres tidligere i prosessen enn ved medvirkning, og kunne slik påvirke prosessens løsninger og mål. Det var også en forståelse blant informantene om at samskaping kunne kjennetegnes ved at aktørene inngikk i et partnerskap. En av de sivile aktørene hadde en refleksjon knyttet til at et partnerskap var utfordrende i praksis ettersom kommunen kunne sitte på mer informasjon enn innbyggerne, og dermed ha mer makt. Deltakerne i Borgenprosjektet sin forståelse av samskaping og medvirkning kan ha spilt inn på hvilke rolleforventninger de hadde til seg selv og til de andre aktørene.

4.4 Hvilke rolleforventninger hadde de involverte aktørene?

Å forstå hvilke forventninger informantene hadde til egen rolle og andre aktørers rolle er sentralt for å forstå planprosessen i Borgenprosjektet. Lokalsamfunnet på Borgen hadde forventninger til hva kommunen ville foreta seg både i løpet av Borgenprosjektet og i tiden etterpå.

Ifølge sluttrapporten ble det samlet inn 458 innspill fra 736 aktører i løpet av løsningsjakten, og disse ble igjen grunnlaget for videreutvikling av Borgenområdet (Asker kommune, 2016a, 31). Ifølge Veikartet kan 327 av disse innspillene bli løst i samspill mellom lokalsamfunnet på Borgen og Asker kommune. De resterende forslagene måtte løses av Asker kommune alene, ettersom forslagene var knyttet til kommunes kjerneområder (Asker kommune, 2016c). En kommunal aktør presenterer funnene slik:

“25 % av innspillene er bare på kommunens banehalvdel. 75 % vil ikke bli realisert hvis ikke vi klarer å ikke bare skape løsninger sammen, men realisere dem sammen. Og det sier også noe om samskaping i hele dette bildet. Som jeg tror også for de lokale aktørene ble mye tydeligere”. (-Informant KA 1).

Det kom frem mange gode forslag i løsningsjakten som kunne gi Borgen som lokalsamfunn et løft. Kommunen kartla ansvarsområdene knyttet til forslagene som kom inn, og fant at kommunen måtte være delaktig i 25 % av disse. 75 % av forslagene var avhengig av videre samskaping og samarbeid for at forslaget til løsning kunne bli realisert. I sluttrapporten kommer det frem at Asker kommune anser lokalsamfunnet på Borgen som en viktig ressurs i arbeidet med samfunnsplanlegging og politisk arbeid, og baserer slik sett områdeutviklingen på medborgerskap (Asker kommune, 2016a, s. 15). Den kommunale aktøren mente at funnet av hvem som måtte løse hvilke oppgaver tydeliggjorde overfor det sivile samfunnet på Borgen at deres deltakelse var eneste måten å gjennomføre de kartlagte tiltakene på. En sivil aktør hadde en annen opplevelse knyttet til dette:

“(…) man føler at ting blir outsourcet mer enn at det er samskaping. At det er et ønske om at “vi vil ikke gjøre det selv, men dere kan gjøre det”. Det er bestillinger på en måte da til frivilligheten om at de skal gjøre det.” (-Informant SA 1).

Refleksjonen til den sivile aktøren i sitatet over gir et inntrykk av de rolleutfordringene som kan oppstått i forbindelse med samskaping mellom kommunale aktører og sivile aktører. Den sivile aktørens refleksjon er basert på de erfaringene vedkommende gjorde i løpet av Borgenprosjektet. Informanten opplevde at kommunen ønsket at sivilsamfunnet skulle løse oppgaver kommunen selv ikke hadde kapasitet til eller som ikke var innenfor kommunens ansvarsområde. I stedet for at dette ble en mulighet for samskaping mellom kommunen og frivilligheten, opplevde denne sivile aktøren at kommunen bestilte oppgaveløsning fra frivilligheten. Informanten mente det var liten klarhet i hvilken rolle kommunen skulle ta og hvilken rolle det var forventet av sivilsamfunnet skulle ta. Denne uklarheten knyttet til egen og andres rolle mente informanten ble en fallgrube for videre samskaping. En annen kommunal aktør mener det er viktig at kommunen tar en fasilitatorrolle for at videre samskaping skal bli realisert, og uttrykker seg slik:

“Det er tydelig at kommunen må ha en fasilitatorrolle, ikke sant. Selv om kommunen ikke skal ta ansvar for å planlegge og gjennomføre en aktivitet, så kan kommunen ta ansvar for å gjennomføre at lokale aktører jobber sammen”. (-Informant KA 1).

“Det var ikke så tydelig definert hvilken ramme du har rundt. Med ramme så mener jeg hvilke ressurser du egentlig har til rådighet til å gjøre noe med resultatet av samskapinga etterpå.” (-Informant SA 3).

Utsagnet over peker på en usikkerhet blant sivilsamfunnets aktører knyttet til hva kommunen faktisk kunne gjøre for lokalsamfunnet med tanke på til menneskelige og økonomiske ressurser. Rapporten Livet på Borgen redegjør for en prosjektramme for Borgenprosjektet på 1.5 millioner årlig (Asker kommune, 2015, s. 78). De kommunale aktørene opplevde på sin side at lokalsamfunnet på Borgen forventet mye av Asker kommune, uten å nødvendigvis stille opp for å løse de kartlagte idéene selv. En kommunal aktør uttrykker seg slik:

“Jeg vet ikke, folk forventet på en måte at de kunne bestille litt hva de ville ha og til slutt så satt man igjen med en liste med ønsker uten at man ble enige om hvem som skulle ta fatt i hva da.” (-Informant KA 1).

“Men det er ganske tøft å holde på med samskaping i virkeligheten fordi det er så få som har gjort det, det er så mye armer og bein. Og du gir sivilsamfunnet en mye større rolle, og de er kanskje ikke helt klare for det.” (-Informant KA 3)

I likhet med sin kollega påpeker den kommunale aktøren at det er utfordrende å innlede et samskappingsprosjekt med aktører i lokalsamfunnet. De kommunale aktørene redegjorde for samskappingsprosesser hvor de hadde erfart at det går med mye tid og ressurser på å avklare hva de ulike aktørene ønsker. Dette kan knyttes opp mot rolleforventninger til hverandre og til hva hver enkelt av aktørene ønsket å få ut av prosjektet. Flere av de kommunale aktørene mener kommunen brukte tid på å avklare hvilke forventninger lokalsamfunnet kunne ha overfor kommunen, men at kommunes deltakelse var avhengig av engasjement fra lokalsamfunnet.

“Hva mener egentlig kommunen med samskaping og hva skal til fra alles side for at man får det til?” (-Informant SA 1)

Dette sitatet indikerer likevel at kommunens forsøk på å avklare forventninger knyttet til hva kommunen kunne utføre på Borgen i møte med lokalsamfunnet avtok og at de sivile aktørene på Borgen ikke helt forstod hva kommunen egentlig kunne bidra med eller hva som var forventet av lokalsamfunnet. Det kommer frem at de kommunale aktørene hadde en opplevelse av at Asker kommune gjennom Borgenprosjektet skapte store forventninger til hva kommunen kunne løse av utfordringer *for* og ikke *med* sine innbyggere. En kommunal aktør uttrykte seg slik:

“(...) jeg følte kanskje at Borgenprosjektet løftet opp mange forventninger ift. at kommunen skulle løse mye. Også i noen ting så glemte man kanskje at dette må vi gjøre sammen.”

(-Informant KA 3)

Det kommer frem av sitatene over at de kommunale aktørene og de sivile aktørene hadde store forventninger til hverandre. De kommunale aktørene hadde en forventning om at lokalsamfunnet på Borgen skulle være medborgere og i stor grad bidra til å løse forslagene som kom inn under løsningsjakten. De sivile aktørene på sin side uttrykker at kommunen krever og bestiller frivillighet fra dem, og mener at dersom kommunen ønsker et områdeløft på Borgen, så burde det også være økonomiske ressurser på plass. I et forsøk på å skape strukturer for videre samskaping og medborgerskap har Asker kommune opprettet et innbyggertorg.

4.4.1 Innbyggertorg

Et område hvor kommunen innfridde forventningene fra lokalsamfunnet på Borgen var i opprettelsen av et innbyggertorg. I rapporten *Livet på Borgen* kartla Asker kommune at “de fysiske omgivelsene kan bidra positivt for mennesker med alle slags bakgrunner og utfordringer og har betydning for fellesskapsbygging” (Asker kommune, 2015, s. 10). I veikartet kommer det frem at innbyggerne ønsket seg et “bydelshus med møteplasser og café” (Asker kommune, 2016c, s 13). I rapporten *Livet på Borgen* trekkes de fysiske omgivelsene frem som et viktig premiss for medborgerskap (Asker kommune, 2015, s. 10). I sluttrapporten fremgår det at innbyggertorget skal være et sted som kan bidra til fasilitering og organisering av tiltak som potensielt kan bidra lokalsamfunnsutvikling (Asker kommune, 2016a, s. 16). En kommunal aktør beskriver innbyggertorget slik:

“Visjonen vår er at innbyggertorget skal være en møteplass på tvers av generasjoner og kulturer. Så tanken er at kommunen tilrettelegger lokalene, mens nærmiljøet, innbyggerne, lag og foreninger, og næringsliv fyller det med innhold. Så nesten alle aktiviteter som er på huset driftes av lag og foreninger og frivillige”. (-Informant KA 3)

Slik den kommunale aktøren uttrykker det og slik det kommer frem av sluttrapporten skal innbyggertorget være en struktur som kan legge til rette for videre samskaping mellom sivilsamfunn og kommune, og mellom sivilsamfunn og innbyggere. Fra Asker kommune sin side er dette et tiltak for å styrke medborgerskap, og for at innbyggerne skal ta ansvar for å fylle eget lokalsamfunn med innhold. Det kommer frem av intervjuene med de sivile aktørene at innbyggertorget er et av områdene de opplever at kommunen har oppfylt lokalsamfunnets ønsker fra løsningsjakten.

“En del av forventningene som innbyggertorget har, som opplagt er ment som et positivt tiltak. I så måte er det delvis innfridd, men jeg tror forventningene hos mange er nok høyere også uten at det kom konkret frem i veldig konkrete spørsmål.” (-Informant SA 2)

Denne sivile aktøren skryter av innbyggertorget og mener det var et godt tiltak fra kommunens side for å skape et møtepunkt for lokalsamfunnet, men informanten mente likevel at lokalsamfunnet hadde forventet mer fra kommunens side. En annen sivil aktør uttrykker seg slik om innbyggertorget:

“Jeg tror de som kun var med på løsningsjakten kun har sett at det har åpnet et innbyggertorg”. (-Informant SA 1)

Informanten påpeker at for de innbyggerne som deltok i samskapingsprosessen, men som nødvendigvis ikke har fulgt prosjektet gjennom en rolle i lag, forening eller annet frivillig arbeid, så er innbyggertorget det eneste konkrete tilsvar til ønskene som ble kartlagt i løsningsjakten som har kommet til Borgen fra kommunens side. Det kommer frem fra søk i lokalavisen *Budstikka* at åpningen av innbyggertorget ble over ett og et halvt år forsinket (Kjernlie, 2017). Forsinkelsen av åpningen av innbyggertorget kan knyttes til de sivile aktørenes refleksjon over innbyggertorget, som fremstår noe likegyldig, selv om innbyggertorget ble opprettet på bestilling fra lokalsamfunnet. Da Borgenprosjektet ble avsluttet ved årsskiftet 2016/2017 gikk det nesten halvannet år før innbyggertorget åpnet på

Borgen 23. mai 2018 (Asker kommune, 2018). En annen sivil aktør hadde denne refleksjonen knyttet til rolleforventninger til kommunen og knyttet innbyggertorget opp mot:

“Jeg tror at det er ganske farlig å gå inn i sånne prosjekt hvor man skaper forventninger når man ikke har tenkt at man har hatt ressursene til å gjennomføre i etterkant.”

(-Informant SA 3)

Informanten mener Asker kommune burde ha hatt større ressurser på plass før de inviterte inn lokalsamfunnet. Utsagnene over kan forstås slik at informantene er fornøyd med at det har kommet et innbyggertorg til Borgen, men at dette alene ikke møter de forventningene som ble bygd opp i lokalmiljøet på Borgen. Kommunale aktører i Asker kommune har selv reflektert over forventningene lokalsamfunnet kan få til kommunen. En kommunal aktør uttrykker det slik:

“Klarer vi å ivareta og imøtekomme de forventningene som skapes? Og det er en utfordring (...). Det skal ikke være til hinder for medvirkning. Vi må og skal medvirke. Vi skal ha ut de gode ideene og tankene som ligger i befolkningen. Vi skal ha ut det som gir stedene karakter og identitet og det ligger i hodene på de som bor der og det skal vi prøve å få ut. Samtidig må vi være ærlige og tydelig på at ting tar tid!” (-Informant KA 2).

Informanten påpeker at i prosesser hvor kommunen inviterer lokalsamfunnet til deltakelse og medvirkning så er de klar over at det kan skape forventninger blant de som involveres. Informanten mener at selv om kommunen ikke skulle klare å møte de forventningene som oppstår, så er det likevel viktig for kommunen å invitere lokalsamfunnet til medvirkning fordi lokalsamfunn sitter på mye kunnskap. Informanten påpeker også at kommunale prosesser og vedtatte planer tar lengre tid enn det lokalsamfunnet forventer. I sluttrapporten påpekes det at “involvering skaper forventninger i lokalbefolkningen til handling, og utålmodighet i forhold til lange prosesser” (Asker kommune, 2016a, s. 13). Forventningene er knyttet til de tre områdene kommunen satt fokus på - utvikling av egne tjenester, styrke lokalsamfunnet og utvikling av arealene. Følgende sitat fra en kommunal aktør påpeker kompleksiteten de kommunale aktørene står overfor i planprosesser knyttet til forventninger og organisering:

“” Nå har vi sagt ifra til kommunen alt det som trengs å gjøres og det skjer ingenting. Det var

det vi visste”. Det handler mye om å forstå hva en kommune er og hvordan den virker. Vi er politisk styrt. Vi styres av budsjetter som politikerne vedtar. At vi har ansvaret for likeverdige tjenester. Vi har ansvaret for en helhetlig samfunnsutvikling.” (-Informant KA 1).

Opprettelsen av innbyggertorget var en måte Asker kommune forsøkte å møte ønsker og behov som ble kartlagt under løsningsjakten. Ønsket er at innbyggertorget kan være en arena for videre samskaping og legge til rette for medborgerskap. De sivile aktørene uttrykte at de forventet mer enn et innbyggertorg fra kommunens side. De kommunale aktørene mente lokalsamfunnet forventet mye av kommunen, og at de forsøkte å kommunisere at prosesser er tidkrevende, men at dette ikke ble oppfattet av lokalsamfunnet.

4.4.2 Boligstruktur

Et sentralt tema i samtlige av intervjuene var boligsammensetningen på Borgen. Tema boligstruktur kan knyttes til brevet fra FAU på Hagaløkka skole og det politiske initiativet til Borgenprosjektet. Boligbygging og befolkningssammensetning var på mange måter utgangspunktet til iverksettingen av et områdeløft på Borgen, og var et av tre fokusområder for Asker kommune da de satt i gang Borgenprosjektet. I veikartet er boligbygging organisert under “infrastruktur”, og er dermed en del av de 25 % av forslagene som er avhengig av Asker kommune. Slik sett var boligbygging et tema som innbyggerne kunne komme med innspill til, men som de ikke direkte kunne påvirke utfallet av (Asker kommune, 2016c, s. 14).

I rapporten Livet på Borgen fremkommer det at Borgen sine strukturelle utfordringer som barnefattigdom og en større internasjonal befolkning med flyktningbakgrunn kan knyttes til den store boligblokkbebyggelsen som er på Borgen. (Asker kommune, 2015, s. 8). 9 % av Borgens befolkning bor i blokkene (Asker kommune, 2015, s. 24). Asker kommune ønsket å få et godt kunnskapsgrunnlag av ulike fremtidsscenarioer knyttet til boligbygging på Borgen, og bestilte ifølge informantene parallelt med Borgenprosjektet en rapport fra By- og regionsforskningsinstituttet (NIBR). For innbyggerne på Borgen ble rapporten fra NIBR “Hvilken sammenheng finner vi mellom boligtyper og befolkningssammensetning?” et viktig redskap i møte med byråkratiet i Asker kommune og private utbyggere (Asker kommune, 2017a). En kommunal aktør kommenterer den slik:

“Vi engasjerte NIBR til å foreta en rapport og de konkluderte som vi egentlig hadde gjort på

forhånd, men det var fint å få det bekreftet. Vi trenger familieboliger. Det vil si fortrinnsvis rekkehus, så da har vi snudd oss også har vi sagt at i disse blokkområdene så skal vi ha inn familieboliger og vi skal ha inn en del rekkehus” (-Informant KA 2).

Den kommunale aktøren uttrykker at med utgangspunkt i svarene fra rapporten vil det ikke være bærekraftig for Asker kommune å planlegge for flere blokker i nærheten av den eksisterende boligbebyggelsen på Borgen. En utfordring for den kommunale bestemmelsen om å ikke bygge mindre enheter enn rekkehus på Borgen er den nasjonale bestemmelsen for utbygging rundt knutepunkt. Borgen ligger i kort avstand til et større system for kollektivtransport i tilknytning til Oslo og omegn. Det er ut ifra nasjonal transportplan ønskelig at kommuner “legger opp til fortetting rundt knutepunkter i sine arealplaner” (Samferdselsdepartement, 2017, s. 153). En kommunal aktør forklarer det slik:

“Regional areal- og transportplan er jo en plan som forplikter alle kommunene som er en del av den regionen til hvor man skal bygge. Det skal bygges tett, nær kollektivt knutepunkt, og Borgenområdet er en del av det området man skal fortette. Så sier denne rapporten (NIBR) at hvis du fortetter vil man kunne forsterke en del av utfordringsbildet.” (-Informant KA 1).

Dette har gitt Asker kommune og politisk ledelse i kommunen et dilemma for videre boligutvikling på Borgen. Skal Asker kommune følge retningslinjene til nasjonale myndigheter knyttet til miljø, eller følge NIBR sine råd og lokalsamfunns ønsker om å bygge større boligenheter? Sitatet under fra en av de sivile aktørene kan oppsummere noen av forventningene som har bygd seg opp i lokalsamfunnet etter prosessene i Borgenprosjektet:

“Jeg tenker at forventningene handler om at Asker kommune tar kunnskapsgrunnlaget på alvor da. Jeg tenker på de store sosiale forskjellene som er her. Da må de sette i gang noen tiltak som er sterke og det er blant annet å styre boligutviklingen her.” (-Informant SA 3).

“Jeg tror ikke man kan løse denne problemstillingen uten å se på boligpolitikken i området. Du får en befolkning basert på de boligene som er i området, så enkelt er det”. (-Informant KA 4).

Informantene påpeker at Asker kommune har opparbeidet seg stort kunnskapsgrunnlag knyttet

til de strukturelle utfordringene på Borgen, både fra interne og fra eksterne rapporter. Engasjementet til mange av innbyggerne på Borgen kan slik informantene påpeker knyttes til nettopp boligstrukturen og befolkningssammensetningen på Hagaløkka/Askerlia plansone, hvor de mener både utfordringene og løsningen ligger.

Det var stort engasjement knyttet til boligstrukturen blant informantene. Kunnskapsgrunnlaget til Asker kommune tilsier at det er en sammenheng mellom boligstruktur og utvikling, men samtidig er de nasjonale forventningene at Asker kommune skal fortette mest mulig rundt knutepunktene. Denne nasjonale forventningen er i konflikt med lokalsamfunnets ønsker for eget nærmiljø. Prosessen knyttet til boligstruktur og utbygging på Borgen er en pågående prosess, og det er ikke fattet et endelig vedtak.

5.0 Analyse

I dette kapitlet skal jeg analysere mine funn fra intervju og dokumentanalyse. Formålet er å kunne svare på hvordan man kan forstå planprosessen i Borgenprosjektet, som samskaping og medvirkning. For Asker kommune har Borgenprosjektet vært et pilotprosjekt for å bruke samskaping som en måte å skape nye løsninger sammen med et helt lokalsamfunn. Jeg ser likevel antydninger i funnene over at det var ulik forståelse av hvorvidt de involverte aktørene anså samskapingsprosessene initiert av Asker kommune som samskaping. For å kartlegge samskaping og medvirkning i planprosessen vil jeg se funn fra empirienkapitlet opp mot Ulrich (2016) sine fire typologier for samskaping i kommuner. Jeg vil også diskutere samskaping og medvirkning slik det fremkommer i Borgenprosjektet opp mot samarbeidende planlegging, samt diskutere hvorvidt styrt samskaping er samskaping. Deretter vil jeg svare på hvordan man kan forstå planprosessen i Borgenprosjektet, samt forskningsspørsmål fire knyttet til hvilke lærdommer planprosessen i Borgenprosjektet kan gi om samskaping og medvirkning. Avslutningsvis i dette kapitlet vil jeg konkludere, og komme med forslag til videre forskning ut ifra funn jeg har hatt underveis i denne studien av Borgenprosjektet.

5.1 Målrettet, fremtidsorientert og kunnskapsbasert planlegging

Borgenprosjektet var et tverrpolitisk svar på en intern bekymring blant ansatte i kommunale tjenester og en ekstern bekymring fra innbyggere på Borgen om utviklingen i deres nærmiljø. Da Asker kommune sto overfor strukturelle utfordringer slik som barnefattigdom og problemstillinger knyttet til innvandring på Borgen, ble det viktig å gjøre endringer i kommunale tjenester, i de fysiske omgivelsene, men også i lokalsamfunnet på Borgen. Omfattende kartlegging av utfordringsbildet i rapporten Livet på Borgen gav Asker kommune innsikt i omfattende frivillighet og rikt organisasjonsliv. Samskaping ble slik det fremkommer av empirien ansett av Asker kommune å være en måte å få bred deltakelse fra innbyggerne på Borgen, å forankre prosjektet i lokalsamfunnet, samt styrke innbyggernes rolle som medborgere.

5.2 Typologi om samskaping i Borgenprosjektet

Ut ifra funn i empirienkapitlet vil jeg plassere samskapingen fra nærmiljøkonferansene, fokusgruppene og gjestebudene, samt veikartverkstedet som ble gjennomført i

Borgenprosjektet innenfor Ulrich (2016) fire typologier om samskaping i kommuner. Dette vil gi et bilde av hvordan man kan forstå samskapingen i Borgenprosjektet. Jeg vil også utvikle en antakelse av hvor resultatet av planprosessen kan plasseres innenfor typologiene. Dette er fordi Temaplan for lokalsamfunnsutvikling på Borgen 2017-2020 blant annet har belaget seg på å gjennomføre foreslåtte løsninger med videre samskaping (Asker kommune, 2016b, s. 13).

5.2.1 Likeverdig samskaping

Likeverdig samskaping oppstår når kommunen tar rollen som en sentral aktør, men lar resultatet av samskapingen være åpent (Ulrich, 2016, s. 3). Bason (2010, s. 173) påpeker at det er viktig at offentlige aktører klarer å anse innbyggerne som likeverdige partnere i en samskapingsprosess. Slik det fremkommer av de kommunale aktørenes fortellinger, samt Asker kommunes redegjørelse av samskaping i rapportene skrevet i forbindelse Borgenprosjektet, var nok likeverdig samskaping målet til Asker kommune da innbyggerne ble invitert inn til samskaping.

Sentralt for Asker kommune slik det kom frem i sluttrapporten var ønsket om å legge til rette for medborgerskap. Asker kommune forstår medborgerskap som en prosess hvor individ eller sosiale grupper blir en del av en større helhet. Medborgerskap opptrer i ulike nivå - fra tilstedeværelse til aktiv tjeneste i styrer og i politiske maktposisjoner (Asker kommune, 2015, s. 14; 19). Slik det fremkommer av empirien ble Borgenprosjektet en mulighet for Asker kommune til å legge til rette for at et helt lokalsamfunn kunne få utvidet sitt medborgerskap gjennom samskaping. KMD (2014, s. 12) trekker frem at medvirkning i planprosesser kan styrke demokratikompentansen til innbyggere, og slik sett fremme medborgerskap. Hvorvidt innbyggernes medborgerskap og demokratikompentanse har blitt styrket kommer ikke frem i denne studien.

Nærmiljøkonferansene og gjestebudene, og spesielt fokusgruppene, la til rette for at innbyggere og lokalsamfunnet på Borgen kunne bidra som co-designere for utviklingen av lokalsamfunnet for et resultat som ikke var fastsatt på forhånd. Prosessene fungerte som en kartlegging av hva lokalsamfunnet savnet, ønsket og mente kunne bøte på utfordringene og resulterte deretter i et veikart (Asker kommune, 2016a, s. 11). Det var spesielt på veikartverkstedet at innbyggerne ble gitt rollen som co-designer. Veikartverkstedet gav også innbyggere medbestemmelse på endelig utforming av innholdet i veikartet, som igjen ble utgangspunktet for temaplanen.

Samskapingsprosessen knyttet til veikartverkstedet kan slik sett plasseres på medvirkningsstignens trinn 4; *medbestemmelse* (Falleth og Hanssen, 2012, s. 190). Gjennom veikartet og vedtatt temaplan fikk innbyggerne og det sivile samfunnet på Borgen rollen som samprodusenter, ettersom gjennomføringen av enkelte av tiltakene var avhengig av lokalt eierskap. Slik sett la Asker kommune opp til at deler av temaplanen skulle gjennomføres ved samproduksjon og tykk samskaping.

Det fremkommer av empirien at prosjektgruppen i Borgenprosjektet engasjerte bredt i lokalsamfunnet på Borgen, og prosjektgruppen klarte å engasjere både ekspertborgere og det Agger og Lund (2011, s. 191) kaller hverdagslige beslutningstakere. Både de kommunale og de sivile aktørene hadde en oppfatning av at innbyggerne som deltok i nærmiljøkonferansen og i fokusgruppene var ressurssterke, og kan dermed karakteriseres som ekspertborgere. Gjestebudene ble av de kommunale aktørene trukket frem som en metode som satt Asker kommune både direkte og indirekte i kontakt med hverdagslige beslutningstakere, fra både Hagaløkka/Askerlia plansone og Borgen plansone.

Ettersom Asker kommune baserer deler av områdeløftet på Borgen på at det sivile samfunnet skal ta ansvar for eget lokalsamfunn og bidra, var det viktig å engasjere og kartlegge hvem som er ekspertinnbyggere på Borgen. Samtalene prosjektgruppen hadde med sivilsamfunnsaktører i workshoper bidro til å kartlegge ressursene på Borgen, samt bidra til økt engasjement og Asker kommune la slik sett til rette for medborgerskap.

Prosjektgruppens aktive arbeid for å legge til rette for at hverdagslige beslutningstakere også skal kunne delta i samskapingsprosessen gjennom gjestebudene, ga Borgenprosjektet god dekning av ulike interesser på Borgen. KMD fremhever at deltakelse på likeverdige vilkår også kan styrke identitet og tilhørighet til lokalsamfunnet (KMD, 2014, s. 12). Ved å invitere til bred deltakelse i samskapingsprosessene for lokalsamfunnet på Borgen, hvor tema og fokus var å kartlegge lokalsamfunnets egen oppfattelse av Borgen, så la Asker kommune til rette for å styrke den lokale identiteten. Den brede dekningen av deltakelse fra de ulike miljøene ga innspill fra innbyggere som ikke engasjerte seg i nærmiljøkonferansene, samt bidro til å styrke den lokale identiteten og tilhørigheten som var viktig for å engasjere til videre samskaping.

Agger og Lund (2011, s. 191) hevder at dersom hverdagslige beslutningstakere skal se at deres engasjement er viktig, må resultatene av deltakelsen komme relativt fort. Det kom frem allerede ved Borgenprosjektets avslutning at Asker kommune skulle opprette et innbyggertorg på Borgen etter ønsker fra lokalsamfunnet (Asker kommune, 2016a, s. 20). Slik det fremkommer i empirien var opprettelsen av innbyggertorget halvannet år forsinket og dette ble godt dokumentert av lokalavisen Budstikka (Kjernlie, 2017). Forsinkelsen i seg selv, samt publisiteten som kom med var ikke positivt for Asker kommune. Kommunen ønsket økt medborgerskap som et av resultatene av Borgenprosjektet, men forsinkelsen sendte et signal til de hverdagslige beslutningstakerne om at deltakelse i kommunale medvirkningsprosesser ikke nødvendigvis gir resultater.

Asker kommune la mye ressurser og innsats i å engasjere lokalsamfunnets ulike lag på Borgen. Ved å invitere til nærmiljøkonferansene, fokusgruppene, gjestebudene og deretter veikartverkstedet la Asker kommune opp til likeverdig samskaping sammen med ekspertinnbyggerne, men også de hverdagslige beslutningstakerne. Slik styrket Asker kommune medborgerskapet for lokalsamfunnet på Borgen. Den likeverdige samskapingen kom til syne ved at Asker kommune holdt resultatet åpent ved å la innbyggerne sette ord på utfordringene på Borgen og komme med forslag til løsninger, og deretter bidra til å bearbeide disse. Likevel viser funn i empirikapittelet at de sivile aktørene ikke hadde en reell opplevelse av å samskape. En mulig forklaring på dette funnet kan knyttes til typologien styrt samskaping.

5.2.2 Styrt samskaping

En styrt samskappingsprosess mener Ulrich (2016, s. 4) er preget av stor grad av kontroll fra den kommunale aktøren, og empirien viser at fokusgruppen knyttet til boligstruktur i Borgenprosjektet var en styrt samskappingsprosess. Utfordringer knyttet til boligstrukturen på Borgen engasjerte stort blant innbyggerne, og resultatet ble opprettelsen av en egen fokusgruppe for temaet. Til forskjell fra de andre fokusgruppene som omhandlet tema som kommunen kunne løse sammen med innbyggere og aktører i lokalsamfunnet, var temaet boligstruktur også et administrativt og politisk spørsmål. Boligbygging på Borgen er knyttet til kommunale arealplaner og reguleringsplaner, men også nasjonal transportplan som i stor grad oppfordrer kommuner med sentral beliggenhet til å fortette boligbyggingen rundt jernbanen (Samferdselsdepartement, 2017, s. 153). Borgen sine allerede tett befolkede arealer, Hagaløkka/Askerlia plansone, ligger mellom 800-1000 meter fra Asker jernbanestasjon.

Slik det fremkommer av empirien virket det som fokusgruppen for boligstruktur lignet folkemøte med høy grad av forklaring og informasjon fra kommunes side. Premissene som ble satt av prosjektgruppen for Borgenprosjektet var at samskaping skulle være utgangspunkt for fokusgruppen, men slik informantene beskrev fokusgruppen, så kan gjennomføringen av fokusgruppen plasseres på trinn 2 i medvirkningsstigen. Trinn 2 *informasjon* i medvirkningsstigen fremhever at åpne møter er en måte å gi informasjon til berørte parter (Falleth og Hanssen, 2012, s. 189). Fra Asker kommunes side skulle fokusgruppen brukes til å vise lokalbefolkningen at de lytter til deres innspill, og som en idedugnad hvor ulike perspektiver kunne komme frem. Likevel opplevde de som deltok at kommunen heller brukte anledningen til å fortelle hvilke planer de hadde angående boligbygging på Borgen. Fokusgruppen kan beskrives som symbolsk deltakelse og ikke-medvirkning i forståelsen av deltakelse som tilstedeværelse i en planprosess som ikke gir innflytelse på sluttresultatet (Schmidt et al. 2011, s. 40). Samskapingen i forståelsen som et likeverdig samarbeid uteblir i denne styrte samskapingen, og beskrivelsen av fokusgruppen faller slik sett under Torfings forklaring av hva samskaping ikke er, nemlig presentasjon av ferdige planer for innbyggere (Torfing, 2017, s. 5).

En utfordring som informantene påpeker var at løsningen med å holde fokusgrupper hvor alle er velkomne, var at det åpnet opp for at utbyggere og andre med personlige økonomiske interesser kunne bruke til å fremme personlige ønsker inn mot kommunen. En av de kommunale aktørene savnet en avklaring av hvem som var tilstede og under hvilke hatter. Ved å delta på samme linje som innbyggere, men under dekket av at de fremmet lokalmiljøets interesser, hadde utbyggere spillerom til å påvirke innholdet i planprosessen. Habermas påpeker at prosessen og resultatene er avgjørende for hvorvidt en plan og planaktøren oppfattes som legitim, og at ingen skal bruke egen kunnskap og status til å manipulere andre i sin retning (Amdam, 2012, s. 275; s. 278). En prosess preget av kommunale ekspertaktører som forsøker å fortelle innbyggerne hvordan de mener utfordringsbildet ser ut, kombinert med utbyggere som forsøker å påvirke kommunen mens de tar posisjon som innbygger, vitner lite om en vellykket fokusgruppe. Torfing (2017, s. 5) sin forståelse av samskaping som “et likeverdig samarbeid med intensjon om å definere problemer og designe og nye og bedre løsninger” kommer ikke til syne her. I den grad det var samskaping i forbindelse med fokusgruppen for boligstruktur var denne styrt, og tok form som et folkemøte. Dermed forekom det liten grad av samskaping, selv om dette var prosjektgruppen sin intensjon.

Resultatet av prosessene i fokusgruppen for boligstruktur førte til at Asker kommune bestilte en rapport om tilstanden ved boligsammensetningen på Borgen, behovet for nye boliger, og utfordringer knyttet til eventuell utbygging fra NIBR. Konklusjonen av denne rapporten har blitt lagt til grunn for videre boligbygging på Borgen, og kan slik sett anses som en seier for innbyggerne på Borgen ettersom de fikk en forskningsstudie som på langt på vei bekreftet deres antakelser. Det vil si antakelsen om at det er en sammenheng mellom boligstrukturen og befolkningssammensetningen, og at sammenhengen mellom disse kunne styrkes eller svekkes ved videre boligbygging. Det fremkommer av intervjuene med de kommunale aktørene at det ble fattet et politisk vedtak om å legge rapporten til grunn ved videre boligbygging på Borgen.

Det norske plansystemet legger til rette for at planlegging skal være en demokratisk prosess med direkte medvirkning fra berørte parter i samfunnet, jf PBL § 5. De berørte partene i denne saken er lokalsamfunnet på Borgen, Asker kommune, samt regionale og nasjonale myndigheter. Det er et spenningsfelt mellom lokale forhold og statlige og regionale målsettinger knyttet til fortetting rundt knutepunktene, togstasjonen og bussterminalen. Prosessen knyttet til fokusgruppen for boligstruktur ble viktig for de lokale forholdene i lokalsamfunnet på Borgen, men også for Asker kommune som benyttet seg av handlingsrommet i arealplanleggingen (Falleth og Saglie, 2015, s. 93). Resultatet ble 'å skape mening sammen' for lokalsamfunnet på Borgen, hvor lokale forhold skal legges til grunn fremfor nasjonale målsettinger. Denne delen av planleggingsprosessen, selv om det ikke var samskaping ut ifra Torfing (2017) sin definisjon, viser den heller trekk av det Falleth og Saglie (2015, s. 94) forstår som en ny rolle for planlegging. De hevder at planlegging har endret seg fra å være en pålagt arbeidsoppgave, til at planlegging nå blir brukt som et lokalt utviklingsverktøy.

5.2.3 Ansvarliggjørende samskaping

Da Borgenprosjektet ble avsluttet la Asker kommune opp til videre samskaping mellom lokalsamfunnet på Borgen og kommunen hvor temaplanen og veikartet ble lagt til grunn. Temaplanen peker på konkrete tiltak som skal utføres av sivile aktører på Borgen alene eller sammen med Asker kommune (Asker kommune, 2016b, s. 6). På denne måten har politisk ledelse i Asker kommune vedtatt at planutførelsen for lokalsamfunnsutvikling på Borgen skal baseres på lokal innsats, men gjerne sammen med Asker kommune. Kommunen legger opp til

tykk samskaping ved at lokalsamfunnet skal ta del i samproduksjon av lokalsamfunnsutvikling som er koblet til en kunnskapsbasert strategi for fremtidig ønsket resultat innenfor gitt tidsramme (Aarsæther, 2012, s. 33; Kobro, 2018, s. 12).

Opplegget for videre samskaping mellom Asker kommune og de sivile aktørene på Borgen innenfor dette systemet ligner slik sett på samstyring, hvor samarbeid mellom aktørene er avgjørende for å løse planutfordringen. Samstyring kjennetegnes ved at de involverte aktørene er gjensidig avhengig av de andre aktørene og at samtlige involverte aktører bidrar til å løse og gjennomføre planutfordringen (Falleth og Saglie, 2015, s. 91). Asker kommune er planeier og slik sett prosessleder og planutvikler, men har gitt hovedansvaret for selve utføringen av innholdet i temaplan for lokalsamfunnsutvikling på Borgen 2017-2020 til innbyggere og sivilsamfunnet på Borgen, ettersom 75 % av forslagene var avhengig av at lokalsamfunnet tok ledelsen.

Temaplanen har forslag til hva som skal gjøres etter samskapingen i fase 2 av Borgenprosjektet, men ikke nødvendigvis hvordan. De sivile aktørene uttrykte usikkerhet omkring hva som var deres rolle og hva som var kommunes, og opplevde denne delen av planprosessen som en bestilling på frivillig innsats fremfor samskaping. Temaplan for lokalsamfunnsutvikling på Borgen 2017-2020 er slik sett basert på frivillig tidsbruk og at sivilsamfunnet, gjerne ved ekspertborgere som ønsker å følge opp planen. Det kan være utfordringer knyttet til et tett samarbeid mellom sivilsamfunnet og kommunen. Lewinter (2004, s. 56) hevder at frivilligheten har en "vakhund"-funksjon overfor politikere og de offentlige aktørene. Dersom frivilligheten på Borgen kommer i et nært samarbeid og i et avhengighetsforhold med Asker kommune kan dette svekke frivillighetens muligheter til å holde de lokale politikere ansvarlige. Det er derfor viktig at samskaping og samarbeid mellom offentlige aktører og sivile aktører skjer på frivillighetens premisser (Johnsen, 2018).

Selv om Asker kommune ansvarliggjør lokalsamfunnet og legger opp til medborgerskap, er det ikke sikkert den sivile og frivillige infrastrukturen på Borgen har nok ressurser og er sterk nok til å være initiativtaker på 75 % av forslagene som kom inn, selv om dette skulle være i samarbeid med Asker kommune. De sivile aktørene hadde på sin side en opplevelse av Asker som den mektige aktøren som satt med all makt og informasjon, og de var usikre på hva kommunen forventet av dem. En av de sivile aktørene presiserte nettopp dette, da

vedkommende ønsket at det ble etablert strukturer for videre samskaping. Asker kommune har i tiden etter Borgenprosjektet forsøkt å etablere en struktur for samskaping ved å opprette et innbyggertorg, som kan være en arena hvor Asker kommune kan fasilitere for samskaping.

5.2.4 Fasiliterende samskaping

Ved fasiliterende samskaping skal kommunen ta rollen som fasilitator og tilrettelegger. En av de kommunale aktørene hadde denne forståelsen av kommunens rolle ved samskaping. Det er også det Asker kommune har lagt til rette for ved opprettelsen av et innbyggertorg som ble etterspurt i samskapingsprosessene i Borgenprosjektet.

Innbyggertorget skal være en arena for samskaping mellom lokalsamfunnet og Asker kommune. Kommunen legger til rette for medborgerskap og til samskaping ved at innbyggertorget kan bygge opp nettverk og knyte noder mellom ulike nettverk på Borgen som enda ikke er i kontakt. Innbyggertorget kan med sine åpne lokaler som er fri til disposisjon for Borgens innbyggere, bidra til at det skapes nye relasjoner mellom sameksisterende arbeid på Borgen. De kommunale aktørene hadde likevel en opplevelse av at lokalsamfunnet ikke hadde en forståelse av hvilken rolle kommunen hadde gitt dem muligheten til å ta i forbindelse med innbyggertorget, og påpeker at innbyggerne fortsatt kom med bestillinger til oppgaver de ønsket kommunen skulle løse.

De kommunale aktørenes opplevelse kan knyttes til de sivile aktørenes oppfatning av egen rolle ut i fra deres forståelse av hva samskaping er, samt hvilke forventninger de har til den kommunale aktøren. Det at de sivile aktørene ikke anså seg som en likeverdig partner til Asker kommune, kan være en årsak til at de heller ikke fullt ut har tatt rollen som en medprodusent, men fortsatt etterspør tjenester fra kommunen. Likevel er det tidlig i innbyggertorgetets levetid, og dette har potensiale til å endre seg.

Under Borgenprosjektet ble det fra Asker kommune sin side gjennomført tynn samskaping som kan kategoriseres som likeverdig samskaping og styrt samskaping. Det vil si at Asker kommune i stor grad holdt en sentral rolle, og at resultatet av samskapingen ble både forutsigbart og åpent. Etter endt prosjekt har Asker kommune lagt opp til tykk samskaping ved ansvarliggjørende og fasiliterende samskaping etter temaplanen med resultatene av prosessene

i prosjektperioden ble vedtatt, samt opprettelsen av et innbyggertorg som fasiliterer for lokale engasjement for lokalsamfunnsutvikling. Dette skal gi både forutsigbare og åpne resultater i lokalsamfunnsutviklingen på Borgen.

5.3 Samskaping og medvirkning

Ulrich (2016) sine typologier åpner for at samskaping kan gjennomføres med høy grad av føringer fra kommunale aktører, eller med ledelse fra eksterne aktører. Ønsket resultat kan settes på forhånd, eller det kan være åpent. Slik det fremkommer av empirien utviklet Asker kommune selv samskapingsmetodene som ble brukt i samskapingsfasen i Borgenprosjektet. Asker kommunes valg av samskaping som metode i Borgenprosjektet er sammensatt av flere faktorer. Faktorene kan knyttes til kartleggingen av frivillige ressurser på Borgen og til det som ble kalt et paradigmeskifte innad i kommunen.

Samskaping kan knyttes til innovasjonsarbeid i kommuner og er mye brukt i tjenesteutvikling innenfor utdanning og helse (Voorberg et. al., 2015 s. 1350). KS har vært pådrivere for at kommuner skal ta samskaping i bruk i utviklingen av eksisterende og nye kommunale tjenester (Romsaas, 2018). Borgenprosjektet var på flere måter et nybrottsarbeid ettersom Asker kommune forsøkte å benytte samskaping i et områdeløfte og for å styrke lokal ansvarsfølelse for eget lokalsamfunn. Det kommer frem av empirien at Asker kommune har ansett samskaping som et problemløsningsverktøy fremfor et utviklingsverktøy, ettersom kommunen brukte samskaping både til å kartlegge problemene og lage nye løsninger sammen med innbyggerne. På en annen side kan nettopp de nye løsningene som tilslutt kom med i temaplanen bidra til utvikling av de eksisterende tilbudene i lokalsamfunnet på Borgen.

Det sentrale premisset for at offentlige aktører samskaper er at de inngår i en designprosess med eksterne aktører (Bason, 2010, s. 173). En av de kommunale aktørene mente selv at samskaping lignet på krefter han gjenkjente fra tidligere, men at de nå var satt i system. På 1970- og 80- tallet ble ekspertkunnskap og erfart kunnskap ansett som like viktig i planlegging (Kristiansen, 2011). Dersom man ser til medvirkningsstigen tredje trinn, diskusjon og innspill, så kan medvirkning i en planprosess ta form som samskaping, ettersom det blir gitt mulighet til å påvirke utformingen av et planforslag (Falleth og Hanssen, 2012, s. 190; Schmidt et al., 2011, s. 40).

I Borgenprosjektet har samskaping blitt brukt som utgangspunkt i utvikling av en plan og for medvirkning fra berørte parter i en planprosess. Kommunen oppfylte det lovpålagte ansvaret kommunen har for å “legge til rette for medvirkning”, jf. PBL §5-1 (1), og det fremkommer av empirien at Asker kommune la til rette for høy grad av diskusjon og innspill i samskappingsprosessen. Ut ifra Schmidt et al. (2011, s. 40) sin definisjon av medvirkning som “muligheten til å påvirke utformingen av et planforslag”, la Asker kommune til rette for at innholdet i temaplanen skulle bli grundig vurdert av lokalsamfunnet på Borgen, ettersom de fikk både utvikle og bearbeide innholdet i planen.

Det er ut ifra fasiliteringen av samskapingen i Borgenprosjektet at deltakelsen til innbyggere og sivile aktører kan beskrives som samskaping, og slik sett kan plasseres på et høyt eller lavt trinn på medvirkningsstigen ut ifra grad av innflytelse på planprosessen. Selv om samskaping og medvirkning har vokst frem fra to ulike tradisjoner, henholdsvis produktinnovasjon og planlegging, er likevel kjernen i de to begrepene at innbyggere og andre eksterne aktører har kunnskap som kan styrke innholdet i en offentlig prosess (Bason, 2010, s. 8; Kristiansen, 2011, s. 63).

Nærmiljøkonferansene og fokusgruppene la til rette for at innbyggerne kunne ta rollen som medprodusenter og likeverdige aktører i samskapingen. Det fremkommer likevel av empirien at de sivile aktørene hadde vanskeligheter med å forstå samlingene som samskaping og seg selv om likeverdige aktører. Ulrich (2016, s. 1) mener erfaringer fra samskappingsprosesser har vist at ulike aktører har ulik forståelse av hva samskaping omfatter. Selv om Asker kommunes selvutviklede samskappingsmetodikk la til rette for bred deltakelse og innspill til løsninger på større og mindre møteplasser, var det likevel slik at Asker kommune arrangerte og ledet disse prosessene, med unntak av gjestebudene. Det er likevel forskjell på å delta i en planprosess, og ha makt til å påvirke utfallet (Lane, 2005, s. 284). De sivile aktørene forstod medvirkning som en invitasjon til å mene noe om en pågående prosess som noen andre eier. I empirien skiller informantene mellom samskaping og medvirkning til hvor i prosessen kommunale og eksterne aktører begynner å jobbe sammen.

Aktørenes forståelse av medvirkning kan ut ifra deres gitte forklaring plasseres på trinn 3, diskusjon og innspill, i medvirkningsstigen (Falleth og Hanssen, 2012, s. 190). Slik det fremkommer av empirien ble det ikke samskaping knyttet til boligstruktur i samskappingsprosessene i Borgenprosjektet ettersom gjennomføringen av møtet ikke la til rette

for det. Slik sett var det uheldig av Asker kommune å invitere til samskaping. Både Bason (2010) og Torfing (2017) forstår samskaping som at offentlig sektor definerer og designer nye løsninger sammen med andre aktører (Bason, 2010, s. 173; Torfing, 2017, s. 5). Slik sett har styrt samskaping utfordringer knyttet til hvorvidt det er samskaping, ettersom Ulrich (2016, s. 4) sin definisjon av styrt samskaping er at kommunen eier prosjektet, og at resultatet er fastsatt på forhånd. Det var eierskapselementet og mangel på informasjon som gjorde at de sivile aktørene mente at samskapingsfasene i Borgenprosjektet fremsto som deltakelse- og medvirkningsprosesser. I en kombinasjon med en styrt samskapingsprosess knyttet til boligstruktur, bidro dette til utfordringer for prosjektets legitimitet som en samskapingsprosess. I lys av dette fremstår det som at måten de kommunale aktørene tilrettelegger samskapingen og medvirking fra lokalsamfunnet påvirker hvordan de eksterne aktørene oppfatter egen deltakelse, som samskaping, medvirkning, eller kun deltakelse.

5.4 Samskaping eller samarbeidende planlegging?

Det fremkommer av empirien at Asker kommune forstod samskaping som en måte å kartlegge hvilke opplevelser innbyggerne på Borgen hadde av sitt lokalmiljø, hva de anså som utfordringer, samt hvilke forbedringer og eventuelle løsninger innbyggerne hadde på dette. Den likeverdige samskapingen som ble gjennomført i samskapingsprosessene i prosjektet, hvor resultatet av samskapingen var forutsigbart og åpent, la tilrette for høy grad av medvirkning og involvering av innbyggerne og sivilsamfunnet på Borgen. Denne likeverdige samskapingen slik den ble gjennomført i Borgenprosjektet ligner teorier innenfor den deltakende planleggingstradisjonen; samarbeidende planlegging.

Sentralt i samarbeidende planlegging er at innbyggernes erfaringer, kunnskap og ideer utfordrer og beriker en planprosess sammen med ekspertkunnskap fra planleggere og politikere (Kristiansen, 2011, s. 72-73). Denne forståelsen av samarbeidende planlegging er ikke ulik Asker kommunes forståelse av samskaping, hvor offentlige aktører kan løse utfordringer sammen med innbyggere og sivilsamfunn (Asker kommune, 2017b). Felles for samskaping slik det ble gjennomført i planprosessen i Borgenprosjektet og en samarbeidende planleggingsprosess er at begge teorier vektlegger likeverdig partnerskap i samfunnsutviklingen mellom involverte aktører (Amdam, 2012, s. 279; Torfing, 2017, s. 5).

I samarbeidende planlegging er det fokus på en autentisk dialog (Kristiansen, 2011, s. 71). Det fremkommer ikke av empirien at det var fokus på selve dialogen mellom aktørene på nærmiljøkonferansene og i fokusgruppene, foruten at Asker kommune ønsket å beskrive utfordringsbildet og ressursbildet sammen med lokalsamfunnet på Borgen. Det fremkommer at Asker kommune var opptatt av å komme frem til konsensus gjennom interaksjon med lokalsamfunnet på Borgen ved å legge til rette for ulike måter å komme i kontakt og dialog med flere grupper i lokalsamfunnet. I tillegg gjennomførte de møter med ulike sivile aktører underveis i Borgenprosjektet for å kartlegge situasjonen. I samarbeidende planlegging er nettopp det å danne et felles bilde mellom samtlige aktører sentralt (Amdam og Veggeland, 2011, s. 174). Funn kan knyttes til at det likevel er mangel på dialog og forventningsavklaring mellom Asker kommune og sivile aktører knyttet til deler av innholdet i veikartet og slik sett temaplanen. Asker kommune mener det var klart for lokalsamfunnet på Borgen at de må ta ansvar for 75 % av forslagene, men de sivile aktørene uttrykker usikkerhet til egen rolle og ønsket en avklaring. I tillegg opplevde de sivile aktørene at Asker kommune satt på informasjon de ønsket. Denne usikkerheten og mangel på avklaring fra kommunens side kan bidra til at temaplanen og Asker kommunes legitimitet er svekket (KMD, 2014, s. 17).

I den deltakende planleggingstradisjonen ligger det en forståelse av at det er utfordrende å få bred enighet når det er mange involverte aktører med ulike interesser, spesielt når aktørene har ulik makt (Amdam og Veggeland, 2011, s. 173). Det fremkommer av empirien at Asker kommune, utbyggere og lokalsamfunnet på Borgen ikke hadde samme visjoner og planer for boligstrukturen på Borgen. Utfordringer knyttet til overlappende eller motstridende interesser er ikke en ukjent problematikk innenfor planleggingsfaget, men gjennom dialog og konsensus skal forslaget som har anes som bedre enn de andre prioriteres (Kristiansen, 2011, s. 64). I Borgenprosjektet klarte Asker kommune å løse denne utfordringen ved å bestille rapporten fra NIBR, og ved at de lot denne bli liggende som en anbefaling til videre boligutvikling på Borgen.

I fremstillingen av samskaping i Borgenprosjektet opp mot de etablerte teoriene i den deltakende planleggingstradisjonen, slik som samarbeidende planlegging, har intensjonen vært å påpeke utfordringer knyttet til samskapingen i Borgenprosjektet. De etablerte teoriene har utarbeidet måter å motvirke maktulikhet mellom de involverte aktørene i en planprosess. Det er dermed ikke sagt at Borgenprosjektet kunne ha unngått disse utfordringene hadde de bare benyttet seg av samarbeidende planlegging fremfor samskaping. Likevel ønsker jeg i lys av

denne diskusjonen å stilles spørsmålstegn ved om Asker kommune burde ha benyttet seg av samarbeidende planlegging. Da kunne kommunen ha benyttet seg av utviklet teori for høy grad av medvirkning fra innbyggere og sivilsamfunn inn i planprosessen fra lokalsamfunnet på Borgen.

5.5 Hvordan kan man forstå planprosessen i Borgenprosjektet i Asker kommune?

Gjennom denne analysen har jeg sett på ulike måter som man kan forstå planprosessen i Borgenprosjektet ved å se på hvordan samskapingeprosessene ble gjennomført. Avslutningsvis vil jeg oppsummere og konkludere hvordan man kan forstå planprosessen.

Borgenprosjektet kan slik det kommer frem av empirien forstås som et prosjekt som har hatt høy grad av medvirkning fra lokalsamfunnet gjennom ulike måter for samskaping. Samskapingeprosessene har vært preget av likeverdig samarbeid på flere arenaer, men også med innslag av mye styring fra kommunens side. Dette har gitt medvirkning fra lokalsamfunnet, som kan karakteriseres som både medbestemmelse og deltakelse.

Det har vært utfordrende å diskutere oppgavens problemstilling om hvordan man forstå planprosessen i Borgenprosjektet som samskaping og medvirkning ettersom det er to ulike fagfelt med flere fellestrekk. Med utgangspunkt i sammenligningen av samskaping opp mot planleggingsfagets svar på samskaping, nemlig samarbeidende planlegging, forstår jeg planprosessen i Borgenprosjektet som prosesser som Asker kommune kunne ha oppnådd ved å benytte samarbeidende planlegging. Det var, slik det har fremkommet i empirien og analysen, uklart for de sivile aktørene som deltok i denne studien om de faktisk bidro til samskaping. Dette kan knyttes til de sivile aktørenes forståelse av samskaping. Samarbeidende planlegging som har blitt utviklet som teori for å utnytte seg av kunnskapen til innbyggere og sivilsamfunn i planprosesser, kan i retrospektiv anses å være et godt alternativ i et prosjekt som Borgenprosjektet. Det er flere erfaringer som man lære av planprosessen i Borgenprosjektet. Disse vil jeg avslutningsvis konkludere med.

5.6 Hva har jeg lært om samskaping og medvirkning i Borgenprosjektet?

I min studie av Borgenprosjektet har jeg lært at samskaping mellom kommunale og eksterne aktører kan gjennomføres i lokalsamfunnsutvikling, og ikke bare ved produkt- og tjenesteutvikling. Hvordan de kommunale aktørene velger å legge til rette for involvering og deltakelse fra lokalsamfunnet i en planprosess gir utslag på om man får høy grad av medvirkning og samskaping eller ikke.

Av samskappingsprosessene, slik de ble gjennomført under og etter Borgenprosjektet, har jeg lært viktigheten av å avklare forventinger knyttet til ansvar når flere aktører er enige om å samskape, spesielt dersom maktforholdene er ulike med tanke på ressurser, økonomi og informasjon. Ved å se på hvordan Borgenprosjektet er utført opp mot andre deltakende planleggingsteorier som vektlegger samarbeid på tvers av ansvarsområder, ser jeg likheter mellom samskaping og samarbeidende planlegging. Samskaping slik det er kjent fra produkt- og tjenesteutvikling har ikke nødvendigvis den samme politiske styringen, mens samskaping i lokalsamfunnsutviklingen tar form som en planprosess og skal dermed ha høy grad av medvirkning og deltakelse. Asker kommune har brukt samskaping som metode for involvering av innbyggere som utgangspunkt for en plan, men også som lokal forankring for at deler av planen skal gjennomføres.

Jeg har også lært at det er viktig med en avklaring av hvilken forståelse aktørene som bidrar i en samskappingsprosess har av samskaping. Slik det kommer frem av empirien var dette et element for forvirring for de sivile aktørene. Aktørenes, både de kommunale og sivile, forståelse av samskaping og medvirkning i en planprosess var viktig for den opplevelsen de hadde av samskappingsprosessen i Borgenprosjektet. En avklaring fra kommunal aktør om hva de som initiativtaker mener når de inviterer til samskaping er viktig for å løse slike utfordringer. Kartleggingen av typologiene ovenfor gir likevel en indikasjon på at det var samskaping og høy grad av medvirkning fra innbyggerne på Borgen i den andre nærmiljøkonferansen, fokusgruppene og gjestebudene, med unntak av fokusgruppen for boligstruktur. Dette viser at innbyggerne, uansett sosioøkonomisk bakgrunn og etnisk tilhørighet, ønsker å delta og medvirke når det blir lagt til rette for dette på en arena de opplever som komfortabel og innenfor et tema de er opptatt av.

5.7 Videre forskning

Denne masteroppgaven har fokusert på samskaping og medvirkning slik det ble gjennomført i Borgenprosjektet i Asker kommune. Funn fra denne studien kan likevel ha overførbarhet til andre kommuner som ønsker å benytte seg av samskaping i lokalsamfunnsutvikling. Målet mitt ved å skrive denne oppgaven har vært å forstå hvordan samskaping fungerer i en planprosess. Jeg ønsker med dette å komme med forslag til videre forskning ut ifra funn i min studie av Borgenprosjektet, men som jeg i denne omgang ikke fikk mulighet til å utforske nærmere ettersom jeg har vært begrenset av tid og oppgavens omfang.

Det ville være interessant å følge implementeringen av temaplanen og hvorvidt lokalsamfunnet på Borgen velger å gjennomføre de forslagene som ble nedfelt i veikartet med å bruke samskaping. I den forbindelse mener jeg det også kunne ha vært nyttig og interessant å undersøke hvorvidt lokalsamfunnet på Borgen har vært interessert i å samskape med kommunen som en del av et videre områdeløft på Borgen, hvor kommunen tar en fasiliterende rolle. Av empirien fremkommer det at Asker kommune ønsket å styrke innbyggernes medborgerskap. Hvorvidt denne har blitt styrket kommer ikke frem i denne studien, men med avslutningen av temaplanen for lokalsamfunnsutvikling på Borgen i 2020, ville dette vært interessant å studere nærmere. Jeg mener det også ville være interessant å vite om innbyggere i et lokalsamfunn ønsker å ta rollen som medborgere som samskaper og samprodusenter med kommunen, eller om de ønsker å kun ha et kundeforhold til kommunen.

Litteraturliste:

Aarsæther, N. (2012) Planlegging som handlingstype. I N. Aarsæther, E. Falleth, T. Nyseth & R. Kristiansen (Red.), *Utfordringer for norsk planlegging – kunnskap, bærekraft og demokrati* (s. 26-48). Kristiansand: Cappelen Damm Høyskoleforlaget.

Agger, A. og Lund, D. H. (2011) *Borgerne og brukerne i samarbejdsdrevene innovationsprosesser*. I E. Sørensen & J. Torfing (red.), *Samarbejdsdrevet innovation - i den offentlige sektor* (s. 177-194) København: Jurist - og Økonomforbundets Forlag.

Amdam, J. & Veggeland, A. (2011) *Teorier om samfunnsstyring og planlegging*. Oslo: Universitetsforlaget.

Amdam, R (2012). *Fokus på prosess: Kommunikativ og samarbeidende planlegging*. I N. Aarsæther, E. Falleth, T. Nyseth & R. Kristiansen (Red.), *Utfordringer for norsk planlegging – kunnskap, bærekraft og demokrati* (s. 273-289). Kristiansand: Cappelen Damm Høyskoleforlaget.

Armann, T. M. (2016, 21. Januar). Nye Borgen i støpeskjeen. *Budstikka*. Hentet fra: <https://www.budstikka.no/nye-borgen-i-stopeskjeen/s/5-55-254260>

Asker kommune (2015) *Livet på borgen. Rapport om levekår og oppvekstvilkår på Borgen 2015. Grunnlagsdokument for områdeutvikling*. Asker: Asker kommune. Hentet fra: <https://www.asker.kommune.no/globalassets/samfunnsutvikling/borgenprosjektet/livet-pa-borgen-endelig-pdf2015.pdf>

Asker kommune (2016a). *Sluttrapport for Borgenprosjektet*. Asker: Asker kommune. Hentet fra: https://www.asker.kommune.no/globalassets/samfunnsutvikling/borgenprosjektet/sluttrapport_borgenprosjektet_2016.pdf

Asker kommune (2016b). *Temaplan for lokalsamfunnsutvikling på Borgen*. Hentet fra: https://www.asker.kommune.no/globalassets/samfunnsutvikling/borgenprosjektet/temaplan_borgen1.pdf

Asker kommune (2016c.06.05). *Veikart*. Hentet fra: <https://www.asker.kommune.no/globalassets/samfunnsutvikling/borgenprosjektet/veikart-til-veikartverkstedet-12-05-16.pdf>

Asker kommune (2017a, 28. november). Borgenprosjektet. Hentet fra: <https://www.asker.kommune.no/samfunnsutvikling/borgenprosjektet/>

Asker kommune (2017b, 06. september) Samskaping. Hentet fra: <https://www.asker.kommune.no/om-asker-kommune/innovasjon-i-asker/samskaping/>

Asker kommune (2018, 31. Mai). Åpning av Borgen innbyggertorg 23. mai 2018. *Youtube*. Hentet fra: <https://www.youtube.com/watch?v=pYlxJq5au7c>

Bason, C. (2010) *Leading Public sector innovation - co-creation for a better society*, 4. opplag. Bristol: Policy press

Bukve, O (2016). *Forstå, forklare, forandre. Om design av samfunnsvitenskaplege forskningsprosjekt*. Oslo: Universitetsforlaget.

Distriktssenteret (2018, 11. oktober). 10-punktsmodellen for lokalt utviklingsarbeid. Hentet fra: <https://distriktssenteret.no/verktoy/metodikk-strategisk-arbeid-med-lokal-utvikling/>

Falleth, E. & Hanssen, G. S. (2012). *Medvirkning i planlegging*. I N. Aarsæther, E. Falleth, T. Nyseth & R. Kristiansen (Red.), *Utfordringer for norsk planlegging – kunnskap, bærekraft og demokrati* (s. 187-202). Kristiansand: Cappelen Damm Høyskoleforlaget.

Falleth, E. & Saglie, I. L. (2012). *Kommunal arealplanlegging*. I N. Aarsæther, E. Falleth, T. Nyseth & R. Kristiansen (Red.), *Utfordringer for norsk planlegging – kunnskap, bærekraft og demokrati* (s. 85-100). Kristiansand: Cappelen Damm Høyskoleforlaget.

Falleth, E. I., Hanssen, G. S. & Saglie, I. (2008) *Medvirkning i byplanlegging i Norge*. (NIBR-rapport 2008:37). Hentet fra: <http://www.hioa.no/Om-OsloMet/Senter-for-velferds-og->

arbeidslivsforskning/NIBR/Publikasjoner/Publikasjoner-norsk/Medvirkning-i-byplanlegging-i-Norge

Healey, P (2006) *Collaborative Planning - shaping places in fragmentet societies*. (2. utgave) New York: Palgrave Macmillan.

Healey, P (1992) Planning through Debate: The Communicative Turn in Planning Theory. *The Town Planning Review*, Vol. 63, Nr. 2 (Apr., 1992), s. 143-162. Utgitt av: Liverpool University Press. Hentet fra: <https://www.jstor.org/stable/40113141>

Hellevik, O. (1999). *Forskningsmetode i sosiologi og statsvitenskap*. Oslo: Universitetsforlaget

Higdem, U. (2011). *Medvirkning i regional planlegging: partnerskap vs. Deltakelse*. I Festtidsskrift til Noralv Veggeland. *Plan, region, politikk*. (s.33-58). Oslo: Forlag 1.

Higdem, U. (2012). *Regional planlegging*. I N. Aarsæther, E. Falleth, T. Nyseth & R. Kristiansen (Red.), *Utfordringer for norsk planlegging – kunnskap, bærekraft og demokrati* (s. 102-119). Kristiansand: Cappelen Damm Høyskoleforlaget.

Holmen, A. K. T. (2019, 25. april) Framtidens kommunale tjenester: Fra felles engasjement til samskaping. *Stavanger Aftenblad*. Hentet fra: <https://www.aftenbladet.no/meninger/debatt/i/g7dK5A/Framtidens-kommunale-tjenester-Fra-felles-engasjement-til-samskaping?fbclid=IwAR2ZiSIncDO3P9dRkukoYe84JtHJcCrO--8fzX5eUf-nQ4Cncq7e2Goqr2s>

Innes, J. E. og Booher, D. E (2015) A turning point for planning theory? Overcoming dividing discourses. *Planning theory*, Vol. 14, nr. 2. (s. 195–213). Hentet fra: <https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/1473095213519356?journalCode=plta>

Johansen, M (2016) Fremtidsrettet innovasjon i offentlig sektor. Norges Miljø –og Biovitenskapelige universitet, Ås. Hentet fra: <https://nmbu.brage.unit.no/nmbu-xmlui/handle/11250/2407752>

Johnsen, S. S. (2018, 30. april) Samrøre om samskaping. *Frivillighet Norge*. Hentet fra: https://www.frivillighetnorge.no/no/om_oss/nyheter/Samr%C3%B8re+om+samskaping.b7CwBfS5S.ips

Jørandli, B. (2014, 15. desember) Glad for politisk enighet om Borgen. *Budstikka*. Hentet fra: <https://www.budstikka.no/nyheter/nyheter/glad-for-politisk-enighet-om-borgen/s/2-2.310-1.8678058>

Kjernlie, E. (2017, 27. desember) Innbyggertorget på Borgen skulle åpnet i høst. Nå blir det ikke før i mars 2018. *Budstikka*. Hentet fra: <https://www.budstikka.no/asker-kommune/borgen/borgen-prosjektet/forsinket-innbyggertorg-pa-borgen-apner-i-mars/s/5-55-594062?access=granted>

Kommunal- og moderniseringsdepartementet, KMD (2014) *Medvirkning i planlegging. Hvordan legge til rette for økt deltakelse og innflytelse i kommunal og regional planlegging etter plan- og bygningsloven*. Veileder. Hentet fra: https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kmd/plan/medvirkningsveileder/h2302b_veileder_medvirkning.pdf

Kommunal- og moderniseringsdepartementet, KMD (2018, 10. september) Lokal samfunnsutvikling. Hentet fra: <https://www.regjeringen.no/no/tema/kommuner-og-regioner/regional--og-distriktspolitikk/lokal-samfunnsutvikling1/id2350748/>

Kobro, L. U. (Red.). (2018). *La oss gjøre det sammen! Håndbok i lokal samskapende sosial innovasjon*. Utgitt av Høgskolen i Sørøst-Norge/Senter for sosial entreprenørskap og samskapende sosial innovasjon. Hentet fra: <https://www.ks.no/globalassets/handbok-for-samskaping.pdf>

Kristiansen, L. S. (2011) *Samarbejde og innovation i fysisk planlægingsteori*. I E. Sørensen & J. Torfing (red.), *Samarbejdsdrevet innovation - i den offentlige sektor* (s. 59-82) København: Jurist - og Økonomforbundets Forlag.

Kommunens sentralforbund, KS (2017a, 26. april) Kommunens oppgaver på to minutter. Hentet fra: <https://www.ks.no/kommunespeilet/samfunn-og-demokrati/kommunens-oppgaver-pa-to-minutter/>

Kommunens sentralforbund, KS (2017b, 28. september) Hvordan samskaper smarte kommuner med innbyggerne? Hentet fra: <https://www.ks.no/fagomrader/innovasjon/framtidas-kommune/hvordan-samskaper-smarte-kommuner-med-innbyggerne/>

KS (2018, 24. september) Kom i gang med innbyggerinvolvering. Hentet fra: <https://www.ks.no/fagomrader/demokrati-og-styring/innbyggermedvirkning/om-innbyggermedvirkning/kom-i-gang-med-innbyggermedvirkning/>

Lane, M. B. (2005) *Public Participation in Planning: an intellectual history*. Australian Geographer, 36:3, (s. 283-299), DOI: 10.1080/00049180500325694. Hentet fra: <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/00049180500325694>

Lewinter, M. (2004) *Who's going to need you, who's going to feed you in 2040*. I Lewinter, M og Gravesen, B (red) *Pleje og omsorg i fremtidens velfærdssamfund* (s. 9-87). København: Ældre Sagen og Foreningen Østifterne.

Myklebust, M. & Abbas, S (2015, 8. oktober) Prosjekt Borgen. *Budstikka*. Hentet fra: <https://www.budstikka.no/nyheter/meninger/borgen-prosjektet/prosjekt-borgen/s/5-55-169473>

Mæland, M. (2013, 27. november) Boligpolitikk og bygningspolitikk. *Byggindustrien*. Hentet fra: <http://www.bygg.no/article/68346>

Nordahl, B. (2012). *Planlegging og marked – arealplanlegging som arena for dialog og forhandling*. I N. Aarsæther, E. Falleth, T. Nyseth & R. Kristiansen (Red.), *Utfordringer for norsk planlegging – kunnskap, bærekraft og demokrati* (s. 167-185). Kristiansand: Cappelen Damm Høyskoleforlaget.

Plan- og bygningsloven (2008) Lov om planlegging og byggesaksbehandling (LOV-1985-06-14-77). Hentet fra: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2008-06-27-71?q=plan%20og%20byggningsloven>

Ringdal, K (2014). *Enhet og mangfold* (3. utg., 2. opplag). Bergen: Fagbokforlaget Vigmostad & Bjørke AS.

Ringholm, T., Aarsæther, N. Nygaard, V, Selle, P. (2009) *Kommunen som samfunnsutvikler - en undersøkelse om norske kommuners arbeid med lokal samfunnsutvikling*. Norut Tromsø Rapport nr 8/2009. Hentet fra: https://norut.no/sites/default/files/static_files/content/download/4406954/8958352/Norut_rapport_8_2009.pdf

Romsaas, A. (2018, 15. mars). Samskaping i norske kommuner. KS. Hentet fra: <https://www.uio.no/om/samarbeid/samfunn-og-naringsliv/partnerforum/arrangementer/aktualitet/2018/anne-romsaas-partnerforum-15.03.18.pdf>

Prahalad, C. K & Ramaswamy, V (2004) Co-creation great value with customers. *Strategy and leadership*, Vol, 32, nr. 3, s. 4-9. Hentet fra: <https://www.cs.cmu.edu/~jhm/Readings/Co-creating%20unique%20value%20with%20customers.pdf>

Røiseland, A. & Vabo, S. I. (2016). *Styring og samstyring – governace på norsk* (2. Utgave). Bergen: Fagbokforlaget.

Samferdselsdepartementet (2017). *Nasjonal transportplan 2018-2029*. (Meld. St. 33 (2016-2017)). Oslo: Samferdselsdepartementet. Hentet fra: <https://www.regjeringen.no/contentassets/7c52fd2938ca42209e4286fe86bb28bd/no/pdfs/stm201620170033000dddpdfs.pdf>

Schmidt, L. Guttu, J. & Knudtzon, L. (2011). *Medvirkning i planprosesser i Oslo kommune* (Rapport nr. 1). Oslo: Norsk institutt for by- og regionforskning. Hentet fra: <http://www.hioa.no/extension/hioa/design/hioa/images/nibr/files/filer/2011-1.w.pdf>

Silverman, D. (2014). *Interpreting qualitative data* (5. utgave). London: Sage Publications.

Statistisk Sentralbyrå, SSB (2019) Grunnkrets. Hentet fra:
<https://www.ssb.no/a/metadatas/conceptvariable/vardok/135/nb>

Thagaard, T. (2015). *Systematikk og innlevelse - en innføring i kvalitativ metode* (4. utg., 2. opplag). Bergen: Fagbokforlaget Vigmostad & Bjørke AS.

Thorpe, A, (2017) Rethinking Participation, Rethinking Planning, Planning Theory & Practice, 18:4, s. 566-582, Hentet fra: <https://doi.org/10.1080/14649357.2017.1371788>

Torfinn, J. (2017, 26. september) *Samskabelse: Hva er det, hvorfor skal vi gjøre det, og hvordan leder vi det?* Hentet fra:
<https://www.ks.no/contentassets/74f45daca1e34db7bb63a334ab2cb448/jacob-torfinn.pdf>

Tortzen, A. (2016). Samskabelse i kommunale rammer: hvordan kan ledelse understøtte samskabelse? Roskilde: Roskilde Uni. Hentet fra: <https://centerforborgerdialog.dk/wp-content/uploads/2017/10/samskabelse-i-kommunale-rammer.pdf>

Ulrich, J (2016) *Samskabelse - en typologi*. CLOU Skriftsserie, 2016 (001), s. 1-15. [2016-001]. Hentet fra:
[https://www.ucviden.dk/ws/files/34461110/Jens Ulrich 2016 Samskabelse en typologi CLOU skriftsserie.pdf](https://www.ucviden.dk/ws/files/34461110/Jens_Ulrich_2016_Samskabelse_en_typologi_CLOU_skriftsserie.pdf)

Voorberg, W. H., Bekkers V. J. J. M. & L. G. Tummers L. G. (2015) *A Systematic Review of Co-Creation and Co-Production: Embarking on the social innovation journey*, Public Management Review, 17:9, s. 1333-1357, Hentet fra:
<https://doi.org/10.1080/14719037.2014.930505>

Ødegård, G. (2011) *Medborgerskap, politisk deltagelse og makt - Et ungdomsperspektiv*, (forskningsbasert notat) Institutt for samfunnsforskning, Oslo. Hentet fra:
https://www.regjeringen.no/contentassets/e68e3849077544e0a23f060916e2e3f2/no/sved/odegaard_guro_medborgerskap_ungdomsperspektiv.pdf

Vedlegg

Vedlegg 1: Informasjonsskriv til informanter

Vil du delta i et forskningsprosjekt?

Samskaping eller medvirkning? Hvordan kan man forstå planprosessen i Borgenprosjektet i Asker kommune?

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et forskningsprosjekt hvor formålet er å *studere samskappingsprosessen som ble gjennomført i Borgenprosjektet i Asker kommune*. I dette skrivet gir vi deg informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål

Asker kommune benyttet seg av samskaping i et omfattende områdeløft og nærmiljøutvikling for Borgen. Jeg ønsker å se på hvordan kommunen gjennomførte samskapingen, hvordan de involverte aktørene forstår samskaping, og hvordan samskappingsprosessen faktisk har fungert. Jeg ønsker å se dette opp mot planlegging. Dette vil jeg studere ved å gjennomføre en dokumentanalyse av de dokumentene som ble produsert av dere og andre aktører i forbindelse med prosjektet, samt gjennomføre intervjuer av nøkkelinformanter.

Følgende forskningsspørsmål skal brukes til å svare på problemstillingen:

- Hvilken forståelse av samskaping har Asker kommune?
- Hvordan forstår innbyggere og ansatte samskaping?
- Hvilke rolleforventninger har de involverte aktørene?
- Hva kan Borgenprosjektet lære oss om samskaping og medvirkning?

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

Høgskolen i Innlandet, handelshøgskolen for økonomi og samfunnsvitenskap, institutt for organisasjon, ledelse og styring er ansvarlig for prosjektet.

Overordnet tema for masteroppgaven og dette prosjektet er samskaping og caset for oppgaven er Borgenprosjektet i Asker kommune. Problemstillingen for oppgaven er *‘Samskaping eller medvirkning? Hvordan kan man forstå planprosessen i Borgenprosjektet i Asker kommune?’*.

Hvorfor får du spørsmål om å delta?

Utvalget til intervju har vært strategisk og du er bedt om å delta i dette forskningsprosjektet ettersom du direkte eller indirekte har deltatt i Borgenprosjektet.

Hva innebærer det for deg å delta?

Hvis du velger delta i prosjektet, innebærer dette et samtaleintervju på ca. 60 minutter. Fokus i samtaleintervjuet vil være:

- Din rolle i Borgenprosjektet
- Likheter og forskjeller mellom lovpålagt medvirkning og samskaping
- Samskaping som utgangspunkt for kommunalt planarbeid.
- Forventninger knyttet til samskaping.
- Borgenprosjektet i retrospektiv.

Dine svar vil bli tatt opp på lydopptak og deretter transskribert. Disse vil bli slettet ved prosjektets slutt.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykke tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle opplysninger om deg vil da bli anonymisert. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Vi vil bare bruke opplysningene om deg til formålene vi har fortalt om i dette skrivet. Vi behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket. Det er kun masterstudent Maria Ekman og veileder Ulla Higdem som vil ha tilgang til dataene som samles inn.

Ditt navn og kontaktopplysninger vil jeg erstatte med kode som lagres på egen navneliste avskilt fra øvrige data. Datamaterialet vil lagres lokalt og vil være innelåst.

Dine svar vil bli anonymisert og titulert med 'kommunal aktør' eller 'ekstern aktør'. Din rolle i kommunen vil bli nevnt i oppgaven, men ikke under dirkede sitat.

Hva skjer med opplysningene dine når vi avslutter forskningsprosjektet?

Prosjektet skal etter planen avsluttes 15.05.2019. Da vil samtlige opptak og transkriberinger gjort av dette slettes.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

- innsyn i hvilke personopplysninger som er registrert om deg,
- å få rettet personopplysninger om deg,
- få slettet personopplysninger om deg,
- få utlevert en kopi av dine personopplysninger (dataportabilitet), og
- å sende klage til personvernombudet eller Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger.

Hva gir oss rett til å behandle personopplysninger om deg?

Vi behandler opplysninger om deg basert på ditt samtykke.

På oppdrag fra Institutt for organisasjon, ledelse og styring ved Høgskolen i Innlandet har NSD – Norsk senter for forskningsdata AS vurdert at behandlingen av personopplysninger i dette prosjektet er i samsvar med personvernregelverket.

Hvor kan jeg finne ut mer?

Hvis du har spørsmål til studien, eller ønsker å benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

- Institutt for organisasjon, ledelse og styring ved Høgskolen i Innlandet ved Ulla Higdem, e-mail: ulla.higdem@inn.no
- Masterstudent Maria Ekman, e-mail: maria.ekman.91@gmail.com

-
- Personvernombud ved Høgskolen i Innlandet: Hans Petter Nyberg, e-mail: hans.nyberg@inn.no
 - NSD – Norsk senter for forskningsdata AS, på epost (personverntjenester@nsd.no) eller telefon: 55 58 21 17.

Med vennlig hilsen

Ulla Higdem
Prosjektansvarlig (Veileder)

Maria Ekman
Masterstudent

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet '*Samskaping eller medvirkning? Hvordan kan man forstå planprosessen i Borgenprosjektet i Asker kommune?*' og har fått anledning til å stille spørsmål. Jeg samtykker til:

• å delta i samtaleintervju om samskaping i Borgenprosjektet
at opplysninger om mitt arbeid i forbindelse med Borgenprosjektet publiseres slik at jeg kan gjenkjennes

Jeg samtykker til at mine opplysninger behandles frem til prosjektet er avsluttet, ca. 15.05.2019

(Signert av prosjektdeltaker, dato)

Vedlegg 2: Intervjuguide

Fase 1	<p>Intervjuprosessen/rammesetting</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Løs prat (5 min) 2. Informasjon (5-10 min) <p>Presentasjon av meg. En kort innføring i tema for samtalen (bakgrunn, formål)</p> <p>Presentasjon av masteroppgaven: Overordnet tema for masteroppgaven min er samskaping i kommuner. Jeg ønsker å se på planprosessen i Borgenprosjektet og hvordan man har brukt samskaping, og se dette opp mot mer tradisjonell medvirkning. Jeg arbeider ut i fra hypotesen om at samskappingsprosesser er en form for medvirkning, slik vi kjenner den fra tradisjonelle planprosesser.</p> <p>Forklare hva intervjuet skal brukes til. Jeg vil bruke funn anonymt, men skrive arbeidstitlene til dem jeg har snakket med i oppgaven, men ikke under selve sitatene.</p> <p>Taushetsplikt og anonymitet. Informanten vil kalles 'kommunal aktør'.</p> <p>Eventuelle spørsmål, uklarheter, ect.</p> <p>Informerer om lydopptak, og samtykke til lydopptak</p> <p>Starter opptak.</p>
Fase 2	<p>Intervjuet Intervjuspørsmål</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kan du fortelle litt om jobben din i Asker kommune? 2. Hva er Borgenprosjektet? 3. Hvordan opplevde du engasjementet rundt Borgenprosjektet? 4. Hva ble din rolle inn mot Borgenprosjektet? 5. I Borgenprosjektet ble det brukt samskaping. Kan du gi en beskrivelse av samskaping slik du forstår det? 6. Hvordan kom Asker kommune frem til at man skulle benytte samskaping i Borgenprosjektet slik du oppfattet det? 7. Hadde du en rolle i samskapingen? - Kan du beskrive denne? 8. Hva mener du målet for samskapingen i Borgenprosjektet var?

a. Hvordan vurderer du resultatet?

Medvirkning og samskaping

9. Kan du beskrive likheter og forskjeller mellom medvirkning og samskaping?

10. Hvordan forholdt kommunen seg til lovverket om medvirkning i samskapingsprosessen? Da tenker jeg spesielt på plan- og bygningsloven.

11. Hva er forskjellen på folkemøter og idedugnader og samskaping slik dere gjennomførte det?

***Dersom informanten var deltakende i løsningsjakten:**

12. Kan du fortelle om en samskapingssituasjon du var med på?

a. Hvordan gikk denne for seg?

b. Hvem ledet an?

c. Ble det satt noen premisser av enkelte?

13. Hvordan vil du beskrive samarbeidet mellom de ulike aktørene?

14. Hvordan gikk dere i Asker kommune fram for å utvikle modeller og metodikk som skulle motivere til økt medborgerskap og samskaping i Asker kommune? Ref. Sluttrapporten.

15. Kan du fortelle litt om gjennomføringen og resultatet av løsningsjakten?

a. Slik du husker det - hva var hovedfokuset i løsningsjakten?

b. Hvordan brukte dere informasjonen fra løsningsjakten?

Sluttrapporten

16. Sluttrapporten påpeker at involvering av lokalbefolkningen og frivillige organisasjoner har skapt forventninger. Hva tenker du om det?

17. I sluttrapporten står det at samskapingsprosessene «bidro til å bemyndige og

<p>styrke lokalbefolkningens deltakelse i samfunnsutviklingen». Hvordan gjorde det slik du ser det?</p> <p>18. Føringer fra temaplanen skal bli tatt inn i videre planarbeid for kommunen. Hva er din opplevelse av samskaping som et utgangspunkt for deler av kommunenes planarbeid? - ref kommuneplan og reguleringsplan.</p> <p>19. Sluttrapporten beskriver samskapingsprosessene som tidkrevende. Hvordan vil du sammenligne dette med dine erfaringer fra medvirkning i andre planprosesser?</p> <p>Avslutningsvis</p> <p>20. Hvordan ser du på prosessen rundt Borgenprosjektet nå i dag?</p> <p>21. Hvordan har du opplevd denne samskapingsprosessen fremfor en “vanlig” planprosess?</p> <p>22. Har erfaringene som ble gjort i samskapingsprosessene på Borgen påvirket hvordan Asker kommune tenker om medvirkning og medborgerskap i andre planprosesser?</p> <p>23. Kan du tenkte deg å ta i bruk samskapingen i en annen planprosess?</p> <p>Generelle oppfølgingsspørsmål:</p> <ul style="list-style-type: none">• Kan du gi noen eksempler?• Kan du si noe mer om det?• Kan du si noe mer om hvordan...?• Kan du beskrive nærmere hvordan..? <p>For å bekrefte:</p> <ul style="list-style-type: none">• *Oppsummer* Er dette riktig?• Når du sier... mener du da..?• Når du nevner.. tenker du da på?• Kan du si mer om...?
--

Fase 3	Avslutning av intervjuet <ul style="list-style-type: none">• Oppsummere funn• Har jeg forstått deg riktig?• Har du andre innspill? Er det noe du føler at du ikke har fått sagt, som du tenker er relevant for temaet?